

“Cumhuriyet’in kazanımları” çizgisi / 2 - H. Fırat

İşçi sınıfı egemenliğine dayalı tümüyle yeni bir toplumsal sistem olarak sosyalizm, ancak yıkarak egemen olabileceği o burjuva temellere dayalı Türkiye Cumhuriyeti’ne nasıl yakışacak? Kurulu devlet

düzeni yıkılmadan, mevcut cumhuriyet tüm temel kurumlarıyla yerle bir edilmeden, yerine işçi sınıfı ve emekçilerin tümüyle yeni tipte örgütlenmesine dayalı sovyet tipi sosyalist cumhuriyet kurum-

ları geçmeden, sosyalizm nasıl gerçek olabilecek? Cumhuriyet biçimi içindeki burjuva sınıf egemenliği yıkılmadan, sosyalizm bir yana toplumsal devrimin zafereinden bile nasıl söz edilebilecek? **S.12**

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 03
15 Ocak 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak48.net

Dinci-faşist rejim tahkim ediliyor!

Emekçilere hiçbir gelecek sunamayan, sefalet eşliğinde sopayı dayatan, iflas etmiş ve kokuşmuş bir düzen ve yozlaşmış, çeteleşmiş, mafyalaşmış bir rejim gerçekliği ile yüz yüzeyiz. Bu tablonun gerisinde bir sınıfın, tekelci burjuvazinin sınıf egemenliği duruyor.

İşçi sınıfı ve emekçiler ancak birleşik örgütlü bir güç olarak bu sınıfın ve onun siyasal temsilcilerinin karşısına dikilerek, “sınıfa karşı sınıf” bakışıyla siyaset alanında yerini alarak bu saldırganlığı durdurabilir, insanca çalışma ve onurlu bir yaşam hakkını kazanabilirler.

2021'e devreden petrol ve doğalgaz savaşları

Lıbya petrolerinin yağmalanması ve Suriye'nin İsrail lehine yeniden dizayn edilmesi için başlatılan savaşlar da ilk on yılı geride bırakmak üzereler.

Asgari ücret, yalanlar ve gerçekler

Her şey “beklentinin üzerinde zam yaptık” görüntüsü oluşturmak içindi ve sağladıkları başarı bugün için tepkinin söylem düzeyinde kalmasını sağladı.

“Bu karanlığı ancak biz yırtabiliriz!”

AKP-MHP iktidarının üniversitelere dönük saldırıları karşısında gelişen gençlik eylemleri hakkında bir Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi ile konuştuk.

Aşı karşıtları ve burjuva düzen - C. Ozan

s.17

İklim değişikliği ve kapitalizm - A. Engin Yılmaz

s.20

Dinci-faşist rejim tahkim ediliyor!

Emekçilere hiçbir gelecek sunamayan, sefalet eşliğinde sopayı dayatan, iflas etmiş ve kokuşmuş bir düzen ve yozlaşmış, çeteleşmiş, mafyalaşmış bir rejim gerçekliği ile yüz yüzeyiz. Bu tablonun gerisinde bir sınıfın, teklici burjuvazinin sınıf egemenliği duruyor. İşçi sınıfı ve emekçiler ancak birleşik örgütlü bir güç olarak bu sınıfın ve onun siyasal temsilcilerinin karşısına dikilerek, "sınıfa karşı sınıf" bakışıyla siyaset alanında yerini alarak bu saldırganlığı durdurabilir, insanca çalışma ve onurlu bir yaşam hakkını kazanabilirler.

Ekonomik ve siyasi cephede ağır sorunlarla yüz yüze olan dinci-faşist rejim, iktidarı elde tutabilmek için bir dizi yeni adım atıyor. Tüm muhalif güçlere, işçilere, emekçilere, kadınlara, gençliğe ve Kürt halkına yönelik saldırganlık her geçen gün yeni boyutlar kazanıyor. Burjuva muhalefet cephesi de bundan payını alıyor, kaba bir biçimde terörize ediliyor. Bunları faşist çetelerin sokaklara salınması tamamlıyor. Daha da boyutlanacak bu saldırganlığı kolaylaştıracak yasal düzenlemeler birbirini izliyor, faşist devlet aygıtı sürekli tahkim ediliyor.

7 Ocak 2021'de *Resmî Gazete*'de yayınlan, "*Türk Silahlı Kuvvetleri, Milli İstihbarat Teşkilatı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Taşınır Mal Yönetmeliği*"nde yapılan değişiklik, atılan pervasız adımlardan biri oldu. Bu yeni yönetmeliğe göre, polis teşkilatı ve MİT "terör ve toplumsal olayları" bastırma için TSK silahlarını ve araçlarını da kullanabilecek.

Oysa 2020 yılı ortalarında Emniyet ve MİT'e ağır silahları ithal etme yetkisi verilmiştir. Artık sadece polis teşkilatı değil, kuruluş amacı/işlevi tümüyle farklı olan MİT gibi bir kurum bile ordu gibi silahlandırılmaktadır. Ama bunlarla da yetinilmemekte, "toplumsal olayları" bastırma için ordunun silahları ve araçları da polis ve MİT'in emrine verilmektedir.

Söz konusu yönetmelik değişikliğine göre: "*Milli güvenlik, kamu düzeni ve kamu güvenliğini ciddi şekilde tehdit eden terör, toplumsal olaylar ve şiddet hareketlerinin meydana gelmesi durumunda, TSK'nın sahip olduğu silah ve ekipmanlar 'ihtiyaç halinde' Polis ve MİT'e devredilecek.*" Böylece sadece ağır silahların değil, tank vb. araçların da "toplumsal olaylar"da kullanılmasının önü açılıyor.

Son derece dikkat çekici bir başka nokta da, yayılmacı-saldırgan dış politikanın hizmetinde kullanılan cihatçı çetelere "kayıtdışı" silah ve mühimmat taşımalarının yolunu açan, yanı sıra silah kaçakçılığını kolaylaştıran bir maddenin de yönetmeliğe eklenmesidir. Bununla rejimin özellikle kirli işlerinin üzerinin örtülmesi hedefleniyor.

Bu amaçla yönetmelikteki "Taşınır mal işlem belgesi düzenlenmeyecek mal-

lar" maddesine "... dost veya müttetik ülkelere ve bu ülkelerde bulunan kamu veya özel nitelikli kurum ve kuruluşlara mal ve hizmetin yardım olarak verilmesi maksadıyla tedarik edilecek taşınırlar" bendi eklendi. Böylece, "taşınır mal işlem belgesi" olmaksızın, yani "kayıtdışı" olarak silah, mühimmat vb. sevkiyatı yapılabilecek, "MİT Tırları" türünden "kazalar" yaşanmayacak.

İCRAATLARI KORKULARINI BÜYÜTÜYOR!

Din istismarcısı AKP ile ırkçı-şoven MHP, dışarıda emperyalistlere, içeride sermayeye hizmette sınır tanımıyorlar. Üstelik bunları büyük bir pervasızlıkla yapıyorlar.

Milyonlarca emekçiye yıkımı dayatırken, kapitalistlere ve "faiz lobisi" dedikleri "Londra bankerleri"ne paralar akıtıyorlar. Emekçileri işsizliğin, yoksulluğun, pandeminin insafına bırakırken, tüm kaynakları saldırgan-yayılmacı politikalar için, sermayeyi palazlandırmak için, rejimin aparatı Diyanet için, saraylarda sefahat sürmek için vb. harcıyorlar. Ağır kriz koşullarına rağmen "beşli çete" olarak anılan yandaş kapitalistlere milyar dolarlık ihalelerle kaynak aktarmayı sürdürüyorlar. Tam bir yağma, talan, soygun, rant ve vurgun düzeni kurmuş bulunuyorlar.

Dinci-faşist rejimin içerideki ve dışarıdaki tüm icraatları, emekçilerin sırtına yeni faturaların yıkılması anlamına geliyor. Bundan dolayıdır ki, tüm devlet kurumları, medya, Diyanet, tarikatlar, cemaatler, vakıflar vb. birçok kurum kendi denetimlerinde olduğu halde, kitle tabanlarındaki erimenin önüne geçemiyorlar. Bu nedenle, baskı ve zorbalığı tırmandırarak, şiddet aygıtlarını tahkim ederek iktidarda kalmanın hesaplarını yapıyorlar.

İçeride işçilere, emekçilere, tüm muhalif güçlere karşı kullandıkları kolluk güçleri, ağır silahları ithal etme yetkisine sahip. Savaş uçakları, tanklar dışında kolluk güçlerinde her türlü silah mevcut. Ankara ve İstanbul'da saraya bağlı özel militer birlikler oluşturular. AKP-MHP militanlarından devşirilen "silahlı bekçiler ordusu" birçok yerde halkı terörize ediyor. Tasmaları çözülen faşist çeteler işbaşındalar...

Ama bunlar AKP-MHP rejimini rahatlatmaya yetmiyor. Zira toplumun büyük çoğunluğu nezdinde meşruiyetlerini yitirdiklerini biliyorlar. İşsizliğe, sefalete, açlığa mahkûm ettikleri işçilerin, emekçilerin, gençlerin büyüyen tepki ve hoşnutsuzluğundan, bunun yol açabileceği bir "toplumsal patlama"dan büyük bir korku duyuyorlar. Ordunun silah ve ekipmanlarını polise ve MİT'e devretme pervasızlıkları, korkularının ne denli büyüdüğünü gözler önüne seriyor.

BİRLEŞİK ÖRGÜTLÜ MÜCADELE!

Türkiye kapitalizminin yapısal krizinin ağırlaşması ve pandeminin kontrolden çıkması, işçi sınıfı ve emekçilerin karşı karşıya bulunduğu sorunları daha da derinleştirdi. İşsizliğin, yoksulluğun, sefaletin artmasından halkın geniş kesimleri etkileniyor. Kapitalistler ve yağma düzeninden pay alan asalaklar dışında kalan toplumun büyük çoğunluğu şu veya bu düzeyde bedel ödüyor. Eğitim sistemi çökerken, sağlık alanında büyük bir yıkım yaşanıyor. Onbinlerce insanın yaşamına malolan pandeminin önü alınamıyor. Aşı temini tam bir skandala dönüşmüş bulunuyor.

Dümenini AKP-MHP gericiliğinin tuttuğu sermaye iktidarı, tüm bunlar karşısında büyüyen ve daha da büyüyecek olan hoşnutsuzluğu bastırabilmek, olası bir toplumsal patlamayı önlemek için baskı ve şiddet aygıtlarını tahkim etmek dışında bir çıkış yolu bulamıyor. Dışarıda yayılmacı, içeride emek düşmanı politikaların sorunsuzca hayata geçirilebilmesi için emekçilere yeni prangaların vurulabilmesi, bunun büyüteceği hoşnutsuzluğun bastırılabilmesi için de faşist baskı ve terörün tırmandırılması gerekiyor.

Emekçilere hiçbir gelecek sunamayan, sefalet eşliğinde sopayı dayatan, iflas etmiş ve kokuşmuş bir düzen ve yozlaşmış, çeteleşmiş, mafyalaşmış bir rejim gerçekliği ile yüz yüzeyiz.

Bu tablonun gerisinde bir sınıfın, teklici burjuvazinin sınıf egemenliği duruyor. İşçi sınıfı ve emekçiler ancak birleşik örgütlü bir güç olarak bu sınıfın ve onun siyasal temsilcilerinin karşısına dikilerek, "sınıfa karşı sınıf" bakışıyla siyaset alanında yerini alarak bu saldırganlığı durdurabilir, insanca çalışma ve onurlu bir yaşam hakkını kazanabilirler.

ABD Kongre baskını ve AKP yüzsüzlüğü

Dinci-faşist tek adam diktatörlüğü kurmak amacıyla attığı adımlarda hiçbir yasa ve kural tanımayan AKP, bu doğrultuda ölçsüz bir saldırganlık sergiledi. Ülkeyi adeta Olağanüstü Hal ve Kanun Hükümünde Kararnamelerle yöneterek devlet terörüne dayalı icraatlarını tırmandırdı. Yarattığı tek adam rejimiyle, başta parlamento olmak üzere tüm kurumları denetimi altına aldı. Ortada kendisini bağlayan ve denetleyen herhangi bir kurum bırakmadı. Eline geçirdiği devlet gücü sayesinde hiçbir yasal ve hukuksal ölçü tanımadığı gibi, devletin temel kurumlarını kendi şubesi gibi yönetmeyi de başardı.

Faşist bir gerici odağı olan AKP, iktidar dümenini elinde tutabilmek, buna dayanarak arzuladığı düzeni kurabilmek için, onyılları bulan zorlu mücadelelerle kazanılan demokratik hak ve özgürlüklerden geriye kırıntılardan başka bir şey bırakmadı. Sadece devrimci siyasal akımlar, ilerici ve demokratik muhalefet, işçi sınıfı ve emekçi kitleler için değil, burjuva düzen muhalefeti için bile, dahası kendisinden olmayan herkes için dizginsiz, kuralsız ve keyfi bir faşist yönetim dayattı.

Çıkarları için ihtiyaç duyduğu her durumda yasayı ve hukuku çiğneyen AKP-MHP faşist koalisyonu, hak ve hukuk tanımaz pervasızlığını, bütün kirli ve kanlı icraatlarını demokrasi adına pazarlamaktan da geri durmuyor. En sıradan hak arama eylemlerine ve en insani taleplere faşist bir kudurganlıkla saldıran, olduğu iddia edilen kendi burjuva demokrasisini bile ayaklar altına alan rejim, aynı zamanda herkese de demokrasi dersi veriyor. Faşist rejimin reisi Erdoğan olur olmaz, hasımlarına ve zaman zaman da emperyalist efendilerine "Lafa gelince demokrasi dersi veriler..." efenlemeleleriyle yüzsüzlük yapabiliyor.

ABD'de de ırkçı-faşist çetelerin Trump'ın yönlendirmesiyle yaptığı ve polislin yol verdiği Kongre baskını, AKP ve şeflerinin yüzsüzlüklerini sergilemesine yeni bir vesile oldu. Hepsi de demokrasi şampiyonu ve hukuk abidesi oldu.

"HERKES SEÇİM SONUÇLARINI OLGUNLUKLA KABUL ETMELİDİR"

Bu yılki başkanlık seçimlerini, "ülke tarihindeki en önemli seçim" olarak nitelendiren Trump, 3 Kasım'da yapılan

seçimlerin sonucunu kabul etmemiş, "seçim hırsızlığı" yapıldığını iddia etmişti. Seçimlerden önce de mutlaka kazanacağını, aksi durumun oyların çalınması sonucu olabileceğini tekrarlayıp duruyordu. ABD Kongresi, 2020 Başkanlık seçimleri sonuçlarını resmen değerlendirmek için toplandığı gün, Trump taraflarınca basıldı. Trump, "seçimi çaldılar" histerisi eşliğinde taraftarlarına harekete geçme çağrısı yapmıştı. Seçim sonuçlarını iptal etmek ve sözde çalınan "zaferini" geri almak için zorbalığa başvurdu.

Türkiye'de çok tanıdık olan bu duruma AKP ve şeflerinin gösterdiği tutum ve yaptığı açıklamalar mide bulandırıcı bir utanmazlık örneğidir. ABD'deki Kongre baskını nedeniyle açıklama yapan AKP Sözcüsü Ömer Çelik, "ABD'de yaşanan olaylarda seçim sonuçlarını tanımayıp şiddete başvuran protestolar yanlış ve hukuksuzdur. Demokratik süreçlerin üstünlüğüne karşı çıkmak meşru değildir. ... Herkesi demokratik değerlere saygılı olmaya davet ediyoruz" diyebiliyor. Dünyanın her yerinde olduğu gibi Amerika Birleşik Devletleri'nde de demokratik süreçlerin üstünlüğünü ve hukukun meşruiyetini savunduklarını belirten Çelik, "Herkes seçim sonuçlarını olgunlukla kabul etmelidir. Kesinleşmiş seçim sonuçlarını ve hukuku tanımayan eylemler meşru değildir. ... Herkes halk iradesinin üstünlüğüne ve hukuka riayet etmelidir. Demokratik süreçlerin üstünlüğüne karşı çıkmak meşru değildir" diyebilecek kadar yüzsüz olabiliyor.

Aynı yüzsüzlüğü Erdoğan da sergiledi. ABD'de yaşananları "demokrasi adına bir yüz kararı" olarak değerlendirdi. İktidarı boyunca demokrasi adına yüz kararı icraatların mimarı olan Erdoğan, "Amerika'daki olaylar tabii görülmemiş bir tablodur. Lafa gelince demokrasi dersi verenlerin şimdi yaşananların tutumunu görüyoruz. ... Tüm insanlık şoke oldu. Olaylar insanlığı şaşırttı. Yaşananların demokrasi için bir yüz kararı olduğunu görüyoruz" açıklaması yaparken, riyakarlığın yanı sıra utanma duygusundan yoksun olduğunu da ortaya koymuş oldu.

Yaşanan hadiselerin üzücü olduğunu belirten AKP Genel Merkez Kadın Kolları Başkanı Lütfiye Selva Çam ise, "Umarız ki bu üzücü hadise vasıtasıyla Pennsylvaniadaki FETÖ'nün hain karargahını tekrar

değerlendirirler", "15 Temmuz hain darbe girişimi sırasında verdiğimiz şehitlerimizi, gazilerimizi, Parlamento çatısına dahi atılan bombaları görmezden gelen müttefikimiz" hamasetiyle başka bir derdini dile getirdi. "Ancak şimdi onlar da küçük çaplı da olsa darbenin ne demek olduğunu, darbe girişimini bizzat yaşayarak görmüş, öğrenmiş oldular." ifadeleriyle kendilerine karşı olan herkeşe yapıştıkları "darbeci" suçlamalarını meşrulaştırma derdine düştü.

"Kesinleşmiş seçim sonuçlarını tanımayan eylemler meşru değildir" diyenler, herkesi "seçim sonuçlarını olgunlukla kabul etme"ye ve "halk iradesinin üstünlüğüne ve hukuka riayet etmeye" çağırıyorlar, sanki seçim sonuçlarını büyük bir gözü karalıkla boşa çıkaranlar kendileri değilmiş gibi arsızca konuşuyorlar. HDP'nin, 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde kazandığı 65 belediyenin 47'sine, önceki dönemlerde ise Demokratik Bölgeler Partisi'nin (DBP) yönetiminde bulunan 102 belediyeden 96'sına kayyım atanlar, herkesi halkın iradesini tanımaya çağırabiliyorlar. YSK'nın belirlediği seçim kuralları çerçevesinde kazanılan belediyelere zorbalıkla el koyanlar, kaybettikleri kimi yerlerde ise sonucu kabul etmeyip seçimi tekrarlama yoluna gidenler, herkese seçim sonuçlarını kabul etme riyakarlığı çağrısında bulunabiliyorlar.

"ABD'de yaşanan olaylarda seçim sonuçlarını tanımayıp şiddete başvuran protestolar yanlış ve hukuksuzdur. Demokratik süreçlerin üstünlüğüne karşı çıkmak meşru değildir" diyenler, seçimleri kazanabilmek için 7 Haziran-1 Kasım 2015 tarihleri arasında ülkede bombalar patlatılıp kanlı saldırılar gerçekleştirmişlerdi. 5 Haziran'da Diyarbakır'daki HDP mitingine yönelik bombalı saldırı, 20 Temmuz'da Suruç ve 10 Ekim'de Ankara'daki barış mitingine yapılan IŞİD saldırısıyla ülkeyi kana bulamada gözü dönmüş bir kudurganlık sergilemişlerdi. Davutoğlu'nun "Terörle mücadele konusunda defterler açılırsa birçok insan, insan yüzüne çıkamaz. Bizi bugün eleştirilenler, insan yüzüne çıkamaz" sözleri, iktidarda kalmak adına ne tür kanlı ve kirli işler tezgahladıklarını ve tezgahlayabileceklerini ortaya koymaktadır.

AKP şefi Erdoğan, "Teröre bulaşmış kişiler tekrar sandıktan çıkarsa beklemeden anında gereğini yapıp kayyum

atarız" derken, yasadan, hukuktan ve demokrasiden söz edebiliyor. Protesto, yürüyüş, grev, miting gibi demokratik haklarını kullanan işçileri, öğrencileri, akademisyenleri, sendikaları, kadınları, Kürtleri, ezilen mezhep ve inançları "terörist" olarak damgalayanlar, kendilerinden olmayan hemen herkesi "darbeci"likle suçlayanlar, yapılan her eylemde yeni bir "Gezi kalkışması" kabusu görenler ve dolayısıyla da vahşi bir zorbalık sergileyenler, dünya aleme demokrasi, hak ve hukuk dersi verebiliyorlar. "Bir insanın siyasi kimliğinin olması suç değil. Demokrasilerde apolitik birey olmaz" sözleri sarf edenler, onbinlerce insanı sadece siyasi kimliğinden-düşüncelerinden dolayı zindanlara doldurabiliyorlar.

"DEMOKRATİK SÜREÇLERİN ÜSTÜNLÜĞÜNE KARŞI ÇIKMAK MEŞRU DEĞİLDİR"

Yıllardan beridir boylu boyunca kana, pisliğe, yolsuzluğa, eş dost kayırmacılığına ve hırsızlığa dayalı icraatlarıyla çürüten ve kokuşan dinci-faşist blok, her türlü "demokratik işleyiş" bir tarafa itmiştir. Kendi lehine olduğu durumda sorun olmayan ama işine gelmediği her durumda ise kendi yasalarına ve hukukuna bile aldirmayıp onu çiğneyen AKP-MHP faşist bloğu, yasal-hukuksal ölçü ve kuralları hiçbir zaman umursamamaktadır.

Bütün bir toplumsal muhalefete karşı saldırganlık ve zorbalıkta sınır tanımayan, kuralsız ve dizginsiz bir devlet terörünü ayakta kalmanın en önemli aracı olarak gören rejim, zorbalığı tırmandırarak iktidarını korumaya çalışıyor. İç toplumsal yaşamda gözü kararmış bir kudurganlıkla devlet terörünü meşrulaştırmak için ırkçılığı-şovenizmi körüklemek, dışarda ise "vatan-millet menfaatleri" yalanına dayalı icraatlarıyla komşu halklara ve ülkelere düşmanlık etmek, faşist rejimin davranış çizgisidir.

Emperyalistler ve işbirlikçi tekeli burjuvazi için kuralsız ve keyfi bir sömürü cehennemi yaratan ve sermayenin demir yumruğu olan AKP-MHP iktidarı, toplumun tüm ezilen ve sömürülen katmanlarına, demokrat ve ilerici kesimlerine, kadınlara, Alevilere ve Kürtlere, öteki etnik ve dinsel azınlıklara, laik yaşam tarzına karşı kinle ve düşmanca saldırırken, "demokratik süreçlerin üstünlüğüne" zerrece aldirmamaktadır.

Dağ gibi büyüyen iktisadi, siyasi ve sosyal sorunların yanı sıra Türkiye kapitalizminin ağırlaşan bunalımı ve faşist AKP iktidarının büyüyen çıkmazı, rejimi demokratik hak ve özgürlüklerin kırıntılarını da ortadan kaldırmaya yöneltmektedir. AKP-MHP iktidarı her türlü demokrasinin düşmanıdır ve onu kazanmanın önündeki engeldir.

2021'e devreden petrol ve doğalgaz savaşları

ABD emperyalizminin başını çektiği NATO güçlerinin "Sonsuz Özgürlük Operasyonu" koduyla başlattığı bitmeyen Afganistan savaşı bu yılın ekim ayında yirminci yılını dolduruyor. Mart 2003'te ABD-İngiltere emperyalist ittifakı önderliğindeki "Çokuluslu Koalisyon Kuvvetleri"nin "Irak'ı Özgürleştirme Operasyonu" adı altında Irak'a girmesiyle başlayan istila savaşının üzerinden 18 yıl geçti. Libya petrollerinin yağmalanması ve Suriye'nin İsrail lehine yeniden dizayn edilmesi için başlatılan savaşlar da ilk on yılı geride bırakmak üzereler.

"Sonsuz özgürlük", "insan hakları", "demokrasi" gibi aldatıcı propagandalar eşliğinde başlatılan istila savaşlarının sonuçları bölge halkları için çok ağır oldu. Ülkelerin alt yapıları ve ekonomileri tam bir yıkıma uğratıldı. Kentlerin ve yerleşim yerlerinin bombalanmasının yanı sıra paramiliter güçlerin uyguladığı şiddete bağlı olarak milyonlarca insan ya sakat kaldı ya da savaş meydanlarında yaşamlarını yitirdi. Topraklarını terk etmek zorunda kalan on milyonlarca kadın, çocuk ve yaşlı insan toplu göçe zorlandı. Tüm bunlara ve daha fazlasına yol açan emperyalistler çeşitli bölgelerde savaşı körüklemeye devam ediyorlar. Geçtiğimiz yıl emperyalist gerilimin öne çıktığı başlıca alan Doğu Akdeniz oldu.

DOĞALGAZIN KOKUSU YETİYOR

ABD Jeoloji Araştırmaları Kurumu'nun 2010'da yayımlanan bir raporunda Kıbrıs, Mısır, İsrail, Filistin, Lübnan ve Suriye deniz sınırları arasında kalan Levanten Havzası'nda tahminen 1,7 milyar varil petrol ve 122 trilyon fit küp (tcf) doğalgaz olduğu tahmin ediliyor. Bölgede var olduğu tahmin edilen enerji kaynaklarının Avrupa kapitalist tekellerinin onlarca yıllık enerji talebini karşılamaya yetecek kadar olduğu belirtiliyor. 2010 yılında dünyadaki en büyük 10 petrol üreticisi ülkeden biri olan Libya'nın petrol kaynaklarına el koymak için 2011 yılında NATO'nun başlattığı savaş Levanten Havzası'nı ve Doğu Akdeniz'i de içine alarak genişledi.

Bölgeyi her gün biraz daha fazla savaş girdabına çeken Türkiye, Yunanistan, İsrail, Mısır, Kıbrıs, BAE, ABD ve Avrupa'nın emperyalist devletlerinin üretim lisansı, doğalgaz çıkarma ve çıkarılan doğalgaz

ve petrolü Avrupa'ya taşıyacak olan nakil hatları üzerine sürdürdükleri rekabet savaşları "Afrika kışıması"na doğru genişledi. Enerji kaynakları uğruna NATO güçleri arasındaki koalisyonun başlattığı savaş zamanla NATO üyesi devletler arası rekabet savaşına da dönüştü. Bu, bölgeyi her an daha büyük ve yıkıcı bir savaşın kucakına atacak dinamikleri besleyerek büyütüyor. İşler Türk gemilerinin NATO ortakları tarafından durdurulması, karşılıklı tacizlere kadar vardı.

Bölgede bulunduğu tahmin edilen doğalgaz ve petrol kaynaklarının ele geçirilmesi uğruna verilen savaşın tarafı olan devletler arasındaki ilişki ve ittifaklar da oldukça dinamik ve değişkendir. Türk sermaye devletinin Libya'ya asker göndermesine karşı birlikte hareket eden Fransa ile İtalya, NATO'nun aralık ayındaki zirvesinde askeri politikalar konusunda karşı karşıya geldiler. Alman emperyalizminin ağabeylik rolünü üstlendiği Doğu Akdeniz geriliminde Fransa-Yunanistan sermaye devletleri Türk sermaye devletine karşı ittifak halindedir. Burada Yunanistan devletini destekleyen ABD, Libya'da hem Türk sermaye devletinin ölümüne arkasında durduğu Serrac hükümeti hem de Hafter güçleri üzerinden oynuyor. Suriye'de Türk sermaye devletini yanına çeken Rusya, Türkiye'nin Libya'dan çekilmesini isteyen Hafter güçlerini destekliyor. Bölgeye hakim olmak uğruna savaşmayı göze alacak kadar kudurganlaşan sermaye devletlerinin davranışlarına elbette ilkeler yerine açgözlülük, kapitalist çıkarlar ve orman kanunları yön veriyor. Onlar için amaca giden her yol mubahtır.

Emperyalist büyük güçlerin yanı sıra bölgesel aktörlerin de aktif taraf olarak

katıldığı gericı savaşları başlatmak ne kadar kolaysa bu savaşları bitirmek de o kadar güçtür. Afganistan, Irak, Suriye veya Libya savaşlarına "çözüm" bulmak için yapılan sayısız ateşkes ve zirveler her defasında bölgedeki durumu daha da karmaşık hale getirdi. Söz konusu girişimler, yeni gerilim ve çatışma alanları yaratmaktan başka bir sonuç yaratmadı.

BM öncülüğünde 9 Kasım'da Tunus'ta başlayan ve Libya'daki farklı emperyalist ve bölgesel güçlere bağlı farklı silahlı güçleri temsilen 75 kişinin yer aldığı "Libya Siyasi Diyalog Forumu"nda ülkede 24 Aralık 2021'de genel seçimlere gidilmesi kararlaştırılmıştı. Buna karşın Libya'daki yabancı askeri güçler ve paramiliter çeteler varlıklarını sürdürüyorlar. Ekim ayında imzalanan ve Türkiye'nin de destek verdiği anlaşmaya göre de Libya'da bulunan yabancı güçlerin 3 ay içinde çekilmesi gerekiyor. Anlaşmanın taraflarından olan Türk sermaye devletinin Libya'da bulunan askeri gücünü ve paramiliter cihatçıları geri çekmek yerine Libya tezkeresini 18 ay daha uzatması, Libya'da barışın sağlanmasının ne kadar zayıf bir ihtimal olduğunu gösteriyor.

Batlı emperyalistlerin sözcülerinden *Financial Times*, yakın günlerdeki bir yorumunda, "mümkün olan en uzun süre boyunca iktidarda kalmak isteyen Erdoğan'ın, dış politikayı içeride kazanım elde etmek için kullandığını, "aşırı maceracı" dış politikanın muhalefetten de fazla tepki görmediğini yazıyor. Ekonomik kriz içerisinde bunalan AKP-MHP iktidarı, medyada yer alan son haberlere göre, Suriye'de Esat rejimiyle, Libya'da Hafter'i destekleyen Tomruk merkezli hükümetle el altından görüşmeler sürdürüyor. Daha önce de Mısır'la benzer temasların de-

vam ettiğine dair haberler medyada yer almıştı. Son olarak Katar'ın Körfez ülkeleriyle barışması AKP-Erdoğan iktidarının yalnızlığını perçinledi. İçerde köpürttüğü milliyetçi dalganın sönümlenmesinin gerici-faşist iktidarın sonunu hızlandıracakını çok iyi bilen Erdoğan-Bahçeli ittifakı ekonomik krizin artan baskıyla hem içerde hem dışarda çok daha tehlikeli maceralara doğru sürüklenecekleri bir girdaba girmiş bulunuyorlar. 18 ay daha uzatılan Libya tezkeresini, MİT ve Emniyet'e TSK'ye ait silahları kullanma olanağı veren yasal değişikliğin yapılması tamamladı. Daha öncesinde ise parti militanları bekçi kadrosuna doldurulmuştu.

Öte yandan Hafter'i destekleyen Suudiler, BAE, Rusya ve Fransa gibi güçler de Libya'da askeri ve paramiliter varlıklarını sürdürüyorlar. Ağabeylik rolüyle öne çıkan Alman emperyalizminin, enerji kaynakları kadar enerjinin Avrupa'ya intikaline herkesten daha çok bağımlı olması, Alman emperyalizminin bölgede çok daha aktif hareket edeceğine işaret ediyor. Tüpleri dökülmeye başlayan ABD emperyalizmi ise Biden ile birlikte bir kez daha batılı emperyalist blok içerisinde yaşanan bu çelişki ve didişmenin üzerinden gelmeyi deneyerek, gücünün sınırlarını test edecektir.

Petrol ve doğalgaz yatakları uğruna başlatılan savaşlarda Türkiye ve bölge halklarının hiçbir çıkarı yoktur. Savaş harcamalarının yükleri de omuzlarına bindiği için emekçilerin payına daha çok yoksullaşma, sefalet ve Covid-19 salgınında da gördüğümüz gibi çaresizlik düşmüştür. Silah tacirlerinin en büyük müşterisi olan Türk-Mısır-İran-Suudi Arabistan gibi devletler, İsrail ve diğer emperyalist devletlerin aşılama gösterdiği başarının yanına bile yaklaşamıyorlar.

Bölge halklarına yönelik savaşları ve düşmanlığı körüklemeyi marifet sayan AKP-MHP iktidarının "aynı gemideyiz" palavrası artık tutmuyor. O yüzdendir ki baskı ve zorbalığı tırmandırırken, dışarda yeni çark etmelerin işaretleri veriliyor. Onun ayakta kalmak uğruna sürdürdüğü kirli icraatların bedelini ödemek işçi ve emekçilerin kaderi değildir. Bu gidişat değiştirilebilir ve bunun yolu işçi sınıfı ve emekçilerin örgütlenerek kendi sınıfsal çıkarları uğruna mücadelesinden geçiyor.

Pandemide sermayedarların mutluluğu!

Koronavirüs salgını işçilerin, emekçilerin ve yoksul halkın hayatını felce uğratmaya devam ediyor. 1 Haziran'dan itibaren "salgını kontrol altına aldık" palavralarını öne süren gerici faşist rejim, sermayedarların isteklerini yerine getirerek salgına karşı alınan kısmi önlemleri de gevşetti. Sömürü çarkları dönsün diye, salgının toplumda yaratacağı tehlikelere rağmen "normalleşme" adımlarını attı. Turizm sektörü canlansın diye insanlar tatil yapmaya teşvik edildi. Salgından dolayı kapanan AVM'ler tekrar açıldı. Toplu üretim alanları olan fabrikalar ise o günden sonra, tam kapasite çalışmaya başladı. Devlet okullarının kapısına kilit vuran rejim, öbür yandan da özel okulları ve dersaneleri açık tuttu.

Tüm bu nedenlerle "normalleşme" toplum sağlığı açısından ağır bir faturaya yol açtı, salgın nisan ve mayıs aylarını da geçerek zirveye ulaştı. Erdoğan ve müritleri ise uzun bir süre salgındaki artışa aldırış etmeden adeta hiçbir şey yokmuş gibi sağır ve dilsizi oynadılar. Sonrasında ise göstermelik önlemler yine devreye sokuldu ve algı yönetimine devam edildi. Bütün bu süreç boyunca, sermayenin dönen çarkına hiçbir koşulda zeval getirilmemiştir. Böylelikle kalabalık ortamlarda virüs kol gezmeye devam etmiş, AVM'ler açık kalmış, fabrikalar ise adeta ölüm kamplarına çevrilmiştir.

Kapitalistler, her fırsatta pandemide

kırdıkları ihracat rekorlarıyla övünmektedirler. Ayrıca rejimin, kendilerine karşı gösterdiği hassasiyeti dile getirerek memnuniyetlerini sunmaktadırlar. Geçtiğimiz günlerde ise Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği (GYODER) Başkanı Mehmet Kalyoncu "AVM'lerin pandemi döneminde herkesi mutlu eden birer yaşam alanı" olduğunu iddia etti. Pek çok kamu ihalesinde sıkça aldı duyulan Kalyoncu'nun sarf ettiği bu sözlerin gerisinde ise pandemi koşullarında elde ettikleri kârdan duydukları mutluluk yatmaktadır.

AKP İKTİDARININ RANT KAPISI AVM'LERİ!

AKP döneminde ekonominin lokomotif motoru inşaat sektörü olmuş ve her platformda yaptıkları projelerle övünmüşlerdir. Bütün projeleri sermaye

sınıfı için bir rant ve kâr kapısı olmuştur. Bu projelerin başında AVM'ler gelmektedir. Kentlerdeki her karış toprak imara açılmış ve AVM'ler yükselmiştir.

AKP iktidarı, Türkiye'yi bir AVM cenneti haline getirmiştir. 1993'te Türkiye'de sadece 2 AVM varken, bu sayı 2014 yılı itibarıyla 111'i İstanbul'da olmak üzere Türkiye genelinde 361'e ulaşmıştır. Alışveriş Merkezleri Yatırımcıları Derneği (AYD) Başkanı Hüseyin Altaş ise 2019 yılı temmuz ayı itibarıyla bu sayının 432'ye yükseldiğini açıkladı. Son 5 yıldır her ay 1 AVM açıldığını ve birçok müteahhitin mutlaka AVM işine girdiğini söyledi.

Cushman & Wakefield tarafından hazırlanan "Avrupa Alışveriş Merkezleri Geliştirme Raporu" başlıklı araştırmanın sonuçlarına göre 2018'de Avrupa'da 2,6 milyon metrekare genişliğinde AVM açılmıştır. Açılan AVM'lerin 525 bin metrekaresi Türkiye'den. Böylece 2018'de

Avrupa'da en çok AVM açılan ülke Türkiye olmuştur. Aynı çalışmaya göre, Doğu Avrupa'da en çok AVM açılan il İstanbul, üçüncü il ise Ankara'dır. Bugün AVM'lerin ülkemizde kapladığı alan 13 milyon metrekareye ulaşmış durumda ve giderek artmaktadır. Bu büyüklük yaklaşık 7 bin futbol sahasına eş değerdir.

Gayrimenkul danışmanlık şirketi JLL, Türkiye'nin 2018 yılını kapsayan 'Ticari Gayrimenkul Pazarı Görünümü Raporu'na göre 2018 itibarıyla yaklaşık 10 milyon metrekarelik AVM dükkanı her metrekare için 325 liradan toplam 3,25 milyar lirayı kira olarak AVM sahiplerine ödemektedir. Bu rakamın yıllık miktarı ise 40 milyar liraya dayanmaktadır.

Günümüzde bu kadar yaygınlaşan ve sermayedarlara kar getiren AVM'ler, salgın gibi bir durumda dahi gözden çıkarılmamaktadır. Gerici-faşist rejim büyüttüğü ve beslediği sermayedarlara kol kanat gelerek, AVM'ler her koşulda açık tutmaktadır.

Sermayedarların mutluluğu için tüm olanaklar seferber edilirken, işçilerin ve emekçilerin yaşamı cehenneme çevrilmiştir. Zengini daha çok zengin, yoksulu daha çok yoksul yapan kapitalist düzen, pandemide tüm vahşiliğini ortaya sermiş ve toplumun en ufak ihtiyacını çözmekten geri durmuştur. Sermaye sınıfının zenginliği ise palazlanmaya ve büyümeyle devam etmektedir.

Sağlık emekçileri "Ek ödeme değil tek ödeme" talebi ile basın açıklaması yaptı. Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi önünde yapılan açıklamada Abuzer Aslan "belirli, güvenceli, tek bir ücret" istediklerini, "miktarı, ne zaman yatırılacağı belli olmayan ücretlere mahkum olmak istemediklerini" belirtti. Bakanlığın ve sağlık yöneticilerinin ek ödemelerle ilgili açıklamalarının gerçeği yansıtmadığının altını çizen Abuzer Aslan yapılan açıklamaların tersine sağlık çalışanlarının haklarının gasp edildiğini dile getirdi. Ardından İTO Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Murat Ekmez ise yaptığı konuşmada 20 günü aşkın süredir ek ödemelerin yapılmamış olmasını zorbalık olarak değerlendiren şunları ifade etti:

"Pandemi döneminde sağlık emekçileri canlarını dışlerine takarak sağlık

"Ek ödeme değil tek ödeme"

hizmetlerini yürütmeye devam ettiler. Bu süreçte meslektaşlarımızı, arkadaşlarımızı kaybettik. Buna rağmen pandemiyle mücadeleden kaçınmadık. Ama bugün geline noktada maaşlarımızın önemli bir bölümünü oluşturan ek ödemeleri alamayan arkadaşlarımız geçim sıkıntısına düşmüş, kiralarını ödeyemez hale gelmiştir. Bu sağlık yöneticileri açısından bir utanç tablosudur. Bizler lütfen istemiyoruz, alinterimizin karşılığını istiyoruz."

Konuşmaların ardından ortak basın metnini SES İşyeri Temsilcisi Mihriban Emek okudu. Yapılan açıklamada şunlar dile getirildi:

"Sizlere sağlık emekçileri olarak ses-

leniyoruz:

İzin, emeklilik, istifa gibi kazanılmış haklarımızdan elinizi çekin.

Gelir vergisini bizden değil patronlardan alın.

Sağlıkta şiddeti önleyecek önlemleri derhal alın, yasayı bizi dinleyerek çıkarın.

Sağlık ve sosyal hizmet emekçilerinin yoksulluğa ve sefaletle itilmesine karşılık toplu sözleşmeyi yenileyin ya da seyyanen maaşlarımıza 2000 TL zam yapın.

Sağlık çalışanlarının tamamını kapsayan, dönüşümlü çalışma, hamilelerin, kronik hastalığı bulunanların, idari izinli sayılmasını, çocuklu çalışanlardan talep eden ebeveynin idari izinli sayılmasını,

3-4 kalemde ödemeye çalıştığınız ücretlerimizi tek kalemde ödeyin ve emekliliğimize yansın.

3600 ek göstergeyi yıpranma payı olarak söz verdiğiniz gibi bir an önce hâyata geçirin.

Personel eksikliğini kadrolu, güvenceli istihdam ile gidirin.

Bütün sağlık emekçilerinin temel ücretlerinin yoksulluk sınırının üzerinde olacak şekilde düzenlenmesini istiyoruz!

Son söz olarak tekrar soruyoruz; Kasım-Aralık ek ödemeleri nerede? Ek ödeme değil TEK ÖDEME. Verilen üç kuruşa isyandayız..."

Basın açıklamasının okunmasının ardından Konferans Salonu önünden Acil Servis önüne dek alkışlarla yürüyen sağlık emekçileri burada bordrolarını yakarak tepkilerini ifade ettiler.

Atanmış rektöre tepki büyüyor...

Saray eşrafı saldırganlaşıyor!

Boğaziçi Üniversitesi'ne atanan kayyum Rektör Melih Bulu'ya yönelik tepkiler büyüyor. Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin başlattıkları eylemler İstanbul'da kitlesel eylemlere dönüştü. Üniversiteler kapalı olmasına rağmen pek çok şehirde üniversite önlerinde Boğaziçi ile dayanışma eylemleri yapıldı.

Üniversite öğrencilerinin atanmış rektöre karşı gösterdikleri tepki toplumsal muhalefetin geneline yayıldı, tüm toplumun temel gündemlerinden birisi haline geldi. Açığa çıkan tepki atanmış rektöre duyulan tepkiyi de aşarak tek adam rejimine karşı öfkeye dönüştü. Eylemlerin yaygınlaşması ve toplumun geniş kesimlerince desteklenmesi karşısında ise AKP-MHP iktidarı ve yandaşları karalama kampanyası başlattı.

Yandaş medyanın has kalemlerinden Hilal Kaplan sosyal medya hesabından "Bir Boğaziçi mezunu olarak, kerameti kendinden menkul bir kibirle size karşı çıkacaklar olacağını biliyorum ve aldırmadan yolunuza devam etmenizi bekliyorum. Boğaziçi sadece elitistlerin değil, milletindir. Allah muvaffak etsin." paylaşımında bulundu. Yandaş medya aracılığıyla Boğaziçi öğrencileri halktan kopuk "elitistler" ilan edildi. Bir yandan Bulu "Metallica dinliyorum", "Gençliğimde CHP'liydim" gibi söylemlerle "elitist" Boğaziçililere "ben de sizdenim" imajı çizmeye çalıştı. Diğer yandan da intihalci, tepeden atama rektör Boğaziçi Üni-

versitesi'ni halkla daha bütünlüklü hale getirecek rektör olarak gösterilmeye çalışıldı. Bulu'nun tamamen yasalara uygun bir şekilde rektör olduğu palavrası yandaş medya aracılığıyla desteklenmeye çalışıldı.

AKP-MHP iktidarının her türlü hak arama eylemi karşısında devreye soktuğu "terör" söylemi de vakit kaybetmeden kullanıldı. Eyleme katılan öğrenciler "Bunlar terör örgütü üyesi" denilip, fotoğrafları gösterilerek yandaş medya aracılığıyla karalandı. Şafak operasyonlarıyla kapılar, duvarlar kırılarak öğrenciler gözaltına alındı. Böylece kamuoyu tarafından oluşan destek engellenmeye çalışıldı.

Bu koroya bizzat Erdoğan da katıldı.

"Ben öğrencilerle neden görüşeyim. Öğrenciler bu işin içinde değil. Bu işin içinde olanlar terörist. İstanbul İl Başkanı orada, o zaten bir DHKP-C militanıdır." açıklamasında bulundu. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ise daha yüksek perdeden bir çıkış yaparak eylemlere destek veren Canan Kaftancıoğlu'yla ilgili "Canan Kaftancıoğlu, terör örgütlerinin soytarıdır" paylaşımında bulundu. İktidar ortağı Bahçeli ise "Kanuna uygun bir atamaya terör yöntemleriyle karşı çıkmak, bu vesileyle Boğaziçi Üniversite'sinden bir Gezi Parkı kalkışması çıkarmaya niyetlenmek başı ezilmesi gereken bir komplodur" açıklaması yaptı. Bahçeli yaptığı açıklama ile iktidarın Gezi korkusunu bir kez daha gözler önüne serdi.

AKP-MHP iktidarının atanmış rektöre karşı açığa çıkan öfke karşısında "elitistler", "teröristler" söylemlerine sarılmaları şaşırtıcı değildir. Zira, tek adam rejimini sağlamlaştırmak için attıkları adımlara karşı açığa çıkan her tepkide benzer tutumlar sergilemektedirler.

Kendileri ve Melih Bulu gibi yandaşları yolsuzluk, hırsızlık, rant ve talanla şatafat içerisinde yaşarken, kurdukları harami saltanatını koruyabilmelerinin başka bir yolu da gözükmemektedir. Ancak bugün atanmış rektöre karşı açığa çıkan ve aslında AKP-MHP iktidarına yönelen tepki tek adam rejiminin pervasızlıklarına o kadar da kolay bir şekilde devam edemeyeceğini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Talancıların saldırıları, korkularının göstergesidir

Geçtiğimiz aralık ayında, Eskişehir'deki Eti Maden Lityum Karbonat Üretim Tesisleri'nin açılış törenine canlı bağlantıyla katılan sermayenin demir yumruğu Erdoğan, yaptığı konuşmada "Doğa, çevre ve yeşil gibi insanlığın ortak kavramlarının, arkası karanlık birçok marjinalin operasyon aparatı haline getirilmesine izin vermedik, vermeyeceğiz. Türkiye'nin ve 83 milyonun faydasına olan enerji projelerimizin çevreci maskesi takmış Vandallarca engellenmesine müsaade etmeyeceğiz" ifadelerini kullanmıştı. Devamında ise "Türkiye'nin, yer altı kaynaklarından uzun yıllar boyunca yeterince istifade edememesinin

sebebi bu yönde attığı adımların sabote edilmesidir" ve "Nükleer enerjiden hidroelektrik santrallerine, maden arama ve işletme faaliyetlerinden diğer yatırımlarımıza kadar, ülkemizin potansiyelini harekete geçirecek hemen her çaba, organize bir saldırıya uğramaktadır" iddialarını öne sürerek, doğanın rant uğruna talan edilmesine karşı çıkanları hedef göstermişti.

Sermaye devletin ve onun demir yumruğu olan Erdoğan'ın bu saldırganlığı boşuna değildir. Zira HES ve JES projeleri başta olmak üzere, Maden Ocakları ve TOKİ projeleri sermaye için büyük bir rant kapısıdır.

Doğanın talan edilmesi anlamına gelen bu projeler sermayenin kârlarına kâr katarken, buna karşı direnen emekçiler başta olmak üzere, onlarla dayanışma içinde olan ilerici güçlerin hedef gösterilmesi, gerçekte yaşadıkları korkunun bir göstergesidir.

Tam da bu nedenle bir yandan "Türkiye'nin yer altı kaynaklarından uzun yıllar boyunca yeterince istifade edememesinin sebebi bu yönde attığı adımların sabote edilmesidir" diyen Erdoğan, diğer yandan kır emekçilerinin toprakların talan edilmesine, canlıların yok olmasına ve suların kirlenmesine karşı büyüyen direnişlerine saldırıyor.

AKP iktidarı, hayata geçirdiği saldırılara karşı oluşan eylemlere hakkında, "terör örgütleri ile bağlantılı, dış güçlerin, Vandalların eylemi vb." ifadelerini kullanarak toplumu maniple etmeyi, oluşan mücadeleyi baltalamayı hedefliyor.

Ancak toprağa, suya, hayvana, doğaya sahip çıkan köylüler yeri geldiğinde kepçelerin, TOMA'ların önünde bedenleriyle barikat oluyor, yeri geldiğinde gözaltına alınıyor ancak kararlı mücadelelerinden bir adım dahi geri atmıyor.

Doğanın talan edilmesine karşı gelişen mücadeleler anlamlı bir yerde dururken, bu direnişlerin kazanımla sonuçlanabilmesi; toplumsal dayanışmanın büyütülmesiyle mümkün olacaktır.

P. SEVRA

Algı operasyonlarında son perde: “Darbeci avı”

Darbe iddiaları ve darbeci söylemleri, son yıllarda gündemi meşgul eden konulardan biri oldu. Neyin darbe olduğu, kimlerin darbeci olduğu bir muammaya dönüştü. İktidar kendisi dışındaki herkesi darbeci olmakla suçlarken, yandaş medya da iktidarın hedef gösterdiği kişileri büyük puntolarla manşete taşıdı. Foyası ortaya çıkarılan, aslı astarı olmayan darbe girişimleri haberleri ve “güçlü Türkiye’yi zayıflatmaya çalışan dış mihraklar” masalları ile AKP toplumun kurtarıcısı ve hamisi olarak sunuldu. Yoksulluk, açlık, geçim sıkıntısı gibi işçi ve emekçilerin karşı karşıya olduğu sorunlar ve hatta doğal afetler dahi darbeye, darbecilerle bağlantılandırıldı. Birikmekte olan toplumsal öfkenin üstü bu yalanlarla örtülmeye çalışıldı. Sonuç olarak darbe iddialarından ve darbeci söylemlerinden, yoksulluğun ve açlığın baş mimarlarından olan AKP kazançlı çıktı. Bu sebeple her dönem bu söylemi sıcak tutmaya çalıştı. Bugün bir kez daha açlık sınırının altında kalan asgari ücrete imza atılmışken, pandemiye karşı önlem almak yerine patronlara teşvikler verilirken, gündemde yine muhalefetin her kanadına karşı durmak bilmeyen darbeci ithamları var.

MİNAREYE UYDURULAN KILIF: “TANIMI DEĞİŞEN DARBE”

Muhafif kesimlere karşı yürütülen darbeci propagandası, “darbe” kelimesinin anlamı göz önüne alındığında pek de anlaşılır gelmemekte. Fakat, AKP iktidarı bunu da düşünmüş olmalı ki, Türk Dil Kurumu’nun (TDK) “darbe” tanımlamasını 2013 yılında Haziran Direnişi’nin ardından değiştirdi. Dünyaca ünlü sözlüklerden olan Cambridge Dictionary darbe kelimesini “ani illegal, çoğunlukla şiddet yoluyla, özellikle ordunun yardımıyla hükümeti devirme işi” olarak tanımlıyor. Oxford Dictionary’in yaptığı tanım da bu yönde, şiddet yoluyla hükümetin devrilmesi işini darbe olarak tanımlıyor. Fakat 1997 ve 2008 yılında basılmış olan TDK sözlüklerinde “darbe” kelimesinin tanımı “Bir ülkede zor kullanarak yönetimi devirme işi” olarak açıklanırken 2013 yılında yapılan değişiklikte birlikte darbe, “Bir ülkede baskı kurarak, zor kullanarak veya demokratik yollardan yararlanarak hükümeti istifa ettirmek veya rejimi değiştirecek biçimde yönetimi devirmek

iş” olarak tanımlandı. Bu tanıma göre demokratik yollar ile hükümetin değişmesini istemek darbeci olmak için yeterli olabilirdi.

Morfolojik açıdan anlamının otorite eliyle bu denli çarpıtıldığı bir kelimenin resmi bir sözlükte yer almış olması, AKP’nin bilim dünyasına sürdüğü kara lekelerden biri. Bu bilimsel çarpıtmanın ötesinde, sözlükte yazan bir tanımın hukuksal değeri elbette sorgulanır. Ancak minareye kılıf uydurma konusunda “ustalık” döneminde olan AKP iktidarının Haziran Direnişi’nin sonrasında attığı bu adım ile darbe kelimesinden ne anladığı açıkça görülmüş oldu. En temel insan haklarından olan düşünceyi ifade etme özgürlüğünü, eğer ki düşünce kendisine karşıt ise darbeci olarak niteleyeceğini, demokratik haklardan biri olan protesto hakkını darbe girişimi ile eş değer tutacağını ilan etmiş oldu AKP iktidarı. Nitekim, son yıllarda bunu pratik olarak hunharca yaptı, yapmaya da devam ediyor.

Haziran Direnişi’nin ardından gelen bu tanım değişikliğinin yanında 15 Temmuz darbe girişimi ile Erdoğan ve tayfası gökte aradığı fırsatı yerde buldu. AKP rejimine muhalif olan herkesin “terörist” ilan edilmelerinin yanı sıra “darbeci” de oldukları propaganda edilmeye başlandı.

SAĞLAR, KAFTANCIOĞLU, BAŞBUĞ VE NİCELERİ

Bu ülkede artık hemen herkes günü geldiğinde AKP iktidarı tarafından “terörist” ya da “darbeci” ilan edilebilir. Son günlerde özerk demokratik üniversite talebi ile eylemde olan Boğaziçi Üniver-

sitesi öğrencileri örneğinde olduğu gibi. “Darbeci”, “terörist” yaftaları şafak operasyonları ile gözaltına alınan, ardından serbest bırakılan öğrenciler üzerinde tutmamış olacak ki, bu kez eylemlere katılan CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu hedef alındı. AKP’nin İstanbul’da kaybettiği rant kapısının rövanşı olarak İstanbul’daki CHP yönetimine dönük saldırılarının son perdesi sergilendi. Erdoğan’ın “militan” dediği Kaftancıoğlu’na İçişleri Bakanı “terör örgütlerinin soytarısı” diyerek hakaret etti. Hakkında açılan bir davada verilen takipsizlik kararının da kaldırıldığı Kaftancıoğlu gündemi değiştirmek isteyen AKP’nin hedefinde.

Kaftancıoğlu’nun yanı sıra CHP’li Fikri Sağlar da başörtülü hâkimin sağlayacağı adalete dair olan kuşkularını dile getirmesi nedeniyle bir başka açıdan hedefe çakılmış oldu. CHP liderinin de arkasında durmadığı Sağlar’ın sözleri çokça tartışıldı, hakkında soruşturma başlatıldı. Genelkurmay eski Başkanı İlker Başbuğ’un Cumhuriyet gazetesine verdiği röportajda “Eğer Menderes, 25 Mayıs 1960 günü Eskişehir’de erken seçim tarihini açıklasaydı, 27 Mayıs askeri darbesi büyük bir olasılıkla önlenbilirdi” şeklinde konuşması ise AKP tarafından darbe iması olarak yorumlandı. AKP’ye göre son günlerin bir diğer “darbecisi” ise gazeteci Can Ataklı oldu. Ataklı’nın sosyal medya hesabından paylaştığı videoda Erdoğan’ın görevi bırakması için büyük afetlerin yaşanması gerektiğini savunması ya da çok büyük bir askerî yenilginin şart olduğunu ifade etmesi ve en çok da “Tayyip Erdoğan’ın gitmesi için çok büyük bir halk öfkесinin olması lazım” sözleri AKP’yi

kızdırdı.

ASIL DARBECİ KİM?

Son günlerin darbeci tartışmaları ile birlikte AKP’nin bir yandan mağdur edebiyatına soyunması diğer yandan milliyetçi histeriyi kışkırtma çabaları işçi ve emekçilerin gerçek sorunlarının üzerini örtme amacını taşıyor. AKP, düşmanlaştırma ve ötekileştirme silahını 18 yıldır bu toplum üzerinde kullanıyor. Kendisinden başka herkesi darbeci olmakla suçlayan bu iktidar, 18 yıl boyunca ülkenin yönetim şekline yargı mekanizmasına kadar her alanda yaptığı “yasal” değişiklikler ve “yasadışı” baskı ve tehditlerle iktidar gücünü ele geçirdi. Tek adamın ağzından çıkan sözcüklerle yönetilen bu ülkede AKP fiilen darbe yapmamış olsa dahi darbeci yönetimleri aratmayacak bir rejim inşa etti. Rektör atamalarında olduğu gibi, bugünkü uygulamalar 1980 askeri faşist darbesi uygulamalarından çok daha pervasız bir hal almış durumda. Servet sefalet uçurumunun derinleştiği bu dönemde tepkisini dile getiren işçi ve emekçiler “Erdoğan’a hakaret” gerekçesi ile gözaltına alınabildi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemeleri’nin kararları bir kenara itilirken “benden gerisi tufan” bakışı ile yönetilen ülkede insan hakları ihlalleri, yoksulluk, yolsuzluklar, yaşam hakkının ihlali olağanlaştı. Ortalıkta “darbeci” arayan AKP iktidarı kendi üzerine sinmiş olan darbeci kimliğini ve karakterini ise gizlemeye çalışıyor.

AKP İÇİN YOLUN SONU GÖRÜNÜYOR

AKP’nin düzen içi muhalefete dahi tahammülünün kalmaması, “darbeci” yaftasının yapıştırılacağı kişi ve kurumları barındıran yelpazenin genişlemesine yol açıyor. Koltuğu iyiden iyiye sallanan AKP, çareyi düşmanlaştırmayı ve kutuplaştırmayı artırmakta, algı operasyonlarına hız vermekte bulmuştur. Bugün yaşanan sözde darbeci avı bunun yeni bir kanıtıdır sadece. Ancak AKP’nin tüm çabaları boşunadır. Yolun sonu görünmektedir. İşçi ve emekçilerin bu sonu yaklaştırmak için yapması gereken de bellidir: Darbe haberleri ve darbeci söylemleri ile yaratılmak istenen aldatmacaya kanmamak, işçi emekçilerin kendi sınıfsal gündemlerinden kopmadan sınıfa karşı sınıf bakışı ile mücadeleyi yükseltmek!

Emekçilere sefalet dayatanlar milyar dolarları cebe indiriyor

Sayıştay raporları, Ziraat Bankası'nın 2014 yılında Virgin Adaları'nda kurulu olan bir şirkete "3 yılı ödemesiz 10 yıl vadeli 1 milyar 636 milyon dolar kredi" verdiğini ve krediyi tahsil edemediğini ortaya koymuştu.

Sayıştay tarafından Ziraat Bankası'nın 2019 yılı faaliyetlerine ilişkin hazırlanan ve TBMM'ye sunulan denetim raporunda, İstanbul Kurumsal Şubesi'nin müşterisi olan bir firmaya kullandırılan kredilerin geri dönüşünün sağlanmadığı tespiti yer aldı. Raporda bu durum, "Kredinin gecikmiş son üç yıllık anapara taksiti ve faizleri tutarı toplamı 726 milyon 572 bin 712 dolar seviyesine çıkmıştır. 15.05.2020 itibari ile kredi anapara ve faiz ödemelerine ilişkin 654 gün vadesi geçmiş ödenmesi gereken tutarların bulunduğu banka bilgi işlem kayıtlarından görülmüştür" diye ifade edildi.

"Vergi cenneti" olarak bilinen British Virgin Adaları'nda kurulu olan şirketten, bankanın 2014 yılında verdiği 1,6 milyar dolarlık krediden, geçtiğimiz Mart ayına kadar sadece 17,5 milyon TL tahsil edebildiği iddia edildi. Ziraat Bankası ise kredinin Ekim 2020'de tahsil edildiğini açıkladı. Banka tarafından yapılan açıklamada, krediyi Turkcell'in çoğunluk hisselerinin Türkiye'de kalması için

Çukurova Holding'e ödendiği belirtildi. Ancak Türkiye Varlık Fonu (TVF) Haziran 2020'de Turkcell'in yüzde 24,02 hissesini satın aldığını bildirmişti. Türkiye Varlık Fonu bir yanıyla servet transferinin aracı şeklinde çalışıyor. Son olarak Milli Piyango'dan ikramiye çıkan üç bilet satılmadığı için biletlere çıkan miktar TVF'ye devredildi. TVF'nin işleyişinde ise bünyesinde bulunan şirketler zarar ederlerse zararları merkezi bütçeden karşılanıyor. Kapitalistlerin zararlarını emekçilerin sırtına

yıkılmalarının yolu olarak çalışan fon tam anlamıyla servet kaçırganın, kara para aklamanın hiçbir denetime tabi olmayan mekanizması durumunda.

Bu devasa para Virgin Adaları'nda bir şirkete peşkeş çekilmiş. Ziraat Bankası bunu 'ticari sır' diye örtmeye çalışsa da krediyi veren Ziraat Bankası. Krediyi alan Turkcell'in Virgin Adaları'ndaki şirketi. Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Bülent Aksu ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Hüseyin Aydın ise aynı zamanda

Turkcell'in Yönetim Kurulu'nda yer alıyor. Hüseyin Aydın aynı zamanda Türkiye Varlık Fonu'nun da yönetiminde bulunuyor.

Bunun yanı sıra Ziraat Bankası, yönetim kurulu üyelerine yaptığı harcamalara ilişkin belge ve kayıtları Sayıştay denetçilerine vermediği bilgisi basına yansıdı. Denetimde, maaşın dışında ikramiye ve kredi kartı da verilen yönetim kurulu üyelerine yapılan ve olağandan 3 milyon TL fazla olan ödemelere ilişkin belgelere ulaşılamadığı bildirildi.

Söz konusu milyar dolarlar, AKP-MHP rejiminin işsizlik, yoksulluk, sefalet dayattığı işçi ve emekçilerin sırtından elde ediliyor. Devamında ise bürokratların bir ceplerinden diğer ceplerine aktarıyor, hem de değerlendirilerek.

İşçi sınıfı ve emekçiler nefes alamadıkları kapitalist sömürü düzeninde AKP-MHP rejiminin çok yönlü saldırıları altında derinleşen sömürü ile karşı karşıya kalıyorlar. Zira, Virgin Adaları olayında olduğu gibi, yağma ve talan düzeninin tüm faturası emekçilerin sırtına yükleniyor. AKP-MHP rejiminin bakanları sermayeye "ucuz iş gücü" çağrılarını yaparken, bir yanda da "acı reçeteler" ile işçi ve emekçilerin ceplerinde kalan kırıntı düzeydeki gelirlere göz dikiliyor.

G. UMUT

Özgür Basın Çalışanları basın toplantısı gerçekleştirerek "Gazetecilere yönelik gözaltı ve tutuklama saldırılarına, baskıya, sansüre son. Buradayız, işimizin başındayız!" dedi.

İHD'de gerçekleştirilen basın toplantısında polis baskınlarına, tutuklamalara değinildi. Etkin Haber Ajansı (ETHA) emekçilerinden Pınar Gayıp da evine düzenlenen baskında gözaltına alınmış, bir değer ETHA emekçisi İsmi naz Temel hakkında da yakalama kararı çıkarıldı ve geçtiğimiz günlerde Mezopotamya Ajansı muhabiri Mehmet Aslan tutuklandı.

Basın toplantısında İstanbul Özgür Basın Çalışanları adına açıklamayı gazeteci Emre Orman okudu. Açıklamada ilk olarak gerçekleşen baskınlar ve gözaltı terörü anlatıldı.

"Gazeteci arkadaşlarımız Pınar Gayıp ve İsmi naz Temel, daha önce pek çok kez polisin gözaltı ve tutuklama saldırılarına maruz kalan onlarca özgür basın

"Buradayız, işimizin başındayız"

emekçisinden sadece ikisidir. Bugün biz de Özgür Basın emekçileri olarak, başta Pınar ve İsmi naz olmak üzere tüm tutsak özgür basın emekçileri için bu basın açıklamasını gerçekleştiriyoruz" denilen açıklamada şunlar ifade edildi:

"Yaşanan bu son operasyon bize gerçeğin sesini korkusuzca haykırmanın bu ülkede hangi bedellere sebebiyet verdiğini bir kez daha göstermiş oluyor. Biz gazeteciler olarak bu saldırıların ne ilk ne de son olmadığını farkındayız. Ülkede daha önce birçok kez yaşanan ve süren altı edilmeye çalışılan olayları tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermeye çalışan bizler, iktidar ve onun güdümündeki yandaş basına karşı halkın doğru haber alma hakkını savunuyoruz. Ve bunu savunduğumuz ölçüde siyasi iktidarın saldırılarına ve hedef göstermelerine ma-

ruz kalıyoruz."

Açıklamanın devamında Van'da yaşanan helikopterden atılan köylülerin haberini yaptığı gerekçesi ile gazeteciler Adnan Bilen, Cemil Uğur, Şehriban Abi ve Nazan Sala'nın tutuklanmasına değinilirken "Mezopotamya Ajansı muhabiri Mehmet Aslan, yaptığı haberler gerekçe gösterilerek 'benzer suçlamalarla' tutuklandı" denildi.

Açıklamanın devamında şunlar ifade edildi:

"Bizler onurlu bir tarihe sahip gazetecileriz. Baş eğmeyenlerin sesiyiz ve baş eğmeye de niyetimiz yok. Buradan sesleniyoruz; Pınar Gayıp ve İsmi naz Temel gazetecidir! Özgür Basın emekçileri olarak Pınar'ın derhal serbest bırakılmasını, İsmi naz hakkındaki yakalama kararının kaldırılmasını ve gazetecilere yöne-

lik baskının sonlandırılmasını istiyoruz."

Açıklamanın okunmasını ardından ETHA saldırılara ilişkin konuşma gerçekleştirdi. ETHA yaşanan saldırı sürecini anlattı ve "Bir kez olsun ezilenlerin sesi olmaktan bir adım geri atmadık. Bilgisayarlarımıza, kameralarına el koysanız da gerçekleri duyurmaya devam ederiz. Sosyalist basın susmadı, susmayacak" dedi.

Mezopotamya Ajansı söz alarak tutuklama ve baskınları anlattı.

HDP Milletvekili Züleyha Gülüm konuşma gerçekleştirdi. Konuşmasında "Gazetecilik suç değildir" dedi.

Ardından Milletvekili Sezgin Tanrıkulu bir konuşma gerçekleştirdi. Konuşmasında medyanın kontrol altına alınma sürecini ve gazetecilere dönük baskılardan söz eden Tanrıkulu "Halkın haber alma özgürlüğünü savunan bütün emekçi dostlarımızın yanında olmaya devam edeceğiz" dedi.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

MESS Safe işçilere takılan köle prangasıdır!

Metal işçisi onuruna sahip çıkmalı, prangaları söküp atmalıdır!

MESS'in cilalı sözlerle açıkladığı modern kölelik prangası MESS Safe uygulaması başladı. Kimi metal fabrikalarında dağıtılan cihazlar, pandemi nedeniyle işçi sağlığını öncelik haline getiren bir girişim olarak ifade edilse de bu uygulama metal işçilerine kapsamlı bir saldırı anlamına geliyor. Metal işçisini zincire vurma'nın teknolojik adımı olan, en temel insani değerleri dahi ayaklar altına alan MESS Safe kabul edilemez. Metal işçisi boynuna takılan bu kölelik zincirini kabul etmemeli, insan onuruna, haklarına ve geleceğine sahip çıkmalıdır.

Pandemi, sermaye düzeni açısından bir fırsat olarak kullanılıyor. Bunu şu sıralar ücretsiz izin, kısa çalışma vb. ağırlaşan çalışma ve yaşam koşulları üzerinden hergün yaşayarak görüyoruz. Salgın merkezi fabrikalar olmuş durumda. Her şartta üretime devam etme çabası ile işçilerin canı hiçe sayılıyor. Hayata geçirilen uygulamalarda sağlık değil, patronların kar hedefleri temel alınıyor. Tüm bunlara cilalanmış propaganda eşlik ediyor. Dümeninde Koç sermayesinin oturduğu MESS ise bu süreci sömürüyü artırmanın, işçileri baskı altına almanın bir vesilesi olarak kullanıyor.

MESS Safe uygulaması işte bu amaca hizmet eden bir saldırdır. İşçiler, boyunlarına taktıkları bir cihaz ile mesafeyi ihlal ettiğinde uyarı vererek güya işçilerin sağlığını güvenceye almaya çalışıyorlar. En azından yapılan açıklamalar bu yönde. Peki, bunun bir inandırıcılığı var mı? Tabi ki hayır!

Çünkü:

Sermayenin temel hedefi çalışma ve yaşam koşullarının her geçen gün ağırlaşması sayesinde sömürüyü artırmak, kâr oranlarını katlamaktır. İşçilerin yoksulluğu ve sefaleti derinleşirken, sermayenin büyümesi gerçeği ortada durmaktadır. Pandemi sürecinde alınan veya alınmayan önlemler sermaye için neyin önemli olduğunu göstermiştir. İşçilerin sağlığındansa üretimin devamlılığını sağlamak için atılan adımlar, fabrikalarda artan vaka sayılarına karşı göstermelik olarak alınan önlemler, ücretsiz izin vb. saldırılarla esnek, kuralsız ve güvencesiz çalışmayı yaygınlaştırma hedefleri bu süreçte yaşananlar. Artan sömürüye karşı hayata geçirilen baskı, denetleme,

yıldırma ve sindirme hamleleriyle gelişebilecek tepkilere karşı atılan adımlar ise cabası.

MESS'in işçi sağlığı üzerine yaptığı güzellemeler, bu tablo ortada duruyorken inandırıcı değil ancak komedi olabilir. Kaldı ki, MESS Safe'i pandemi üzerinden gerekçelendiriyorlar fakat daha ortada pandemi yokken bu tür uygulamaların gündemde olduğunu biliyoruz. Hatta MESS Safe ile birlikte ilerleyen dönemde yüz tanıma sistemlerinin, yeni kamera teçhizatının fabrikalarda daha yaygın olarak devreye sokulacağını ifade etmeleri, niyetlerini açıklamak açısından yeterlidir.

MESS'in dağıttığı cihazlar cep telefonuna indirilen bir uygulama ile eşleştirilerek kişiye tanımlı bir hale getiriliyor. Sisteme erişimi olanlar tarafından kontrol ediliyor. Cihaz üzerinden toplanan veriler internet ortamında depolanarak kaydediliyor.

Cihazın kullanma kılavuzunda şunlar yazıyor:

-Giyilebilir cihaz ve mobil uygulamayı işyerinizde sosyal mesafenizi korumak ve farkındalığınızı artırmak amacıyla kullanabilirsiniz.

-Giyilebilir cihazınız sizi gerekli sosyal mesafe sınırı aşıldığı durumda görsel, işitsel ve dokunsal olarak uyaracaktır.

-Yakın temas bilgileri gerektiğinde filyasyon çalışmaları kapsamında kullanılmak üzere kaydedilmektedir.

-MESS Safe mobil uygulama arayüzü ile giyilebilir cihazınız için gerekli ayarları yapabilir ve kendi kullanımınıza göre kişiselleştirebilirsiniz.

-MESS Safe mobil uygulamasında bulunan skor algoritması ile sosyal mesafenizi ne kadar koruduğunuz hakkında analiz yapabilirsiniz.

Alt alta sıralanan maddeler, salgın sı-

nırlarında bir gerekçelendirmeyi içerse de niyetin bunun çok ötesinde olduğu açıkça anlaşılıyor. Kullanma kılavuzunda yer alan *'gerektiğinde sizin ve çalışma arkadaşlarınızın sağlığını korumak adına önlem alabilmek için riskli temas bilgilerinizi işlemek amacıyla kullanılacaktır'* ibaresi niyeti anlamak açısından fazlasıyla yeterli.

Salgın fabrikaların üzerine tüm ağırlığıyla çökmüşken üç kuruşluk önlem almak için bile kırk dereden su getirenler ne oldu da on binlerce işçiye dağıtmayı hedefledikleri bir cihaz ve uygulama için kesenin ağzını açtılar. Salgını vesile ediyorlar ama sonrası için hiçbir açıklama yok. Salgın bittiğinde cihazların kaldırılacağına dair iyimser bir düşüncenin ise nedeni yok. Hatta cihazın neler yapabildiği, ses kaydı vb. özellikleri olup olmadığı muamma. Şimdi yoksa bile basit eklentilerle, işçilerin ruhu bile duymadan geliştirilebileceği çok açık. *'MESS Safe mobil uygulamasında bulunan skor algoritması ile sosyal mesafenizi ne kadar koruduğunuz hakkında analiz yapabilirsiniz.'* Kullanma kılavuzunda geçen bu ibarelerdeki skor analizini, yani bugün için mesafeyi kaç kez ihlal ettiğinin çetelesini tutacaklar, belki yarın kaç kez lavaboya gittin, kaç saat çalıştın, yemekhanede kaç dakika geçirdin vb. birçok şeyin bilgilerini toplayacaklar. MESS'in bu prangayı kabul ettirdiğinde hayal gücünün de yapabileceklerinin de sınırı yok.

MESS Safe işçilerin aldığı nefesi, attığı adımı dahi denetlemeyi amaçlayan bir saldırdır. Üretim verimliliği adına saniye hesabı yapanlar şimdi de kim nerde, kiminle temas halinde bunun kaydını tutmayı teknoloji sayesinde hayata geçirmek istiyor. Bilgisayarın başında oturarak belki de işçinin 24 saatini gözetleyen, denetleyen ve kaydeden bir uygulama ile

karşı karşıyayız.

MESS Safe işçileri baskı altına almanın, korku yaymanın, yıldırmanın bir aracıdır. Baskı, sömürü ve kölelik uygulamalarının katmerlendiği şu günlerde işçilerin hak aramasını engellemenin bir vesilesidir. Sınıf mücadelesinin önüne çıkartılacak yeni bir engeldir. İşçiler kimse kimseyle konuşmasın, iki kişi yan yana geldiğinde acaba izleniyor muyum psikolojisi ile kendini basınç altında hissetsin istiyorlar. Kısaca, yaratılacak psikolojik baskı ile itaatkâr işçiler olarak köleliği kabul edelim istiyorlar. Teknolojik araçlar sayesinde mobbingi teknolojik alanda sürekli hale getirmeyi amaçlıyorlar.

Bu uygulama, işçi sınıfının geleceğini teslim alamaya çalışan sermayenin, sınıf mücadelesini bertaraf etmek açısından olduğu kadar insan onurunu da hiçe sayan bir uygulamasıdır. Kölelerin ayaklarına ve boyunlarına takılan prangalar neye hizmet ediyorsa, bugünün modern prangası MESS Safe de aynı amacı yerine getirmeyi hedefliyor. MESS metal işçisine diyor ki, siz bizim malımızsınız ve bizden izinsiz nefes dahi alamazsınız.

Sessiz sedasız başlamaları, fabrikalarda üzerine çok söz söylememeleri, prangaları kanıksatmayı, işçileri alıştırılmayı ve nabız yoklamayı amaçlıyor. Metal işçileri bu prangaları kabul etmemek için tepkisini ortaya koymalıdır. Bu kabul edilemez prangaları söküp atmalıdır. Bunu yapmazsa yarın çok daha fazlasıyla karşı karşıya kalacağını bilmelidir.

Pranga uygulaması şu haliyle sadece Türk Metal'in örgütlü olduğu kimi fabrikalarda dağıtmaya başlandı. Bilinçli bir tercihin ürünü olan bu durum, MESS'in değnekçiliğini yapmak dışında bir amacı olmayan Türk Metal tarafından da tam bir sessizlikle karşılanıyor. Efendilerinin işçileri köle haline getirmelerine aracılık ediyor ve insan onurunu hiçe sayan uygulamaya destek veriyor.

Metal işçileri baskı ve sömürüye karşı birliğini kurmalı, kölelik uygulamalarını reddetmelidir. MESS Safe ile dayatılan saldırıya ve onursuzluğa karşı direnmelidir. Sırtından kâr rekorları kıran sermayedarların saldırılarına karşı olduğu kadar MESS değnekçisi Türk Metal ağalarına da geçit vermemelidir.

METAL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Asgari ücret, yalanlar ve gerçekler

B. Seyit

Yine bir orta oyunu ile asgari ücret “tespit” edildi. Çeşitli taraflar asgari ücret açıklanmadan ve açıklandıktan sonra temenni ve eleştirilerini belirtmiş oldular. Sermayenin çıkarlarını korumakla yükümlü komisyon gerekeni yaptı. Süreç algı operasyonları ve bazı gerçekleri unutturma seanslarıyla tamamlandı.

Asgari ücret toplantıları öncesinde başlayan algı operasyonu ölümü göstererek açığa mahkûm etme hedefiyle yürütüldü. Sermaye ile siyasi iktidarın yürüttüğü, medyanın da başat rol oynadığı bu operasyonun belli bir başarı elde ettiği söylenebilir. Medya bir ayı aşkın bir süre boyunca asgari ücretin 2600-2700 TL civarı olacağını ifade ederek, bu rakamların ötesinde zam yapılmayacağı algısı oluşturdu. Asgari ücretin 2825 TL (ki bu kadarda değil) olarak açıklanması ile birlikte işçi ve emekçilerde oluşan beklentinin üzerindeki rakam kısmi bir tepkisizlik ya da kontrol altına alınmış bir tepki ile karşılandı. Bu operasyon olmasaydı, iktidara ve sendikal bürokrasiye karşı daha ciddi bir tepkinin gelişebileceğini biliyorlardı. Her şey “beklentinin üzerinde zam yaptık” görüntüsü oluşturmak için ve sağladıkları başarı bugün için tepkinin söylem düzeyinde kalmasını sağladı.

YALANLAR VE GERÇEKLER

Asgari ücretle amaçlanan, kapitalistlerin emekçilere belirlenen sınırın altında bir ücret vermesini engellemektir. Daha niteliksiz işler yapan bir azınlığın alabileceği ücret miktarı olarak uygulamaya sokulmuştur. Ancak bugün Türkiye’de asgari ücret sendikali-sendikasız geniş bir çoğunluğun aldığı ücret haline getirilmiştir. Ücretler artık sermayenin doğrudan ve dolaylı temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından alt sınırdan eşitlenmektedir.

Asgari ücretle ilgili algı operasyonları yukarıdakilerle de sınırlı değildir. AGİ (Asgari Geçim İndirimi) ve “devlet” katkısı yıllardır asgari ücretin bir parçası olarak sunulmaktadır. Medyadan düzen siyasetinin önemli bir kesimine ve sendikalara kadar iktidarın söylemine uygun açıklamalar, bunun belli bir karşılık bulduğunu göstermektedir. AGİ’yi asgari ücretin parçası gören ve devlet katkısı adı altında işsizlik fonundan sermayedarlara sunulan

ücret desteğini olağanlaştıran tutumlar yaygınlık kazanmaktadır.

AGİ, işçi ve emekçilerden alınan vergilerin bir kısmının iade edilmesi demektir. Güzellemelerle sunulan “devlet” desteği ise işçi ve emekçiler için kullanılması gereken fakat amaç dışı kullanılan, özellikle sermayeye peşkeş çekilen işsizlik fonunun yağması anlamına gelmektedir. Yani işçilerden çalınanların bir kısmı birilerinin lütfu olarak işçilere sunulmaktadır.

Asgari ücretin parçası olarak görülen kalemlere ilişkin bilgilendirici faaliyetler asgari ücret gerçeğinin anlaşılması bakımından önemlidir. Emekten yana güçler bu gerçekler üzerinde durmalı, sermayenin ve iktidarın, sınıfın algılarıyla oynayarak azgın sömürü koşullarını nasıl dayattığını göstermelidirler. Sınıfın kazanılmış haklarını korumak ve mücadele etme bilincini geliştirmek açısından bu önemlidir.

Bugün işçi ve emekçilerin geniş bir kesiminde “Ben AGİ vb. bilmem, cebime girene bakarım” algısı oluşmuştur. İşçi ve emekçilerin çıkarlarını koruduğunu iddia eden bir dizi kurum da sınıfın geri bilinci üzerinden söylem geliştirmektedir. Bu tutum sınıf mücadelesinin birikim ve kazanımlarına yabancılaşma getirmektedir. İşsizlik fonu üzerinden yapılan 75 TL’lik “katkı”yı hemen hiçbir sendika ve kurum dillendirmiyor. Gerekece olarak ise “*bu katkı maaş bordosunda ayrı bir kalem olarak yer almıyor. Sigortaya esas kazançtan gözükmüyor*” gibi argümanlar kullanılıyorlar. Sermaye adına iktidar bunu böyle gösterse de, önemli olan 75 TL’nin işsizlik fonundan karşılanıyor olmasıdır. Yani işçilere işsiz kaldıklarında kaynak sağlamak üzere oluşturulmuş bir fonun

patronların kasasına aktarılmasıdır. Bu gerçeği ifşa etmemek, işsizlik sigortası fonunun sermayeye kaynak yaratma fonuna dönüştürülmesine sessiz kalmak anlamına geliyor.

Bir dizi sendika düne kadar işsizlik sigortası fonunun yağmalanmasına tepki gösteriyordu. Pandemiyle birlikte DISK de masum görünen formüllerle işsizlik sigortasının yağmalanmasını isteyenler furyasına katıldı. Salgın-kriz döneminde işçilerin çıkarını gözetme adına sergilenen bu tutum sınıfın değil sermayenin çıkarlarına hizmet etmektedir. Salgın başladığında işçi ve emekçilerin alınacak önlemlerden dolayı karşı karşıya kalacakları kaybın işsizlik sigortasından karşılanmasını talep etmişlerdi. Geline aşamada ise asgari ücrete işsizlik sigortası fonundan aktarılan payı destekleme, hatta bazı sendikalar nezdinde artırılması talebini yükseltme biçimini almış bulunuyor. Bu ifadeler salgın-kriz döneminde sermayeyi “koruma”, azgın sömürsünün meşru görülmesine hizmet anlamına geliyor.

Sayıp uzmanı olan sendikaların bu politikaların ne ifade ettiğini bilmemesi söz konusu değildir. Aksine bu bilinçli bir tutumun ifadesidir. Sınıfın fiili-meşru mücadelesini büyütme gibi bir sorunları olmayanlar artık söylemde dahi dün ortaya koydukları gerçekleri bir kenara bırakmaktadırlar.

ASGARI ÜCRET “İŞÇİ SINIFININ EN BÜYÜK TOPLU SÖZLEŞMESİ” Mİ?

Sıkça dillendirilen bir söylem de asgari ücretin “işçi sınıfının en büyük toplu sözleşmesi” olduğudur. Bu söylem toplu

sözleşme kavramının içini boşaltmaktan başka bir şey ifade etmemektedir.

Kamu emekçilerinin sendikal örgütlenme hakkının tanınmasından sonra “toplu sözleşme” adı altında ücret görüşmeleri yapılmaya başlanmış ama grev vb. hakları yasal olarak tanınmamıştır. KESK ve ilerici kamu emekçileri haklı olarak, yapılan toplu sözleşme değildir, toplu sözleşme ancak grev hakkıyla mümkündür demişlerdir.

Grev hakkı bir yana, masada gerçek manada bir temsiliyet de sözkonusu değildir. İşçilerin temsil edilmediği, yasal grev hakkının olmadığı bir masada toplu sözleşme olmaz. Toplu sözleşme demek grev hakkına sahip olmak demektir. Asgari ücret sürecini “Türkiye’nin en büyük toplu sözleşmesi”ne dönüştürmek ancak, asgari ücret sürecinde işçilerin taleplerini yükseltmek, karşılanmadığı durumda fabrikalarda önden hazırlığı yapılmış fiili grevleri gerçekleştirmekle mümkün olabilir. Ötesi kavramların içini boşaltmaktan başka bir şey değildir.

İNSANCA YAŞAMAYA YETEN ÜCRET İÇİN MÜCADELEYE!

Asgari ücretin belirlenmiş olması her şeyin bittiği anlamına gelmiyor. Birçok fabrikada Ocak zamları konuşulmaya başlandı. İşçi ve emekçilerin önemli bir kesimi asgari ücretin üzerinde bir zam için bireysel ya da toplu olarak fabrika yönetimlerinin karşısına çıkıyorlar. Zam dönemlerinde sermayedarlar ve uşakları işçilerin insanca yaşamaya yeten ücret mücadelesini engellemek için çeşitli oyunlar oynuyorlar. Azınlık bir grubun ücretine biraz daha fazla zam yaparak işçileri parçalıyor, daha yüksek ücret alan işçileri diğer işçilerin mücadelesinin önünü kesmek için kullanıyorlar.

Bu tür oyunlara karşı durmak, “birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” bakışıyla bir sınıf olarak hareket etmeyi örgütlemek öncü-ilerici işçilerin önündeki görevdir. Kapitalistlerin hazırlıklarını sürdürdüğü bu süreçte öncü-ilerici işçiler de sınıflarının çıkarları doğrultusunda talepler belirleyerek hazırlıklarını yapmalı ve mücadeleyi büyütmelidirler. Şubat ayı ortalarına kadar sürecek olan ücret tartışmalarını sınıfın çıkarlarına ve örgütlenişine güç katacak biçimde değerlendirmelidirler.

En az 2427 işçi yaşamını yitirdi

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi 2020 iş cinayetleri raporunu açıkladı. Büyük çoğunluğu basından, işçi mesajlarından ve sendika açıklamalarından yararlanılarak hazırlanan rapora göre 2020 yılında en az 2427 işçi yaşamını yitirdi.

2020 YILINDA İŞ CİNAYETLERİNİN AYLARA GÖRE DAĞILIMI

İş cinayetlerinin aylara göre dağılımı raporda şöyle ifade edildi:

“Ocak ayında en az 114 işçi, Şubat ayında en az 132 işçi, Mart ayında en az 113 işçi, Nisan ayında en az 223 işçi, Mayıs ayında en az 166 işçi, Haziran ayında en az 190 işçi, Temmuz ayında en az 164 işçi, Ağustos ayında en az 218 işçi, Eylül ayında en az 211 işçi, Ekim ayında en az 232 işçi, Kasım ayında en az 308 işçi ve Aralık ayında en az 356 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti...”

Raporda 2020 yılında iş cinayetlerinin istihdam biçimlerine göre dağılımı ise “2023 ücretli (işçi ve memur) ve 404 kendi nam ve hesabına çalışan (çiftçi ve esnaf) hayatını kaybetti. Yani ölenlerin yüzde 83’ünü ücretliler yüzde 17’sini ise kendi nam ve hesabına çalışanlar” şeklinde yer aldı.

2020 YILINDA İŞ CİNAYETLERİNİN DAĞILIMI

2020 yılında iş cinayetlerinin dağılımı ise şu şekilde açıklandı:

“Tarım, Orman işkolunda 442 emekçi (224 çiftçi ve 218 işçi); İnşaat, Yol işkolunda 355 işçi; Sağlık, Sosyal Hizmetler işkolunda 330 işçi; Ticaret, Büro, Eğitim, Sinema işkolunda 296 emekçi; Taşımacılık işkolunda 248 işçi; Belediye, Genel İşler işkolunda 141 işçi; Metal işkolunda 106 işçi; Savunma, Güvenlik işkolunda 79 işçi; Madencilik işkolunda 61 işçi; Tekstil, Deri

işkolunda 54 işçi; Enerji işkolunda 54 işçi; Gıda, Şeker işkolunda 44 işçi; Petro-Kimya, Lastik işkolunda 44 işçi; Konaklama, Eğlence işkolunda 43 işçi; Gemi, Tersane, Deniz, Liman işkolunda 26 işçi; Ağaç, Kâğıt işkolunda 23 işçi; Çimento, Toprak, Cam işkolunda 14 işçi; İletişim işkolunda 8 işçi; Basın, Gazetecilik işkolunda 7 işçi; Banka, Finans, Sigorta işkolunda 5 işçi; Elimizdeki veriler ışığında çalıştığı işkolunu belirleyemediğimiz 47 işçi hayatını kaybetti...”

İş cinayetlerinin nedenlerine göre dağılımı «COVID-19 nedeniyle 741 işçi, Trafik, Servis Kazası nedeniyle 388 işçi; Ezilme, Göçük nedeniyle 296 işçi; Yüksekten Düşme nedeniyle 237 işçi; Kalp Krizi, Beyin Kanaması nedeniyle 190 işçi; Şiddet nedeniyle 105 işçi; Elektrik Çarpması nedeniyle 104 işçi; Zehirlenme, Boğulma nedeniyle 87 işçi; İntihar nedeniyle 73 işçi; Patlama, Yanma nedeniyle 53 işçi; Nesne Çarpması, Düşmesi nedeniyle 27 işçi; Kesilme, Kopma nedeniyle 21 işçi; Diğer nedenlerden dolayı 105 işçi hayatını kaybetti...” şeklinde ifade edildi.

2020 yılında iş cinayetlerinde 148 kadın işçi ve 2279 erkek işçinin yaşamını yitirdiğini belirtildiği raporda iş cinayet-

lerinin yaş gruplarına göre dağılımı ise şöyle sıralandı:

“14 yaş ve altı 22 çocuk işçi, 15-17 yaş arası 46 çocuk/genç işçi, 18-27 yaş arası 258 işçi, 28-50 yaş arası 1079 işçi, 51-64 yaş arası 708 işçi, 65 yaş ve üstü 159 işçi, Yaşını bilmediğimiz 155 işçi hayatını kaybetti...”

2020 YILINDA 101 GÖÇMEN İŞÇİ YAŞAMINI YİTİRDİ

İş cinayetlerinde yaşamını yitiren göçmen işçilerin geldikleri ülkeler göre dağılımı raporda şöyle ifade edildi:

“48 işçi Suriyeli; 28 işçi Afganistanlı; 5 işçi Türkmenistanlı; 4’er işçi Gürcistanlı ve Özbekistanlı; 2’şer işçi Azerbaycanlı, İranlı, Rusyalı ve Ukraynalı; 1’er işçi Bulgaristanlı, Iraklı, Nepalli ve Pakistanlı...”

“2020 yılında iş cinayetlerinde ölenlerin 109’u (yüzde 4,49) sendikalı işçi, 2318’i ise (yüzde 95,51) sendikasız” ifadelerinin yer aldığı rapor iş cinayetlerinin gerçekleştiği illere göre dağılımının ardından yaşamını yitirenlerin isimlerine yer verilerek bitirildi.

BDSP’den PTT direnişçilerine ziyaret

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP) 14 Ocak Perşembe günü, Sirkeci’de bulunan PTT genel merkezinin önünde direnişte olan PTT taşeron işçilerini ziyaret etti.

Direnişçi işçilerin bulunduğu alana sloganlarla yürüyen sınıf devrimcileri, sendikalaştıklarından dolayı işten çıkarılan ve ücretsiz izne çıkarılan PTT-SEN üyesi direnişçilere dayanışma mesajlarını iletiler.

İşçilerle direniş ve işçi sınıfının kazanması için gereken yöntemler üzerine sohbet edildi. Direnişçi işçiler dayanışmanın önemini vurgulayarak verilen desteklerin direnişlerini büyüttüğünü dile

getirdi.

Direnişçi PTT taşeron işçilerinin direniş nöbeti boyunca sınıf devrimcileri direniş alanında işçilerle birlikte “PTT işçisi yalnız değildir!”, “Zafer direnen işçilerin olacak!”, “Taşeron işçisi köle değildir!” sloganlarını sıklıkla attı. .

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

İstanbul Meclisi toplandı

Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası (DEV TEKSTİL) 6 ayda bir gerçekleştirdiği Genel Meclis öncesi İstanbul Meclisi’ni topladı. Yeni bir mücadele dönemine girdikleri tespitiyle, bu mücadele yılında işçi sınıfı ve emekçileri bekleyen saldırıları değerlendiren sendika, önümüzdeki 6 aylık mücadele programını tartıştı.

Toplanan İstanbul Meclisi’nde pandemi ile kapitalizmin yaşadığı krizin daha derinleştiği ve krizin faturasının emekçilere kesilmek istendiği değerlendirildi. Değerlendirmede “Sermaye iktidarı krizden çıkış için işçi sınıfı ve emekçilerin kazanılmış haklarını gasp ederken, yarattığı gerici atmosferle temel hak ve hürriyetlere saldırıyı da arttırdı. Pandemi süresince sermayedarlara fırsatlar sunan iktidar son asgari ücret görüşmelerinde de sermayenin çıkarlarını gözeterek İşsizlik Fonu’nun yağmasına devam etti.” denildi. Ocak zamları tartışmalarının devam ettiğine değinilirken, sefalet ücretleri dayatmayı başaran sermaye iktidarının bu kölelik zamlarına işçilerin mahkum olmadığına altı bir kez daha çizildi.

Böylesi bir süreçte mevcut sendikaların ve DEV TEKSTİL’in saldırılara karşı alması gereken tutum da değerlendirildi. “Parçalı ve dağınık olan sınıf bileşenleri saldırıları geri püskürtmek için tekil direnişler sergilese de topyekûn saldırılara karşı topyekûn direnişi sağlamayı önüne bir kez daha koymalıdır” vurgusu yapıldı. Siyasal gerici işçi sınıfı ve emekçilerin bilincini bulanıklaştırırken bunun önüne geçilecek adımların neler olması gerektiği üzerinde duruldu. Sendikanın önümüzdeki 6 aylık bahar gündemleri için öneriler yapılırken, sendika yayınları ve süren direnişler de ele alındı.

Daha güçlü bir sınıf, daha güçlü bir sendika için mücadele etmekten ve işçi birlikleri, komiteler kurmaktan başka çare olmadığını altı çizilen mecliste Genel Meclis’e dair planlamalar yapıldı.

100. Yılında Tarihsel TKP...

“Cumhuriyet’in kazanımı”

“SOSYALİZM CUMHURİYET’E ÇOK YAKIŞACAK”!

Bir fotoğraf... İstanbul Boğazı’nda seyir halinde bir Şehir Hatları vapuru. Vapurun arka yelken direğine alt ve üst noktardan iliştirilmiş el çizimi bir görsel düzenleme. Toplamında rüzgara kanat açmış bir beyaz yelkenli görünümü veriyor. Düzenleme üç parçadan oluşuyor. Alt ve üstte enine flama şeritler. Üst şeritte Türkiye Cumhuriyeti bayrağı, alt şeritte bir orak-çekiç. Ve ikisinin ortasını üç satır üzerinden dolduran bir şiar: “Sosyalizm Cumhuriyet’e Çok Yakışacak”. Günlük Sol sitesinde yer alan 5 Ekim 2017 tarihli bir haberin görseli bu. Üst şerit bayrağından ve şiarı özel isim halindeki yazılıştan, söz konusu olanın Türkiye Cumhuriyeti olduğunu anlıyoruz. Görsele ilişkin haberin giriş cümlesi bunu ayrıca teyit ediyor: “Türkiye Komünist Partisi (TKP), Türkiye Cumhuriyeti’nin 94’üncü yılını, ‘Sosyalizm Cumhuriyet’e Çok Yakışacak’ adlı bir etkinlikle karşılayacağını duyurdu.”

2017, aynı zamanda Büyük Sosyalist Ekim Devrimi’nin 100. Yılı. Fakat Türkiye’nin “komünistleri” Ekim Devrimi’nin 100. yılı için değil, Türkiye Cumhuriyeti’nin 94. yılı için etkinlik düzenlemeyi tercih ediyorlar. Elbette ilkini de unutmamış değiller. Bunu haberin ikinci paragrafından öğreniyoruz:

“Ekim Devrimi’nin 100’üncü ve Türkiye Cumhuriyeti’nin 94’üncü yılında, iki tarihsel olayın öyküleştirilmesiyle yapılacak sunum, 28 Ekim’de İzmir’de Fuar Atatürk Açık Hava Tiyatrosu’nda gerçekleşecek.”

Kemal Okuyan’la etkinliğin hemen öncesinde *Boyun Eğme* dergisinde yapılan röportaj, iki “cumhuriyet”in aynı etkinlikte bir arada ele alınışına ek açıklıklar getiriyor. Genel sekreter net bir tutumla bunun Türkiye Cumhuriyeti’nin 94. Yılına eksen alan bir etkinlik olduğunu vurguluyor. “Türkiye soluna sızmış olan Cumhuriyet düşmanlığı” ile mücadele kapsamında bu etkinliği özellikle önemsediklerini söylüyor. Amaçlarının elbette eski cumhuriyeti diriltmek değil fakat mirasına sahip çıkarak yeni bir cumhuriyet içinde yaşatmak olduğunu da ekledikten sonra, şöyle devam ediyor:

“Bir kere 28 Ekim’deki etkinliğin temel felsefesi bu olacak. Ancak etkinliğin

bir başka özelliği, Ekim Sosyalist Devriminin 100. yılı olan 7 Kasım’dan 10 gün kadar önce gerçekleşmesi. Dolayısıyla bir başka cumhuriyetin Sovyetler Birliği’nin de ortaya çıkışı söz konusu. Bu iki cumhuriyet çeşitli nedenlerle birbirine enerji aktardılar, birbiriyle dayanıştılar. 28 Ekim’de konunun bu kısmına da odaklanacağız.”

SİP-TKP, Ekim Devrimi’ne, tarihin gördüğü bu en köklü toplumsal devrime, ilkesi, sınıfsal niteliği ve tarihsel yönelimi bakımından burjuva devrimlerinden temelden ve tümüyle farklı bu muazzam tarihsel olaya, hele de hiç değilse 100. Yılında, bağımsız bir etkinliği çok görüyor. Onu 20. yüzyılın güdük bir millî burjuva devriminin gölgesinde kutlamayı tercih ediyor. Verdiği yüzeysel izlenimin aksine, etkinlik şiarı sosyalizmi yüceltmiyor, tersine liberal orta sınıf bakış açısıyla içini boşaltıyor. Yüceltilense kemalist burjuva cumhuriyeti oluyor. Bu, genel sekreterin şu sözlerinden özellikle yansıyor: “Bu iki cumhuriyet çeşitli nedenlerle birbirine enerji aktardılar, birbiriyle dayanıştılar.” Tarihsel olarak neredeyse eşit konumda ve birbirilerine eşit düzeyde borçlu “iki cumhuriyet”! Hele de 100. Yılında Ekim Devrimi ancak bu kadar sıradanlaştırılabilir, sıradan bir yıldönümünde kemalist burjuva cumhuriyeti ancak bu denli yüceltilebilirdi.

Aynı günlerde TKİP 30. Yıl Konferansı toplantı halindeydi. Çalışmasının ardından yayınlanan *Bildirge*’sinde bu skandal olaya yer ayırmak zorunda kaldı. İlgili alt bölümde, kültürlü kent orta katmanlarında dinsel gericiliğe karşı büyüyen laik duyarlılığa işaret eden pasajları aşağıda-

ki sözler izliyordu:

“Türkiye solunun bir kesimi bu cumhuriyetçi duyarlılığın cazibesine kendisini fazlasıyla kaptırmış görünüyor. Aralarında işi Kemalist cumhuriyete sosyalizm çok yakışır demeye vardırırlar bile var. Bu, 100. Yılına kutlama adı altında Ekim Devrimi’nin bütün bir devrimci özünü boşa çıkarmakla aynı anlama gelmektedir. Yeni bir çağı açmış ve 20. yüzyıla damgasını vurmuş, bunu da kendi döneminin en yeni, en diri ve o günün dünyasının en demokratik (ama özü bakımından burjuva!) cumhuriyetini temellerinden yıkarak başarmış, sosyalizme tam da bu sayede yönelebilmemiş bir büyük devrimi orta sınıf bakış açısına uyarlamaktır...” (TKİP 30. Yıl Bildirgesi, Kasım 2017)

“KOMÜNİSTLER NE ZAMANDAN BERİ CUMHURİYETÇİ?”

Etkinlik haberinden etkinliğin kendisine geçiyoruz. Yer İzmir Fuarı Atatürk Açık Hava Tiyatrosu. Sahne özenle düzenlenmiş. Sahne zemini yüksekliğinin ön cephesini etkinliğin o artk aşına olduğumuz ana şiarı süslüyor. Sahnenin ise karşıdan bakana göre sol tarafı Lenin ve Ekim Devrimi’ne, sağ tarafı Mustafa Kemal ve Cumhuriyet’e ayrılmış. Aynı tarafta yarı beline kadar ay yıldızlı bayrakla sarmalanmış Mustafa Suphi ve Nazım Hikmet’in portreleri var. İlki burjuva Cumhuriyet’i kuracak olanlar tarafından onbeş yoldaşıyla birlikte “denizin dibi”ne gönderilmiş, öteki uydurma bir davayla ve zalimce bir kararla, uzun yıllarını kemalist burjuva Cumhuriyet’in zindanlarında geçirmiş! Ama işte Cumhuriyet’in kurucusuyla aynı karede en mutlu hal-

leriyle bize gülümsüyorlar. (Etkinlik düzenleyicileri, genellikle yaptıkları gibi, burada da Mustafa Suphi’nin Ekim Devrimi’nin üç yıllık ateşi içinde şekillenmiş ve çelikleşmiş o çok anlamlı ve etkileyici, adeta sembolleşmiş görüntüsünü değil, fakat henüz komünizmle yakından uzaktan bir ilişkisinin bulunmadığı gençlik dönemi “Paris hatırası” resmini tercih etmişler. Bu tercihin muhakkak ki bir nedeni vardır.)

Türkiye komünist hareketinin kurucusunu ve dünyaca ünlü şairini en mutlu halleriyle ay-yıldızlı bayrağa sarmalayıp Mustafa Kemal’in adeta eteğine tutuşturmak, anlaşılması hayli zor bir davranış gibi görünüyor. Ama çok da sorun değil; SİP-TKP teorisyenleri “özgün” tarih felsefesi yorumlarıyla, bu türden güçlükleri giderecek çözümler bulmakta da pek beceriklidirler. Artık Onbeşler’in katledilmesinin 100. Yılı içindeyiz, önümüzdeki haftalarda muhakkak ki bu konular üzerine yeni şeyler de söylenecektir. SİP-TKP için o çok tipik struveci mantığın (burjuva objektivizminin) nerelere vardığını, bu gibi “güçlük”lere ne türden bir maymuncuk olabildiğini birlikte görmeyi umuyoruz.

Sahneyi kaplayan tüm görsel düzenlemeler önden özenle düşünülmüş mesajlar taşıyor olsa da, bizi burada bunlardan çok, genel sekreter Kemal Okuyan’ın etkinlikteki konuşması ilgilendiriyor. Konuşmanın SİP-TKP yayınlarında belli farklılıklar taşıyan versiyonları bir sorun alanı oluştursa da Youtube’daki video kaydı bu türden sorunları gideriyor. Orijinal aslını ve tüm havasını buradan izleyebiliyoruz. Bir konuşmanın da ötesinde, izlenme-

arı” çizgisi / 1

H. Fırat

ye değer bir teatral gösteri bu aynı zamanda. Konuşmacı durağan bir kürsüde değil, boydan boya tüm sahnede. Sağa sola, öne arkaya sürekli hareket halinde. Sahneyi heyecanla ve hareketli jestler eşliğinde arşınlayıp duruyor tüm konuşması boyunca.

Genel sekreter Kemal Okuyan konuşmasına, “Komünistler ne zamandan beri Cumhuriyetçi oldu? Soruya bakın hele...” sözleriyle başlıyor. “Cumhuriyetçi”lik üzerine bu denli genel ve soyut bir soruyu hangi budalanın formüle ettiğini açıklamasa da, meydan okuma ve küçümseme yüklü hayli iddialı bir başlangıç bu. Devamını günlük Sol sitesinin etkinliğe ilişkin haberinden okuyoruz:

“Modern tarih bir büyük devrimle başlar. Fransız Devrimi 1789. 230 yıl olmuş neredeyse. O devrim 1792’de Fransa’da ilk Cumhuriyetin kuruluşuna neden oluyor. Sonra 1804’te İmparatorluk ilan ediliyor. 1848’te Paris yine devrimler sarılıyor ve devrim bir kez daha Cumhuriyete kavuşturuyor Fransayı. 1851’de bir kez daha yıkıyorlar Cumhuriyeti. 1870-1871’de Fransa’da işçi sınıfı meseleye bir kez daha el atıyor. Paris Komünü Cumhuriyetçi, Cumhuriyeti yeniden kurmuştur. Paris Komünü’nden bu geceyi kapatırken hep birlikte söyleyeceğimiz Enternasyonal çıkmıştır. Peki Paris proletaryasının kurduğu Cumhuriyeti kim yıkmıştır? Alman tekellerinin eli kanlı diktatörü Hitler.

“Aynı Hitler 1919’da Alman Devriminin yarattığı ilk Alman Cumhuriyetini 1933’te yıkan kişidir.

“İspanya’da 1931’de kurulan Cumhuriyeti işçi sınıfı, komünistler, devrimciler savundu, toprak sahiplerinin ve patronların adamı Franco 1939’da yıktı.

“İlk sosyalist devrim gerçekleşir gerçekleşmez, işçi sınıfı kendi iktidarına sosyalist cumhuriyet adını verdi.”

Ardından o münasebetsiz soruyu devrimler tarihi üzerinden bu denli güçlü bir biçimde yanıtlamış olmanın güveniyle ekliyor: “Bu öykünün tamamında biz cumhuriyetçiyiz. Diğer tarafta gericiler, tekellerin kanlı diktatörleri, yobazlar, papazlar, krallar, padişahlar, sömürücüler var.”

Soruya yönelik küçümseme ve meydan okumadaki özgüven işte böylesi bir tarihsel arka plana dayanıyor. Konuşmanın video kaydını izlediğimizde bunu

daha açık bir biçimde görebiliyoruz. Konuşmacı devrimler tarihine ilişkin her bir tarihsel kesiti, derin bir hikmeti ortaya seriyormuşçasına sunuyor. Sesler yükselip alçalıyor, eller inip kalkıyor, parmaklar arada yere doğru sert biçimde saplanıyor. Hatırlatmıştık, bir konuşmadan öteye bir teatral gösteri bu.

Bu ezici güven karşısında Kemal Okuyan’ın devrimler tarihi üzerine sunumuna daha yakından bakmaktan artık istek de geri duramayız.

“BİZ HEP CUMHURİYETÇİYİZ!": 1848 DEVRİMİ ÖRNEĞİ

1789 Devrimi’ne ilişkin tartışma gerektirmeyen girişi bir yana bırakıyor ve 1848’den başlıyoruz. Kemal Okuyan bu bahiste şunları söylüyordu:

“1848’te Paris yine devrimler sarılıyor ve devrim bir kez daha Cumhuriyete kavuşturuyor Fransayı. 1851’de bir kez daha yıkıyorlar Cumhuriyeti.”

Yazık ki 1848’in çok acınası türden bir yorumu bu. Konuşmacıyı bilgisiz ve kavrayışsız sayamayacağımıza göre, kaba bir tahrifat ve boş bir demagojinin ötesinde bir değer taşıyor söylenenler. Tarihsel gerçeğin ne olduğunu ve ne anlama geldiğini Marx’ın o harika anlatımından dinleyelim:

“Şubat Devrimi, mücadele eden işçiler tarafından, burjuvazinin pasif desteğiyle kazanılmıştı. Proleterler kendilerini haklı olarak Şubat’ın galipleri sayıyor ve galiplere özgü bir gururla hak iddialarında bulunuyordu. Sokakta alt edilmeleri gerekiyordu; burjuvaziyle birlikte mücadele etmeye başladıkları anda yenilgiye uğradıklarının onlara gösterilmesi gerekiyordu. Sosyalist ödümler veren Şubat Devrimi, krallığa karşı burjuvaziyle birleşen proletaryanın bir savaşına nasıl gereksinim duyduysa, cumhuriyeti sosyalist ödümlerden kurtarmak, burjuva cumhuriyetinin resmi egemenliğini sağlamak için de, ikinci bir savaşa gereksinim duyuluyordu. Burjuvazi, proletaryanın hak iddialarını silahla çürütmek zorundaydı. Ve burjuva cumhuriyetinin gerçek doğum yeri, Şubat zaferi değildir, Haziran yenilgisidir.” (Fransa’da Sınıf Mücadeleleri 1848-50, Fransız Üçlemesi içinde, Yordam Kitap, s.60, tüm vurgular Marx’ın)

Demek ki genel ve soyut bir “cumhuriyet” söylemi ile “cumhuriyetçilik” iddiası, tarihsel mantığa ve gerçeklere aykırı, teorik açıdan boş ve politik açıdan kaba bir burjuva aldatmacasından başka bir şey değildir. Tıpkı genel ve soyut bir “demokrasi” söylemi gibi. Cumhuriyet’ten söz ettiğiniz her durumda, hangi tarihsel koşullarda ne türden bir cumhuriyet olduğunu da eklemek zorundasınız. Bu sizin hangi cumhuriyetin safında bulunduğunuzu, ne türden bir cumhuriyetçi olduğunuzu anlayabilmek için zorunludur, olmazsa olmaz koşuldur. 1848’de işçiler cumhuriyeti kurmuşlar, 1851’de ise birileri bunu yıkmış! Sahnedeki genel sekreter kendisini dinleyenlere tarihsel gerçekleri değil fakat masal anlatıyor.

Marx’tan aktarılan pasajın tüm anlamı ve bütün bir özü, son cümlede en yoğun biçimiyle dile getirilmiştir: “Ve burjuva cumhuriyetinin gerçek doğum yeri, Şubat zaferi değildir, Haziran yenilgisidir.” Şubat’ta burjuva monarşisini yıkan işçilerdi, kurulansa bir burjuva cumhuriyetiydi. Ama silahlı işçilere tavizler vermek zorunda kalan son derece kendine özgü, her sınıfın kendine göre anladığı ve anlamlandırdığı, dolayısıyla o biçimiyle geçici olmaya mahkum bir burjuva cumhuriyeti. Tavizler yeni cumhuriyetin bayrağına kadar yansımıştı. İşçiler burjuvazinin Büyük Fransız Devrimi’nden miras üç renkli bayrağına karşı “toplumsal cumhuriyet”in kızıl bayrağında ısrar ettiler. Sonunda üç renkli bayrağa iliştiler. Kızıl kokart taviziyle yetinmek zorunda kaldılar. Bu geçici bir çözümdü. Tıpkı simgelediği geçici cumhuriyet biçimi gibi. Bu geçici biçimiyle cumhuriyet, işçilerin damgasını taşıyan Şubat Devrimi’nin bir ürünüydü. Dolayısıyla burjuvazi payına sorun bitmemiş, tersine yeni başlamıştı. “Cumhuriyeti sosyalist ödümlerden kurtarmak, burjuva cumhuriyetinin resmi egemenliğini sağlamak için” ikinci bir savaşa gereksinimi vardı. Bu savaş bizzat burjuvazinin kıskırtmasıyla Haziran bari katlarında verildi. İşçilerin ayaklanması burjuvazinin celladı Cavaignac’ın tarafından acımasızca ezildi. Böylece binlerce işçinin kanı üzerinden burjuva cumhuriyeti kendi resmi egemenliğini nihayet ilan etti. Yine Marx’tan dinliyoruz:

“Proletarya, kendi mezarlarını burjuva cumhuriyetinin doğum yerleri haline

getirdiği anda, burjuva cumhuriyetini, amacının sermayenin egemenliğini ve emeğin köleliğini ölümsüzleştirmek olduğunu açıkça ilan eden bir devlet olarak, saf biçimiyle ortaya çıkmak zorunda bıraktı.” (Age., s.62)

Ama işçilerin kanı üzerinde kurulan burjuva cumhuriyeti böylece gerçekte kendi sonunu da hazırlamış oluyordu. Çok geçmeden burjuvazi toplumsal egemenliğini korumak üzere siyasal egemenliğini, bayağı bir maceraperestten öte bir şey olmayan Louis Napolyon’a devretmek zorunda kaldı. Burjuva cumhuriyetinin yerini bonapartist biçimiyle bir burjuva imparatorluk aldı.

Sahnedeki konuşmacıya dönelim ve Marx’ın teorik-sınıfsal özünü en yoğun ve berrak bir biçimde sunduğu tarihsel tabloyu, o tepeden tırnağa aldatıcı boş laflarla karşılaştıralım. Biz hep “cumhuriyet”ten yanaymışız! İnanırcı kılınmak için işçi sosuna batırılmış, gerçekteyse Cavaignac’ın akıttığı işçi kanyıyla yıkanmış o burjuva cumhuriyetinden! Kemal Okuyan, 1851’de yıkılanın işçilerin kurduğu değil fakat onların cesetleri üzerinden kurulan bir cumhuriyet olduğunu, kendi yıkımını da tam da bu yolla bizzat kendi hazırladığını bilmiyor olabilir mi?

“BİZ HEP CUMHURİYETÇİYİZ!": PARIS KOMÜNÜ ÖRNEĞİ

“Paris Komünü Cumhuriyetçi, Cumhuriyeti yeniden kurmuştur. ... Peki Paris proletaryasının kurduğu Cumhuriyeti kim yıkmıştır? Alman tekellerinin eli kanlı diktatörü Hitler.”

İnsan bu satırları okuyunca ilk anda inanmıyor söylenenlere. Öyle ya, yetmiş yıllık bir tarihsel dönemin ayırdığı iki olay, Paris Komünü ile Hitler’in Fransa’yı işgali arasında ne gibi bir ilişki olabilir ki? Ama konuşmanın video kaydı, SİP-TKP’nin Youtube kanalında öylece duruyor. Dinliyorsunuz ve aynen böyle söylendiğini kulaklarınızla işitiyorsunuz.

Aynı zamanda partisinin teorisini olan genel sekreter, o yutulması zor “cumhuriyet” hapını yutturabilmek için o güne kadar bir dizi başka sansasyonel çıkışa da imza atmıştı. Üzerine çokça yazılıp çizilen “Marx Cumhuriyetçiydi” çıkışı bunun en çok hatırlanan örneklerinden biridir. Haziran Direnişi’nin ardından kürsüye elinde boyundan büyük bir Türkiye

Cumhuriyeti bayrağıyla çıkıp hitap ettiği salona heyecanla sallaması bir başka örnektir. Ama denebilir ki bu sonucusu, yukarıya aktardığımız Paris Komünü değerlendirmesi, sansasyondan de öteye tam bir skandaldır.

Louis Napolyon yönetimindeki Fransa'nın 1870 yazında Prusya ile girdiği savaşı utanç verici Sedan yenilgisiyle yitirmesi, 1851'de kurulan ikinci İmparatorluğun da sonu oldu. Fransa'nın yenilgisi 2 Eylül'de kesinleşmişti, 4 Eylül'de Paris'te cumhuriyet ilan edildi. İşçilerin desteğinde ama burjuvazinin önderliğinde ve tam denetiminde. İşçiler yine silahlıydı ama bu Prusya'ya karşı ulusal savunma seferberliğinin bir sonucuydu.

Olayların seyrini bir kez daha Marx'tan dinleyelim:

"Zorunlu sonuç, 4 Eylül 1870 Paris Devrimiydi. İmparatorluk, iskambil kağıtlarından yapılmış bir ev gibi yıkıldı, cumhuriyet yeniden ilan edildi. Ama düşman kapılara dayanmıştı; imparatorluk orduları ya umutsuz bir şekilde Metz'de kuşatma altında ya da Almanya'da esir tutuluyordu. Halk, bu olağanüstü koşullar altında, önceki yasama organında yer alan Paris temsilcilerinin 'Ulusal Savunma Hükümeti' adı altında başa geçmelerine izin verdi. Eli silah tutabilecek tüm Parislilerin savunma amacıyla Ulusal Muhafıza katılmış ve silahlanmış olması ve böylece işçilerin büyük çoğunluğu oluşturması bunu kolaylaştırdı. Ama çok kısa bir süre sonra, neredeyse sadece burjuvalardan oluşan hükümet ile silahlı proletarya arasındaki karşıtlık açık bir çatışmaya dönüştü..." (Fransa'da İç Savaş, Fransız Üçlemesi içinde, Yordam Kitap, s.259)

Fransız proletaryasını, 4 Eylül'de kurulmuş burjuva cumhuriyetini hiç değilse Paris'te yıkarak, böylece tarihte ilk kez olarak tümüyle yeni bir cumhuriyet, sosyalist bir işçi cumhuriyeti kurmaya götüren çatışma süreci, işte böyle başladı. Çatışma sürecinin Paris Komünü'nün kurulmasına varan seyrini Marx'tan dinliyoruz:

"Savaş sırasında, Parisli işçiler, mücadelenin kararlı bir şekilde sürdürülmesi talebiyle yetinmişti. Ama şimdi, Paris'in teslim olmasının ardından barış geldiğinde, yeni hükümet başkanı Thiers, Parisli işçiler silahları ellerinde tuttuğu sürece mülk sahibi sınıfların (büyük toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin) egemenliğinin hep tehlike altında olacağını göz önünde bulundurmamak zorundaydı. İlk yaptığı iş, onları silahsızlandırma girişiminde bulunmak oldu. ... Girişim başarısızlığa uğradı, Paris direniş hazırlıkları için tek vücut oldu ve Paris ile Versailles'da bulunan Fransız hükümeti arasındaki savaş ilan edildi. Paris Komünü 26

Mart'ta seçildi ve 28 Mart'ta ilan edildi."

Bu geniş aktarmaları şunun için yapıyoruz: Savaşta yenilginin kaçınılmaz sonucu olarak ikinci İmparatorluğu izleyen burjuva cumhuriyeti, genel sekreterin iddia ettiği gibi Parisli işçiler değil bizzat burjuvazi tarafından ilan edilmişti. İşçiler ise tam da bu cumhuriyete hiç değilse Paris'te son vererek, tarihteki ilk sosyalist işçi cumhuriyetini kurmuş oldular. Ancak 72 gün yaşayabilen o ünlü Paris Komünü'nü! Paris sosyalist bir işçi cumhuriyeti iken, Versay Sarayı'na çekilmiş gerici Fransız'ın geri kalanında burjuva cumhuriyetini temsil etmeye devam ediyordu. Ortada birbirine taban tabana zıt iki "cumhuriyet", dolayısıyla düşman kamplar halinde iki "cumhuriyetçi" taraf vardı. Demek ki cumhuriyet ve cumhuriyetçilik üzerine genel ve soyut söylemler, bilimsel değerden yoksun boş laflardan öte bir şey değildiler. Kendi başına hiçbir şeyi anlatmaz, hiçbir konumu, kimliği ve safı tanımlamazlar.

Sonunda işgalci Prusya'nın da desteğinde burjuva cumhuriyetinin temsilcisi Versay, sosyalist işçi cumhuriyetini temsil eden Komün'ü yenilgiye uğrattı. Böylece burjuvazi, otuz bin komünarın canı, yirmi binin kürek mahkumu olarak sürgünü ve de işçi cumhuriyetinin yıkıntıları üzerinde, kendi Üçüncü Cumhuriyeti'ni yeniden tesis etti. Kemal Okuyan'ın ciddi ciddi 1870'te işçiler kurdu 1940'ta Hitler yıktı dediği o kötü ünlü Üçüncü Cumhuriyeti! O grevci kurşunlayan, Dreyfus skandalları yaratan, sömürgelerde en vahşi ve kuralsız bir biçimde hüküm süren, birinci emperyalist dünya savaşının taraflarından birini oluşturan Üçüncü Cumhuriyet! Paris Komünü'nün celladı Thiers'in, emperyalist savaş suçluları Poincare ve Clemenceau'nun Üçüncü Cumhuriyeti! Fransız sosyal-şovenlerinin birinci emperyalist dünya savaşında kendi emperyalist burjuvazilerine uşaklık gerekçesi haline getirdikleri cumhuriyet! (Kemal Okuyan'ın söyledikleri doğru olsaydı, Fransız sosyal-şovenlerinin yaptıkları da haklı ve yerinde bir davranış olurdu.)

Mesele açıklığa kavuşmuş olmalıdır. Sözde cumhuriyetçiliği savunmak adına yaptığı 1848 Devrimi sunumunda Paris işçilerinin celladı Cavaignac'ın cumhuriyeti ile aynı safa düşen Kemal Okuyan, Paris Komünü sunumunda ise Marx'ın "bacaksız" diye aşağıladığı işçi celladı Thiersler ile aynı safa düşmüştür. Ama daha bitmedi. Hitler'in yıktığı bir başka cumhuriyetten daha söz ediliyordu konuşmada.

"BİZ HEP CUMHURİYETÇİYİZ!":

ALMAN DEVRİMİ ÖRNEĞİ

Paris proletaryasının 1871'de kurduğu cumhuriyeti *"Alman tekellerinin eli*

kanlı diktatörü Hitler" yıktı diyen genel sekreter, hemen ardından ekliyor: *"Aynı Hitler 1919'da Alman Devriminin yarattığı ilk Alman Cumhuriyetini 1933'te yıkan kişidir."*

Böylece devrimler tarihinin çarpıtılmış yorumu bu örnek üzerinden de sürdürülmüş oluyor. Konuşmacının bize sunduğu, binlerce işçinin kanı akıtılarak bastırılan Ocak 1919 ayaklanması kurbanlarının, bu ayaklanma içinde hunharca katledilen Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in kemiklerini sızlatan türden bir Alman Devrimi yorumudur. İlk iki örnekle aynı ekseninde bir yeni skandal yorumdur bu. Yine zamandan, sınıflardan, devrim süreçlerinin çelişik ve karmaşık gelişim seyrinden soyutlanmış bir genel "cumhuriyet" savunusu ve "cumhuriyetçi"lik iddiası adına.

Alman Devrimi 1918 Kasım başında patlak verdi, 9 Kasım'da Berlin'de zaferi resmen ilan edildi. Emperyalist savaş suçlusunu imparatorluk yıkılmış ve cumhuriyet kurulmuştu. Ama hiçbir şey bitmemiş, herşey henüz yeni başlıyordu. Daha en baştan iki ilke, iki program, iki sınıf, dolayısıyla iki cumhuriyet yönelimi, karşı karşıyaydı. Devrim burjuva demokratik sınırları henüz aşmayan bir atılımla başlamış, monarşiyi yıkmış, kapitalist düzeni sarsmakla birlikte temellerine henüz dokunmamış, ama ortaya "proleter" bir cumhuriyet biçimi olan işçi ve asker konseylerini çıkarmıştı. Öz ile biçim uzlaşmaz bir çelişki içindeydi, dolayısıyla kaçınılmaz bir çatışma halindeydi. Ya biçim kendine uygun düşen bir öze kavuşacak, devrim kapitalist toplumun temellerine yönelerek bir proleter devrime doğru sıçrayarak büyüyecek, böylece sosyalist bir işçi cumhuriyetiyle taçlanacaktı. Ya da burjuva karşı-devrim onu henüz korunan öze, yani burjuva sınıf düzenine uygun düşen bir biçimle, burjuva parlamenter cumhuriyetle restore edecekti. Devrimin bu ilk aşamasında uzlaşmaz bir karşıtlık içindeki alternatifler bunlardı: Burjuva parlamenter cumhuriyet mi, konseylere dayanan sosyalist bir işçi cumhuriyeti mi? Burjuva kurucu meclis mi, işçi ve asker konseyleri iktidarı mı? Sınıflar üstü demokrasi ambalajına sarılı burjuva diktatörlüğü mü, kendi sınıf karakterini açıkça ortaya koyan ve sosyalist demokrasiye dayanan proletarya diktatörlüğü mü? Birinci kategoridekilerin üstün gelmesi karşı-devrimin zaferi, ikinci kategoridekilerin üstün gelmesi devrimin tüm sonuçlarına varması, kesin bir zaferle taçlanmasıydı.

Alman proletaryasının güçlü, deneyimli ve hazırlıklı bir devrimci parti önderliğinden yoksunluğu nedeniyle ve ihanet içindeki sosyal-demokrasinin çok büyük hizmeti sayesinde, devrimin

ortaya çıkardığı bu uzlaşmaz ikilemin çok geçmeden nasıl çözüldüğünü, neyle sonuçlandığını biliyoruz. Spartakist ayaklanmasının ezilmesinden başlayarak 1919 yılının ilk yarısı içinde burjuva karşı-devrimi işçi devrimini adım adım ezdi, onbinlerce işçinin ve komünistin katledilmesi üzerinden burjuva sınıf düzenini yeniden tesis etti. Bu çaba içinde ortaya çıkan parlamenter burjuva cumhuriyeti, karşı-devrimin zaferinin aldığı siyasal biçimden başka bir şey değildi. Hitlerin yıktığı işte bu cumhuriyetti.

Daha önceki bölümlerden hatırlanacaktır. Kemal Okuyan, her burjuva güç ya da kurumun neden her zaman "karşı-devrimci" olamayacağına tarihsel örnekler göstermeye çalışırken, Alman sosyal-demokrasininin 1919 üzerinden "karşı-devrimci" olduğunu söylemişti. Şimdi ise *"1919'da Alman Devriminin yarattığı ilk Alman Cumhuriyeti"* diyor. Böylece de bu aynı sosyal-demokrasiyi bu kez "devrimci" ilan etmiş oluyor. 1919'da, Alman Devrimi'ni önce dizginleyip sonra da kanlı operasyonlarla ezecek, böylece sonunda Hitler'in 1933'te yıkacağı o cumhuriyeti kuranlar, tam da Alman sosyal-demokratları, işçi celladı Noskeler ve Scheidemanlar olmuşlardı. Tıpkı 1851'de Louis Bonapart'ın yıktığı cumhuriyeti kuranların burjuvazinin işçi celladı Cavaignac'ın olması gibi.

Buradan giderek ve Marx'ın o özlü sözlerine uyarlayarak şunu söyleyebiliriz: Alman burjuva cumhuriyetinin gerçek doğum yeri 1918 Kasım zaferi değil, fakat Ocak-Mayıs 1919 yenilgisidir! Alman devriminin tüm marksist tarihçileri bu yenilginin tam da Hitler Almanyası'nın yolunu düzlediği konusunda hemfikir diler. Tıpkı 1848 Haziran yenilgisinin basit bir şartlatandan başka bir şey olmayan yeğen Napolyon'a yolu düzlemesi gibi.

Böylece görüyoruz ki genel sekreter Alman Devrimi örneğinde de baltayı taş vurmıştır. 1848'de işçi celladı Cavaignac'ın, 1871'de işçi celladı Thiersler'in yanına düşen Okuyan, şimdi de işçi celladı Noskeler ve Scheidemanlar'ın yanına düşmüştür. Bunu biz değil kendisi söylüyor; *"bu öykünün tamamında biz cumhuriyetçiyiz"* diyor, *"biz hep buradayız!"* diye haykırıyor. Sunumunda tanımladığı "bura"sı, ayrıntılarıyla göstermiş bulunduğumuz gibi, işte tamı tamına "ora"sıdır!

YA EKİM DEVRİMİ ZAFERE

ULAŞMASAYDI...

Bütün bu örneklerdeki mantığı esas aldığımızda, Rusya'da devrim Sosyalist Devrimciler ile Menşeviklerin tutmaya çalıştığı sınırlar içinde kalsaydı, dolayısıyla Kerensky başarılı olabilseydi eğer, Rusya'da kalıcı hale gelecek bir burjuva cum-

huriyetinin buradaki tarihsel seriye yeni bir örnek olarak ekleniyor olacağından kuşku duymamız için bir neden olamazdı herhalde. Oysa bu, tüm öteki örneklerde olduğu gibi, tam da burjuva karşı-devriminin işçi sınıfı üzerindeki kanlı bir zaferi sayesinde olanaklı olabildi ancak.

Şubat'tan Ekim'e Rusya o dönem dünyasının en demokratik ülkesiydi, demokratik bir burjuva cumhuriyetiydi. İşçi sınıfı ve yoksul köylüler Ekim'de tam da bu cumhuriyeti yıkarak yerine sosyalist bir Sovyet cumhuriyeti kurdular. Bunu anlamayan, Şubat ile Ekim arasındaki sekiz aylık çok yoğun ve kıyasıya mücadelede hiçbir şey anlamamış demektir. Bunu anlamayan cumhuriyet sorunundan, cumhuriyetin tarihsel ve sınıfsal anlamından hiçbir şey anlamamış demektir.

Konuşmacı konuşmasında, yine bilinmez bir büyük hikmeti açıklıyormuşçasına, dinleyenlerine sesleniyor: Ekim Devrimi zafere ulaştığında, Bolşevikler iktidara geldiğinde, yeni devletin biçimi olarak "cumhuriyet"i seçmekte "bir an bile tereddüt etmediler"! Bunca açıklamanın ardından bu denli "derin" bir düşünce karşısında ne diyeceğimizi bilemiyoruz. En fazla "peki ama neden?" diye soracak olabiliriz. Yanıt tarihsel nutkun sonunda var: Çünkü "komünistler hep cumhuriyetçi oldu"! Belki cesaret edip ek bir soru daha sorabiliriz: İyi ama Şubat'tan Ekim'e Rusya'da (üstelik "en demokratik" türden!) bir cumhuriyet zaten yok muydu? Tarihsel sunumun ve teorik yorumun sefaletini göstermek için bazı soruları yalnızca sormak bile yeterlidir.

Konuşmacı, uygunsuz bulduğu soruya devrimler tarihi üzerinden verdiği yanıtı, şu nazik sözlerle nokt alıyor: "Soru yanlış. Komünistler ne zamandan beri Cumhuriyetçi sorusu yanlış. Biz hep buradayız." Ama yazık bu sözler gerçekte söylenenlerin sonradan düzeltilmiş versiyonudur. Orijinal konuşmayı dinlediğimizde biraz daha farklı şeyler söylendiğini öğreniyoruz: "Dolayısıyla bu soruyu reddediyoruz. Komünistler ne zamandan beri cumhuriyetçi oldu sorusu aptalca bir soru, ahmakça bir soru. Biz her zaman cumhuriyeti savunduk."

Bunlar "tıklım tıklım dolu" bir etkinlikte yüzlerce insanın önünde ve yüzüne söyleniyor. Kemalist burjuva cumhuriyeti sevdasını eleştirenler, konuşmacı tarafından kasten en soyut ve en genel biçimde formüle edilmiş bir soru üzerinden, aptallıkla ve ahmaklıkla işte böyle itham ediliyor. Gerçekte "aptal" ve "ahmak" yerine konulanlar kimlerdir acaba?

SOSYALİZM VE "CUMHURİYET"!

Başladığımız yere, "Sosyalizm Cumhuriyet'e Çok Yakışacak!" mottosuna dö-

nelim. Sosyalizmin ne demek olduğunu biliyoruz. Peki ya yakışacağı Cumhuriyet? Özel isim olarak yazıldığına ve 94. Yıldönümü etkinliğinin mottosu olarak seçildiğine göre, bu en iyi durumda 1923'teki kuruluş biçimiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin kendisi olmalıdır.

Bir soru kendiliğinden ortaya çıkıyor: İşçi sınıfı egemenliğine dayalı tümüyle yeni bir toplumsal sistem olarak sosyalizm, ancak yıkarak egemen olabileceği o burjuva temellere dayalı Türkiye Cumhuriyeti'ne nasıl yakışacak? Kurulu devlet düzeni yıkılmadan, başta ordusu, polisi ve bürokrasisi olmak üzere mevcut cumhuriyet tüm temel kurumlarıyla yerle bir edilmeden, yerine işçi sınıfı ve emekçilerin tümüyle yeni tipte örgütlenmesine dayalı sovyet ya da konsey tipi sosyalist cumhuriyet kurumları geçmeden, sosyalizm nasıl gerçek olabilecek? Cumhuriyet biçimi içindeki burjuva sınıf egemenliği yıkılmadan, sosyalizm bir yana toplumsal devrimin zaferinden bile nasıl söz edilebilecek?

SİP-TKP liderleri tarihsel gerçeğin ve bilimsel mantığın sınırlarını alt-üst etmişlerdir. Yine de şaşırtıcı olan bu değildir. Asıl şaşırtıcı olan, önemli bir bölümü eğitilmiş ve kültürlü katmanlardan gelme üye tabanlarına bu masalları gördüğü kadarıyla belli bir kolaylıkla kabul ettirebilmeleridir. Ya SİP-TKP liderleri gerçekten çok mahir insanlardır, ya da aldatanlar kadar aldanılanlar da gerçekte her şeyin farkındadır.

(Devam edecek...)

BİR DOST ÖĞÜDÜ: "CUMHURİYET YARIM SAVUNULMAZ!"

TKP'NİN CUMHURİYET'LE İMTİHANI!

Mehmet Ali Güller
(Aydınlık, 31 Ekim 2013)

En baştan belirtelim: TKP'nin son dönemde Türk Bayrağı'na önem atfeden ve Cumhuriyet'i savunan bir çizgiye gelmiş olmasını takdirle karşılıyoruz.

Ama özellikle son 29 Ekim kutlamalarında ortaya çıkan tablo bize maalesef şu soruyu sordurttu: TKP, Cumhuriyet'i Cumhuriyet için mi, yoksa kendisi için mi savunuyor?

Somutlaştırarak yeniden belirtirsek: TKP Cumhuriyet'i ve Türk Bayrağı'nı Ha-

ziran Halk Hareketi nedeniyle mi savunuyor? Sırf Türk Bayraklı o büyük kitleden beslenebilmek adına mı bu çizgiye girdi? Meseleyi açalım.

TKP: MİLLİYETÇİLİK DEĞİL YURTSEVERLİK!

TKP içinde yeni çizgiye mutlaka direnilmiştir. Anlayabiliyoruz. Hatta Sol Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Kemal Okuyan'ın "Marks da Cumhuriyetçiydi" diye yazmak zorunda kalmasını da anlayabiliyoruz.

Ama anlayamadığımız şeyler var. Örneğin Okuyan'ın "milliyetçilik" endişesi...

29 Ekim sabahı Karaköy vapuruna binmek için Kadıköy'e gittiğimde, daha metrodan çıkarken karşılaştığım şu pankart, ne demek istediğimi açıklayacaktır: "Milliyetçilik değil, yurtseverlik."

"Elma değil armut" der gibi olmuş... Hani "vatansever değil yurtseveriz" dense bir anlamı olacak. Zira sol kulvarda böyle bir ayırım hep olmuştur. Hatta "milliyetçi değil ulusalcıyız" dense, teorik bakımdan yine olacak. Ama milliyetçi olmayıp yurtsever olmaya kalkmak, açık söyleyelim ve dostça belirtelim: Siyasi mizahtır.

Kuşkusuz Kemal Okuyan, pankarttaki iki kavramdan birinin diğerinin alternatifi olmadığını bilecek çaptadır. Ama bu pankartı üstelik belirleyici pankart olarak 29 Ekim kutlama alanının en başına asmak, dikkat çektiğimiz endişenin gereğidir.

İŞÇİ PARTİSİ KORKUSU!

Kemal Okuyan, dün Sol'daki köşesinde de yer alan 29 Ekim konuşmasında bakın ne diyor: "Milliyetçilik fenadır, çok fena. Biz yurtseveriz. (...) Milliyetçi olmadığımız için Suriye'de haksız bir politikaya karşı durduk, Suriye halkını savunduk, savaşa izin vermeyeceğimizi söyledik."

Okuyan'ın ve TKP'nin Suriye'yi emperyalizme karşı savunmasını elbette takdir ediyor ve "ne Sam ne Şam" diyen "sol" maskeli kesimden kalın bir çizgiyle ayrı durmasını önemsiyoruz. Ama TKP'nin "milliyetçi olmadığı için" Suriye'yi savunduğunu söylemesine üzülüyoruz. Zira biliyoruz ki, TKP ve önderliği Suriye'yi, milliyetçi olmadıkları için değil anti-emperyalist oldukları için savunu-

yor. Ama öyle ifade edemiyor!

Okuyan'ın böylesine "teorik bir çarpıtmaya" yaslanması ise şu sözlerine yansıyan endişeden kaynaklanmaktadır: "Türkiye'nin çıkarları, emekçi halkın çıkarlarıdır. Ulusal birlik safsataları, milli birlik projeleri, solla MHP'yi milliyetçilikte birleştirme çabaları, bunların hepsi halkı uyutma planlarıdır."

Okuyan'ın bu satırları, kuşkusuz İşçi Partisi'ni hedef alıyor. TKP, yeni girmeye çalıştığı bir havuzdan elbette beslenmek ve rakip gördüğü partilerle rekabet etmek isteyecektir. Ama rakibinin siyasi projesini "halkı uyutma planı" diye sunmak, en hafifinden siyasi nezaketsizliktir.

CUMHURİYET YARIM SAVUNULMAZ!

Uzatmayalım ama TKP'ye ve önderlerinden Kemal Okuyan'a şu dostça uyarıyı da yapalım: Cumhuriyet yarım savunulmaz!

Açalım: 29 Ekim için toplandığınız alanda Atatürk heykeli var. Ve orada her 29 Ekim'de tören düzenlenir, çelenk bırakılır. Kaymakamlık zorunlu olarak ama parti ve kurumlar Cumhuriyet'e bakışlarına göre orada vardır. TKP'nin pankartlarının arasında, Atatürk'ün heykelinin önünde sabah yapılmış törenden kalma dört çelenk vardı: Kaymakamlık, CHP, İşçi Partisi, ADD...

Peki, TKP'nin çelengi neden yoktu? Cumhuriyet yarım savunulmaz!

Bakın çelengin olmaması, en az çelenklerin üstünde yer alan "sosyalist cumhuriyet" pankartının yanlışlığı kadar önemliydi.

Sosyalist bir cumhuriyet benim de, bizim de özlemimiz. Ama siyaset yapıyoruz ve siyaseti uçmadan, karada yapıyoruz. Sosyalist bir cumhuriyet günümüz Türkiye'sinde hem gerçekçi değildir hem de imamın cemaate cenneti hedef göstermesi gibidir!

Son söz: Hâlâ milli demokratik devrim şartlarındayız ve haliyle milliciyiz!

Yazar hakkında:

Mehmet Ali Güller İP'in "millici" çizgisinin en sadık izleyicilerinden biriydi. Bu çizgideki derinleşme partisini AKP ile aynı safa götürünce, buna uyum sağlamakta biraz zorlandı. Sonunda bizzat Doğu Perinçek tarafından "taktik piyon" olarak aşağılandı ve kapının önüne konuldu (2015). Halen Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarlığı yapmakta, AKP'ye ilişkin taktik ayrılık dışında Perinçekçi çizgisini aynen sürdürmektedir. Özellikle Kürt sorununda tam bir sosyal-şovendir.

Yazının ana başlığı orijinalindeki gibidir, üst başlığı ise metinden alınmış bir ifadeyle biz ekledik...

Veysel yoldaşı sonsuzluğa uğurlarken...

Yıkıcı sonuçlarıyla tüm dünyayı saran korona günlerinde yitirdik Veysel yoldaşı.

Pazartesi günü onu doğduğu topraklara doğru son yolculuğuna uğurladık... Yoksullukla koyun koyuna yattığı, yollarında arkadaşlarıyla belki o coğrafyanın sorunlarını tartışarak yürüdüğü, işkencehanelerinden geçtiği, hapishanelerinde yattığı ve her şeye inat güzel günlere olan inancıyla mücadeleye atıldığı ülkesine...

Onun kaybıyla, işçi sınıfı değerli bir evladını, devrimci mücadele uzun soluklu bir sıra neferini, partisi yıllardır saflarında mücadele eden bir yoldaşını daha kaybetti.

Bizler de emekçi kadın yoldaşları olarak beraber attığımız sloganlara karışan o sesi, pankartları beraber taşıdığımız o kolu, işçi sınıfının devrim mücadelesinde omuz omuzu yürüdüğümüz mücadele yoldaşımızı yitirmenin derin acı ve üzüntüsünü yaşıyoruz.

Veysel yoldaş yakalandığı Covid-19 nedeniyle hastalığı ağır geçirmesine rağmen hastaneye kabul edilmemiş, 10 gün evde bekletilmişti. Hastaneye kaldırıldığında ciğerleri artık o kadar yorulmuştu ki, bir daha düzelemedi. Hastanede gözlerini açtığı o kısa anda hayat arkadaşı için endişesini dile getirecek, "Eşim de hastaydı, o nasıl?" diye soracaktı sağlık emekçilerine...

Veysel yoldaş alçak gönüllü ve mütevaziydi. Öyle de yaşadı.

Onu hep dostça kucaklayan ve sıcacık saran gülümsemesiyle anımsayacağız...

Bir de türkülerde... Ne çok severdi türkü söylemeyi... Hele de o çok sevdiği eşiyile birlikte söylerken.

Bir de şiirlerle anımsayacağız onu... Ama ille de Nazım'la...

Çocuklarını devrimcileştirmek, mücadeleye katmak... Ne çok önemserdi bunu. Çocuklarını bir etkinliğin içinde gördüğünde mutluluktan adeta uçardı. Işıltılı gözlerle gülümseyerek bakardı çevresine...

İşçi sınıfının devrim mücadelesi onun en önemli sorunu olmuştu hep. Yurtdışı çalışmasının sorunları ve sınıf eksenli çalışma da...

Veysel yoldaşı, kültürel etkinliklerde ve ille de Frankfurt'ta düzenlenen Nazım Hikmet'i anma etkinliğindeki çabalarıyla, Berlin'de Rosaların yürüyüşünde, Frankfurt sokaklarındaki eylemlerde, Almanya'nın mücadele alanlarında ya elinde kızıl bayrağı ya bir ucundan tuttuğu pankartı taşıırken, bir bildiri uzatırken mesela ya da slogan atarken anımsayacağız ve asla unutmayacağız!

Veysel Yoldaş'ı kaybettik. Acımız büyük.

Ama onu Covid-19 nedeniyle kaybetmemiz karşısında duyduğumuz öfke acımız kadar büyük.

Öfkemiz, İşçi sınıfına her gün daha

fazla sömürü, kölelik ve sefalet koşulları dayatan, barbarlığıyla insanlığı ve doğayı yıkıma sürükleyen emperyalist kapitalist sisteme. Bu sistem, salgın nedeniyle hayatını kaybeden milyonlarca işçi ve emekçi gibi yoldaşımızın ölümünün de sorumlusudur.

Bilimsel yöntemlerle ve toplum sağlığını esas alan politikalarla önüne geçilebilecek olan salgın, kapitalist devletlerin sermaye odaklı politikaları nedeniyle bir yıldır önlenemiyor.

Salgın Çin'de baş gösterdiğinde Batılı emperyalistler, bilim insanlarının hiçbir uyarısını dikkate almamış, salgını emperyalist rekabetin bir aracı olarak kullanmak üzere seyretmekle yetinmişlerdi. Ta ki kendileri için tehdit oluşturana değin... Gecikerek aldıkları önlemler ise, insan hayatını ve toplum sağlığını korumaktan ziyade -her krizde olduğu gibi- sermayeyi kurtarmaya yönelikti. Kapitalizmin çarkının dönmesi için açılan paketlerle bankalara ve tekellere milyarlık yardımlar yapılırken, işçiler yeterli koruma önlemlerinin alınmadığı üretim alanlarına gönderilerek, salgınla burun buruna çalıştırıldılar. Bu koşullarda salgın hızla yayıldı ve on binlerce işçi hayatını kaybetti.

Salgının da etkisiyle ağırlaşan ekonomik krizin faturası yine işçi sınıfı ve emekçilere çıkartılıyor. Sömürü artıyor, milyonlarca işçi işten çıkarılıyor, kazanılmı haklara saldırılar görülmemiş boyut-

larda seyrediyor.

Salgının yıkıcı etkilerini en ağır şekilde yaşayan kesimlerin başında ise işçi ve emekçi kadınlar geliyor. Yedek işgücü olarak görülen, düşük ücretle, esnek ve güvencesiz işlerde çalıştırılan kadınlar salgın koşullarında işini kaybederek ev işi, çocuk ve hasta bakımını üstlenmek üzere eve dönmek zorunda kalıyorlar. Salgın süresinde kadın cinayetleri, şiddet, çocuk istismarları katbekat arttı.

Salgın ile azgınca sömürü ve kölelik koşullarının, işsizliğin, açlık ve yoksulluğun, kadına karşı şiddetin, kadın cinayetlerinin, çocuk istismarlarının katlanarak arttığı bu süreçte, mücadeleyi büyütmek için kadın işçi ve emekçiler arasında örgütlenme çabalarımızı büyütecek, Veysel yoldaşın taşıdığı mücadele bayrağını daha da yükseltilmeye taşıyacağız!

Sorunların kaynağı olan emperyalist-kapitalist sisteme karşı, tüm insanlığın eşit, özgür yaşadığı, üzerinde yaşanılabilir bir doğa, sağlıklı bir toplum ve sınırsız bir dünya için verdiğimiz mücadelemizi sürdüreceğiz!

Veysel yoldaşın anısı önünde bir kez daha saygıyla eğiliyoruz.

Veysel yoldaş ölümsüzdür!

Devrimciler ölmez, devrim davası yenilmez!

ALMANYA'DAN EMEKÇİ KADIN YOLDAŞLARI

Veysel yoldaşın bayrağını hep yukarıda tutacağız!

Veysel Akgül yoldaşı sonsuzluğa uğurlama töreninde Devrimci Gençlik Birliği (RJ) adına yapılan konuşma...

Bugün hepimiz için çok zor bir gün. Veysel yoldaşımızı yitirdik. Devrimci Gençlik Birliği'nden yoldaşları olarak, onun bizdeki yerini tarif etmek kolay değil.

Veysel yoldaş bizim için çok değerli biriydi. O devrimci iradesiyle bize hep yol gösterdi. Sanatı ve sanatın devrimci özünü özümsememiz için çabalayan bir yoldaşımızdı. Onun sayesinde Nazım'ın şiirlerini bütün devrimci inancımızla his edebiliyoruz. Sözlerini tek tek ve büyük bir sabırla bizlere anlatan bir yoldaşımızdı.

Her zaman örgütlü olun ve devrim

için mücadele edin derdi bize. Gençlik faaliyetini çok yakından izlerdi ve her zaman bütün gücüyle bize yardımcı olurdu.

Her bir faaliyete bayrağını yükselterek ve bu davaya en içten inancıyla katılırdı. Bu tutumuyla devrime bağlılığın bir örneğiydi bize. Özellikle Frankfurt'taki gençlik çalışmasının büyük bir destekçisiydi. Eğitim çalışmalarında bize partiyi ve örgütlü olmanın önemini anlatırdı. Tiyatro çalışmalarımızı Veysel yoldaş sayesinde gerçekleştirebildik. Acemi olmamıza hiç bakmadan, sanatın devrimci ruhunu anlatırdı bize. Dil sorunlarımıza rağmen bizi etkinliklerden sonra gururla karşılardı. Çünkü o bizim devrime inancımızı görebiliyordu.

Bizlerle yeni tanışan bir genç, Vey-

sel yoldaşı şöyle ifade ediyordu: Her etkinlikte beni ilk karşılayan bir yoldaştı. Konuşmaları ve duruşu hep aklımda kalırdı.

Veysel yoldaş içinde büyük bir insan sevgisi taşırdı ve bu sevgisi bizim için yol göstericiydi.

Parti gecelerine yolculuğumuz onun sayesinde her zaman neşeli geçerdi. Türkülerle, şiirlerle insanların kaynaşmasını sağlardı.

Üzüntümüz büyük ama aynı zamanda öfkemiz de. Yaklaşık 30 sene boyunca Frankfurt tren garında temizlik işinde çalışan bir işçiydi Veysel yoldaş. Havalarda soğukken üşümek için trenlerde ısıniyordu. Bu koşullar altında yaklaşık 30 sene çalışmak zorunda kaldı.

Ve yetmedi hasta haliyle bile çalış-

tırıldı. Evet, biz onu aramızdan alan sisteme karşı öfkeliyiz. Biz hastanelerde yetersiz yatak ve yetersiz çalışanların olduğu koşulları yaratan bu sisteme karşı öfkeliyiz. Biz bu salgın nedeniyle tekelere milyarlık yardımlar sunan ve aynı zamanda işçileri çalıştırarak her gün işe gitmek zorunda bırakan sisteme karşı öfkeliyiz. Yoldaşımıza sözümüz olsun ki bunun hesabını mutlaka soracağız.

Zor bir gün bugün demiştim. Evet, onun yerini doldurmak elbette zor olacak. Bizim mücadelemizi taşıyan bir yoldaşımızdı. Artık Veysel yoldaşın bayrağını biz gençler yukarıda tutacak, asla yere düşürmeyeceğiz. Onun devrimci iradesini şiirlerimizde, eylemlerimizde ve mücadelemizde yaşatacağız. Gelen kuşaklar için o bir örnek oldu ve biz onun yollunda devam ediyoruz, sonuna kadar devam edeceğiz.

Veysel yoldaş ölümsüzdür!

Aşı karşıtları ve burjuva düzen

C. Ozan

Bilim ve teknolojinin zirve yaptığı bir dönemde yaşanan koronavirüs pandemisi, buna rağmen insanlık için büyük bir faturaya dönüştü. Son rakamlara göre hayatını kaybeden insan sayısı 2 milyona yaklaşırken, 10 milyonlarca insan da hayati tehlikeyle karşı karşıya kalmaya devam ediyor. Sermaye devletlerinin almadığı önlemler insanlardaki kaygı ve korkuyu gittikçe arttırırken, tüm dünya bulunan aşya kavuşmak için gün sayıyor. Fakat bu beklemiş herkes için geçerli değil. Zira aşya ulaşma imkanı olsun veya olmasın, toplumda azımsanmayacak sayıda aşı karşıtı insan olduğu da bir gerçektir. Bunların oranı tam olarak bilinmiyor. Örneğin Almanya'da aşı karşıtlarının nüfusun yüzde 20'si civarında olduğu tahmin ediliyor.

KOMPLO TEORİLERİNE DAYALI KARŞITLIK

Aşı karşıtlığı korona pandemisi ile başlamadı. Özellikle son yıllarda tüm dünyada, faydası uzun yıllar önce tescillenmiş en bilinen aşılarla ilgili bile şaibe uyandıran ve bunun üzerinden bir aşı karşıtı hareket oluşturmaya çalışan çabaların yoğunlaştığı gözleniyordu. Öyle ki Almanya gibi bir ülkede çocuğuna kıyamık aşısı bile yapmak istemeyenlerin gittikçe çoğaldığı geçmiş yıllarda haber konusu olabiliyordu.

Aşı karşıtlığının pandemi ile birlikte gittikçe arttığını, çevremizdeki bazı sıradan emekçilerin tepkileri üzerinden bile gözlemlemek mümkün. Bunların hepsi aynı saiklerle karşı çıkmıyor kuşkusuz. Bunların bir kesimini, pandemi önlemleri karşıtları olarak ortaya çıkan, kendilerini "aykırı düşünenler" olarak nitelendiren ve sözüm ona "anayasal özgürlükleri" savunduğunu iddia edenler oluşturuyor. Pandemi günlerinde sık sık sokağa çıkan bu kesimin öncülüğünü, çeşitli gerici komplo teorilerine dayanan ırkçı-faşist kesimler yapıyordu. Çok değişik sebeplerle bir araya gelen bu kesimlerin hepsini ırkçı-faşist olarak nitelemek doğru değil kuşkusuz. Fakat üzerinde durdukları platformun hiçbir ilerici yan taşımadığını vurgulamak gerekiyor.

Aşı karşıtları, pandemi süreciyle birlikte artan ve bundan çok daha geniş bir yelpazede yer alan insanlardan oluşuyor. Çevremizdeki bazı emekçilerden de tanık

olabileceğimiz bu kesimi oluşturanların argümanları da esasında gerçeklikten ve bilimsellikten uzak komplo teorilerine dayanıyor. "Bize çip takacaklar", "Yapılacak aşı DNA'mızın yapısını bozacak", "Denek olmak istemiyoruz" vb. gibi argümanlardır bunlar. İleri sürülen bu ve benzeri teoriler gerçeklikten ve bilimsellikten uzak olsa bile, insanların yaşananlar karşısında duydukları kaygı ve güvensizlik konusunda tamamen haksız oldukları da söylenemez.

GÜVENSİZLİĞİN TEMELİNDE BURJUVA DÜZEN VAR

Her şeyden önce insanların aşya karşı duydukları güvensizlik ve karşıtlığın temelinde kapitalist düzene ve onun işleyiş yasalarına karşı duydukları güvensizlik ve tepki yatıyor. Bunun, kendisini çarpık bir bilinç üzerinden ve somut olarak aşı karşıtlığı üzerinden ifade etmesi, bu gerçekliği değiştirmiyor. İnsanlar bu sisteme nasıl güvensinler ki? İnsanlar pandemi vesilesiyle insan yaşamının bu sistem tarafından nasıl hiçe sayıldığını yaşayarak, bir kez daha gördüler. Kapitalist kârın insan yaşamına nasıl tercih edildiğine tanık oldular. Gün geçtikçe yıkıma uğrattıkları sağlık sistemlerinden dolayı, önleyici sağlık hizmetlerinin ve tedavi olanaklarının nasıl ortadan kaldırdığı yaşayarak gördüler. Tüm dünya, milyonlarca insanın bile ölümlerine nasıl itildiğini gözleriyle gördü.

Ülke fark etmeksizin pandemi karşısında parasız maske, yaygın ve parasız test uygulaması gibi en basit hizmetleri bile sunmaktan aciz kalan kapitalist devletler, aşı konusunda farklı davranacaklarını iddia ettiler. Fakat çok geçmeden, maske savaşlarının yerini aşı savaşlarının aldığına tanık olduk. Aşının her türlü mil-

liyetçilik, çıkar, kâr ve hegemonya savaşı ile eşitsizlik ve çifte standart gibi kapitalizme has kirli işlerin aleti yapıldığını görüyoruz.

Kapitalist sistemin pandemiye yaklaşımı, baştan sona tutarsızlıklar ve sahtekarlıklar silsilesinden oluşmaktadır. Sistemin bu tutarsızlıklarını basın ve medya üzerinden yapılan çeşitli komplo teorileri tamamlıyor. Ortalıkta aşı ile ilgili çok çeşitli komplo teorileri dolaşıyor. Bunların bir kısmı sözüm ona "bilimsellik" adına yapıyor. Gerçekte ise bunlar ya unvanlarını ranta çevirmeye çalışan ahlak yoksunu kişilerden veya geniş emekçi kesimlerin bilincini kasten çarpıtmaya çalışan düzen yanlısı gerici kesimlerden oluşuyor. Bunların herhangi birine itibar etmek için bir sebep yoktur elbette.

İnsanların yiyip içtiklerinden tutalım duyduklarına kadar her şeyin yalan haline geldiği bu sisteme güvensizlik duyulması için binlerce sebep var. Fakat sisteme karşı duyulan bu güvensizliğin bilimsel bir temelde ve doğru bir hedefe yönlendirilmesi de büyük bir önem taşıyor.

TEPKİLERİ DOĞRU HEDEFE YÖNELTMEK GEREKİYOR

Aşılar tarihten bu yana salgın hastalıklara karşı insanlığı büyük kırımlardan kurtaran bilimsel buluşlardır. Normalde bir aşının tüm aşamalardan geçerek kullanıma sunulması 10 yıllık uzun bir süreci kapsıyor. Son korona aşısının bir yıldan daha kısa bir sürede kullanıma sunulması, bir yandan bilimsel gelişmenin kaydettiği ileri aşamadan, diğer yandan ise ayrılan devasa bütçeler sayesinde mümkün olmuştur. Burada kuşku ve güvensizlik duyulması gereken şey aşının hızı veya kendisi değil, burjuva sistemin ona yaklaşımıdır.

Kâr, sömürü ve rekabet üzerine kurulu olan kapitalist sistemde her şey gibi bilim ve bilimsel buluşlar da burjuvazinin hizmetindedir. Nazım Hikmet'in deyimiyle, "kocaman gözlükleri ve beyaz önlükleriyle" bilim insanlarının laboratuvarlarında, gecesini gündüzüne katarak ve büyük emeklerle insanlar için buldukları aşılar, laboratuvar sınırları dışına çıktıktan itibaren onların denetiminden çıkıyor. Ondan sonraki bütün süreçlere burjuva sistemin ahlakı ve işleyiş yasaları damgasını vuruyor. Bugün korona aşısının burjuva dünyasına ait olan ticaret, rekabet, şantaj, hegemonya yarışı gibi her türlü kirli mekanizmanın aracına dönüştürülmesine hep beraber tanık oluyoruz. Patent hakkının korunması adına, aşının tüm dünyada eş zamanlı, hızlı ve yeterli bir şekilde üretilmesine bizzat tekelin düzeni engel oluyor. Aradan aylar geçmesine rağmen, aşya bulanlar da dahil kapitalist hükümetlerin aşlamayla ilgili ciddi bir planları henüz bulunmuyor. Çeşitli kirli hesaplarla işi yavaştan alıyorlar. Oysa söz konusu olan yüksek kâr getiren bir iş olsaydı şimdi çoktan her şeyi hazır etmiş olurlardı.

Burada karşı çıkılması gereken bilimsel buluşlar veya konumuz itibarıyla aşıların kendisi değil, aşya bile insanlığa karşı adeta bir silaha dönüştüren, aşıların üretim ve dağıtım süreçlerini her türlü şeffaflıktan uzak yürüten kapitalist sistemin kendisidir. Dolayısıyla hiçbir bilimselliği olmayan komplo teorilerine dayanarak, aşı olmayı ret etmenin veya aşı karşıtı olmanın hiçbir ilerici yanı yoktur. Aksine kişi böyle yaparak kendisinin ve çevresinin sağlığını tehlikeye atmaktadır.

Sistem yanlısı gerici dar bir kesimin dışında, sıradan emekçilerde var olan aşı karşıtlığının temelinde bu sisteme duydukları güvensizlik vardır. Fakat bu güvensizliği aşı karşıtlığı üzerinden ifade etmek çarpık bir bilincin ürünüdür ve kimseye bir faydası yoktur. Bunun yerine, "Silaha ve savaşa değil, sağlığa ve eğitime bütçe", "Herkes parasız, kaliteli ve eşit sağlık hizmeti", "Herkes için parasız, güvenilir ve yeterli aşı uygulaması", "Doğanın yıkımına son" gibi talepler etrafında, bu insanlık dışı kapitalist sisteme karşı mücadele etmek izlenecek en tutarlı yoldur.

Teröristlerin “terör listeleri”

E. Bahri

Varlığını sürdürmek ya da yayılmak için zorbalığa, katliamlara, işgale başvuran her devletin, her birliğin, her paktın kendisine boyun eğmeyenleri, özellikle de kendisine karşı direnenleri ‘şeytanlaştırma’ politikası var. Bu politikanın güncel karşılığı, teslim olmayana terörist ilan etmektir. Dolayısıyla bir gücün estirdiği terör ne kadar şiddetli, yarattığı yıkım ne kadar geniş alanlara yayılıyorsa, ‘terör listesi’ de o kadar kabarık oluyor.

Bu iğrenç sahtekarlığın başını ABD çekiyor. Küresel çapta terör estiren bu emperyalist güç, sadece örgütleri değil, devletleri de listeye alıyor. Kendisine karşı direnenleri ‘teröre destek veren devlet’ ya da ‘terör örgütü’ diye yaftalıyor. Kafa tutanlar terörist ilan edilirken, emperyalistlere boyun eğenler ise, ‘uygar batı’ için ‘değerli müttefikler’ listesinde yer alıyor. Bu yönetimler Körfez şeyhleri gibi ortaçağ artık rejimler olabileceği gibi, İsrail gibi ırkçı bir devlet ya da Türkiye gibi dinci-faşist bir rejim de olabiliyor. Bu kategoridekiler halklar üzerinde istedikleri kadar terör estirebilirler, bunun emperyalistler için hiçbir mahzuru yoktur.

“Terörist devletler” ya da “teröre destek veren devletler” listesinden çıkmanın yolu dünya jandarmasına biat tazelemekten geçiyor. Örneğin geçen ay Sudan yönetimi, İsrail’le işbirliği yapmanın ‘ödülü’ olarak listeden çıkarılmıştı. 14 Aralık 2020’de ABD’nin Hartum Büyükelçiliğinin Facebook hesabından şöyle bir açıklama yapıldı: “45 günlük Kongre’ye bildirim süresi doldu. Dışişleri Bakanı, Sudan’ın terörizme destek veren devlet olarak tanımlanmasının iptali kararının 14 Aralık’tan itibaren yürürlüğe gireceğini belirten bildiriye imzaladı.”

“Teröristler” ya da “teröre destek verenler” listesi hazırlama konusunda başı çeken ABD yalnız değil. Bu sahtekarlığı yapan başka birçok devlet var. Hemen tüm kapitalist devletler, sisteme karşı direnenleri ‘terörist’ ilan eden ABD’nin peşinden gidiyorlar. İsrail, Türkiye, Suudi Arabistan gibi Amerikan işbirlikçisi devletler, Washington’daki efendilerine başvurarak, kendilerine karşı direnen örgütleri ‘teröristler’ listesine aldırabiliyorlar.

Örneğin Türkiye’nin egemen sınıfları ırkçı-inkarcı politikaya karşı direnen Kürt

hareketini ve onu destekleyen halkı terörist ilan etmekle kalmadılar, emperyalist efendilerinin de aynı yönde karar almasını sağladılar. Siyonist İsrail için ‘en büyük terörist’ işgale karşı direnen Filistinli örgütlerdir. Bundan dolayı ABD ile kuyrukçuları da siyonist işgale karşı direnenleri “terör örgütleri listesi”ne eklediler. İsrail ve onunla aleni bir şekilde suç ortaklığına başlayan Körfez şeyhleri ise, siyonist orduyu Lübnan’dan kovana Hizbullah’ın terör örgütleri listesine alınması için uğraştılar. Bu yönde karar alan ABD ile kuyrukçularını geçen aylarda Almanya da takip etti.

Teröristlikle yaftalama artık iç politikanın da bir malzemesi olarak kullanılıyor. Zorba-faşist rejimler, içeride kendilerine biat etmeyenleri pervasızca terörist ilan ediyorlar. Bunun birçok örneği var ama dünyada başı dinci-faşist AKP-MHP rejimi çekiyor. Öyle ki, artık saraya biat etmeyen herkese bu yaftayı asmaya çalışıyorlar. Devrimci hareket, Kürt hareketi, hak arayan işçiler, savaşı reddeden akademisyenler, halk sağlığına değer veren hekimler, diz çökmeyen hukukçular, onurunu koruyan sanatçılar, zorbalığa karşı direnen gençler, cinayet-tecavüz düzenine başkaldıran kadınlar... Kısacası saray rejimine biat etmeyen herkes terörist ilan ediliyor. Öyle ki, artık düzen partileri bile teröristlikle suçlanabiliyor.

KÜBA BİR KEZ DAHA “TERÖRE DESTEK VEREN ÜLKELER” LİSTESİNDE

Devrimin 1 Ocak 1959 yılında zafere ulaşmasından bu yana Küba ABD’nin

vahşi ablukası altında bulunuyor. Fidel Castro’ya karşı yüzlerce suikast girişimi oldu. Küba işgal edilmeye çalışıldı. Miami’de beslenen Kübalı karşı-devrimciler, 70 yıldan beridir CIA komutasında Küba’ya karşı kullanılıyorlar. Her şeye rağmen emperyalist kuşatmaya karşı direnen Küba yönetimi ve halkı, yaşadığı tüm sıkıntılara rağmen diz çökmedi.

Bu devrimci direniş, emperyalist şefleri çileden çıkarıyor. “Teröre destek veren ülkeler” listesine alarak güya Küba’nın saygınlığını yıkacaklardı. Yıllarca o listede kalan Küba’nın saygınlığı zerre kadar azalmadı. Tersine, direniş tüm dünya halkları tarafından sempatiyle karşılanıyor. Nitekim eski ABD Başkanı Barack Obama 29 Mayıs 2015’te Küba’yı “teröre destek veren ülkeler” listesinden çıkarmıştı. Şimdi Trump yönetimi giderayak tekrar listeye aldı.

Trump’ın Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, 11 Ocak’ta yaptığı yazılı açıklamada, “Dışişleri Bakanlığı teröristlere sığınma imkanı vererek uluslararası terörizm faaliyetlerine destek verdiği için Küba’yı ‘Teröre Destek Veren Ülke’ olarak tanımladı.” ifadelerini kullandı. Amerikan Kongresini faşist çetelerine işgal ettiren Trump’ın aldığı bu karar ne Küba yönetiminin ne Küba halkının direnişini zayıflatabilir.

HUSİLER ‘TERÖR ÖRGÜTLERİ’ LİSTESİNDE

Altı yıldır emperyalistlerin desteği ile Yemen’i bombalayan ortaçağ artığı Suudi rejimine karşı direnen Husiler, adeta Körfez şeyhlerinin korkulu rüyası haline

geliyorlar. Husiler, altı yıldır devam eden vahşi bombardımana karşın zayıflamak bir yana, Suudi Arabistan’ın başkenti Riyad’da bulunan bazı önemli tesisleri insansız hava araçları ya da füzelerle vurabilecek güce ulaştılar. Enerji şirketi Aramco tesislerini, Yemen sınırına yakın Abha, Jizan gibi kentlerin havaalanlarını vuran Husiler, son olarak Kızıl Deniz’de seyreden bir Suudi tankerini de hedef aldılar.

Körfez şeyhlerinin Yemen’i işgal edip Sana’da kukla bir rejimi başa geçirme planlarını bozan direniş, siyonist İsrail’le batılı emperyalistleri de rahatsız ediyor. Husilerin son dönemde ‘direniş eksenli’ safında olduklarını ilan etmeleri ise, bu rahatsızlığı daha arttırdı. Hareketi terör örgütleri listesine alan Trump, Körfez şeyhlerine son bir ‘jest’ yapmış oldu.

Evet, Yemen’de korkunç bir terör var. Ama bunun faili Husiler değil, altı yıldan beri bu ülkeyi bombalayan Suudi Arabistan, ona destek veren emperyalistler ve bölgedeki suç ortaklarıdır. Nitekim Birleşmiş Milletler de Suudi Arabistan’la destekçilerinin Yemen’de ‘insanlığa karşı suç işlediklerini’ kayıt altına aldı. Zira hem havadan bombalayarak ülkeyi yıkıp yıkıyor hem abluka uygulayarak gıda maddeleri, ilaç, çocuk maması gibi temel insani ihtiyaç maddelerinin Yemen girişini engellenerek bütün bir halkı felakete sürüklüyorlar

Diğer olaylar bir yana, sadece Yemen örneği, insanlığa karşı terör estirenlerin ABD ile suç ortakları olduğu gerçeğini gözler önüne sermeye yeter.

İsviçre'den Dağlık Karabağ savaşına akan milyarlar

Azerbaycan kökenli Socar Grubu dünya pazarında ham petrol ve doğalgaz ticareti yapıyor. Şirket, İsviçre'de 200'ün üzerinde akaryakıt dolmuş istasyonu işletiyor. Bu istasyonlarda benzin, çikolata, tütün ürünleri, alkol ve un mamulleri gibi maddeler de satılıyor.

Azerbaycan ve Ermenistan arasında patlak veren savaştan bu yana Socar şirketi yeni bir alana daha el atmış bulunuyor. Merkezi Cenevre'de bulunan petrol şirketi, İsviçre'de kazandığı milyarlarla, halkları birbirine kırdırır kirli savaşı finanse ediyor. Boynuna taktığı davulla savaş naraları atıyor. Savaşın başından beri, Facebook sayfasında Ermenistan'a karşı kara propaganda ve nefret söylemlerinden başka hiçbir şey yayınlamıyor. Sayfada "Ermeni faşizmini durdurun", "Ermenistan'a inanmayın", "Ermeni saldırısını durdurun", "Karabağ Azerbaycanlılarıdır" gibi naralardan geçilmiyor. Socar sayfası, ayrıca diktatör İlham Aliyev'in savaş konuşmalarıyla, asker ve tankların fotoğraf ve videolarıyla dolu.

Tarihte Tyssen-Krupp vb. örnekler olsa da uluslararası ticaret yapan tekeller çok nadir durumlarda kendilerini Socar gibi alenen aktif bir savaş partisine dönüştürmüşlerdi. Ve "tarafsızlığı" ile övünen İsviçre'nin, aleni bir şekilde savaş borazanlığı yapan böyle bir şirket ile nadiren bu kadar yakın bağları vardı.

SOCAR-İSVİÇRE İLİŞKİLERİ

Socar dünyanın hiçbir yerinde, İsviçre'de elde ettiği kadar gelir elde etmiyor. Şirketin İsviçre'deki kazancı Azerbaycan'dakinden bile daha fazla. Şirket, 2019 yılında, dünya genelinde yaklaşık 48 milyar frankı bulan cirosunun yaklaşık 36 milyarını, yani yüzde 76'sını İsviçre'deki faaliyetlerinden elde etti. Bu bilgilere Socar'ın 2019 yılına ait raporundan ulaşmak mümkün.

Socar'ın İsviçre'de iki önemli şubesi bulunmaktadır. Merkezi Zürih'te bulunan Socar Energy Switzerland GmbH, 2012 yılında eski Esso dolmuş istasyonlarını devraldı. Migros'un iştiraki Migrolino ile birlikte Socar, 56 dolmuş istasyonu ve market işletiyor.

Akaryakıt istasyonlarının aksine, Cenevre'deki Socar Trading SA çok az kişi tarafından biliniyor. Ancak finansal olarak Socar'ın bu yan kuruluşu çok daha

önemli. 2007 yılında kurulan şirket, dünya çapında petrol ve gaz ticareti yapmaktadır.

Socar kendisini "Azerbaycan ham petrolünün en büyük tedarikçisi" olarak tanımlıyor. Cenevre'de yalnızca yaklaşık 100 çalışanı olan şirket, 2019'da sadece İsviçre'de yaklaşık 36 milyar franklık satış gerçekleştirdi. Bu meblağ 2018'de 53 milyardı. Bu rakam, İsviçre bütçesinin yarısından fazlasına tekabül ediyor.

İsviçre'de faaliyet gösteren Socar Energy ve Socar Trading ana şirket Socar'a aitler. Socar ise Azerbaycan devletine... İsviçre'den elde edilen kâr doğrudan Bakü'ye akıyor.

Cenevre'deki Socar Trading, Bakü'deki rejimle siyasi olarak da bağlantılı. Azerbaycan parlamentosunun üyesi Rovnag Abdullayev şirketin yönetim kurulu başkanı. Bu zat aynı zamanda ana şirketin de başkanı.

Socar Trading basın ofisi, Socar'ın neden ticari işlerini İsviçre üzerinden yürüttüğünü şöyle açıklıyor: "Cenevre, aslında ticaret ve emtia finansmanı için önemli bir merkezdir. Daha doğrusu, Cenevre dünya petrol ticaretinin başkenti olarak kabul edilir" diyor. Böyle önemli işler de "başkent"e yakışır gerçekten!

İsviçre Parlamento üyesi ve Cenevre Senatörü Carlo Sommaruga, "Socar'ın faaliyetleri İsviçre için bir sorundur. Ülkemizle bu kadar yakın bağları olan böyle bir şirketin açıkça savaş propagandası yapıyor olması şok edici" diyerek, federal hükümete çağrıda bulundu: "(Federal hükümet) bu tür davranışların kabul edilemez olduğunu açıkça belirtmelidir."

Sosyal Demokrat Parti (SP) senatörüne göre, Bakü ile ekonomik bağların siyasi sonuçları da var. Sommaruga, "İsviçre böyle bir ortamda 'tarafsız' bir arabulucu rolü oynayamaz" diyerek, bunun, "İsviçre'nin nihayet hammadde ticaretini düzenlemesi gerektiğini gösterdi"ğini vurguladı.

İrkçi, Şoven İsviçre Halk Partisi (SVP) Milletvekili Yves Nidegger ise, Azerbaycan ve Ermenistan'ı kastederek, "Sözlü şiddet her iki tarafta da var. Bu nedenle Socar'ın siyasi açıklamalarını İsviçre ile ilişkilendirmek 'yapay'. Böyle bir şirketin İsviçre'de hoş karşılanmaması için hiçbir neden yok" diyerek, Socar'ı savundu. SVP'li politikacı Nidegger, "Hammadde ticareti Cenevre için ekonomik olarak son derece önemlidir. Ama sol, İsviçre'de işe yarayan her şeyi yok etmek istiyor" açıklaması ile kârın insan hayatından önce geldiğini de savundu.

PETRO-DOLARLA GELEN "ZAFER"

Azerbaycan'ın petrol ve doğalgazdan elde ettiği milyarlarca dolar bu savaşın kazanılmasında hayati öneme sahipti. Azerbaycan İsrail ve "Türk Malı" savaş ekipmanlarını Socar'ın petro-dolarları sayesinde savaş alanına sürebildi.

Azerbaycan, son yıllarda petrol gelirleri sayesinde askeri harcamalarını artırdığı biliniyor. Ordusunu silah ve teknolojik olarak yeniledi. Türk sermaye devleti ve AKP-Erdoğan iktidarının önemli desteği sayesinde, elbette Rusya'nın da Ermenistan'a desteğini çekmesi sonucunda 'zafer' şimdilik Azerbaycan devletinin oldu.

SOCAR'IN, KARANLIK İŞLERİ

ABD'de bir üniversitede öğretim görevlisi olan Azerbaycanlı ekonomist Dr. Gubad İbadoğlu, "Azerbaycan'ın petrol işletmeleri, petrol ticareti ve gelirleri adeta bir 'kozmetik oda' gibidir. Şeffaflıktan uzak ve her türlü yolsuzluğun olduğu bir alan"dır diyor. Bu bilgi ışığında, Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün yolsuzluk sıralamasında Azerbaycan'ın ön sıralarda yer alması şaşırtıcı gelmiyor. Kendi raporlarıyla 2019'da 48 milyar frank ciro yaptığı tescillenen Socar sadece 650 milyon frank kâr deklare ediyor. Sadece bu örnek bile yolsuzluğun boyutlarını gösteriyor.

Tam da bu karanlık işler nedeniyle ki 2017'de Bakü, kaynak zengini ülkelerde yolsuzluğu araştırma kuruluşu EITI'den bile ayrıldı.

"TAM BİR İSVİÇRELİ ŞİRKET"

İsviçre'nin, 2012 yılında Socar'ın kendi akaryakıt istasyonlarını açtığı ilk Batı Avrupa ülkesi olması tesadüfi değil. Şirket İsviçre'yi, dünya pazarına açılmada bir laboratuvar olarak gördüğünü inkâr etmiyor. 200'ün üzerinde dolmuş istasyonu ve binlerce çalışanı ile İsviçre ekonomisine katkıda bulunduğunu söyleyen Socar, savaş boyunca sergilediği çığırkanlığa rağmen siyasetle hiçbir ilgisinin olmadığını iddia edebiliyor.

Socar'ın İsviçre genel müdürü İsviçreli Edgar Bachmann, "Socar tam bir İsviçreli şirkettir" diyor. Doğru söze ne denir! Sermayenin vatani yoktur. Kâr nerede ise sermaye orada...

İklim değişikliği ve kapitalizm

A. Engin Yılmaz

Doğrudan kapitalist sistemin yol açtığı krizlerin en önemli boyutlarından biri olan ve küresel ısınmaya bağlı olarak yaşanan iklim değişikliği, gezegenimiz üzerindeki canlı yaşamı tehdit eder boyutlar kazanmış bulunuyor. Tarih sahnesine çıktığı andan itibaren, emeğin yanı sıra doğayı da hiçbir ölçü, kural ve sınır tanımadan hoyratça sömürüp yağmalayan kapitalizm, gezegenimizi adım adım yaşanmaz hale sürüklüyor. Birleşmiş Milletler (BM) gibi kimi emperyalist kuruluşlar bile iklim krizini/değişikliğini “varoluş krizi” olarak tanımlamakta, radikal önlemler alınmadığı taktirde on yıl sonra dünyanın artık geri dönüşü olmayan bir sürece gireceğini ileri sürmektedirler.

Dünya tarihinde ilk kez görülmesi de iklim değişikliğinde yeni olan şey, bunun insan faaliyetlerinin bir sonucu olarak gündeme gelmesi ve özellikle de sanayi devrimi sonrası kapitalizmin hızlandığı bir gelişme olmasıdır. Başta petrol olmak üzere fosil yakıtların yaygın kullanılması, sınırlı olan dünya kaynaklarının sınırsızca ve hoyratça yağmalanması, bunun sonucunda ekosistemlerin hızla tahrip edilmesi gibi etkenler iklim krizinin ortaya çıkmasında belirleyici bir rol oynamaktadırlar. Kapitalistlerin doğa üzerinde uyguladığı yıkıcı baskı, daha hızlı artıyor, yıkım ve tehdit hemen her alanda büyümeye devam ediyor. Dolayısıyla iklim değişikliği ve ekolojik kriz, kapitalist piyasa ekonomisinin en büyük başarısızlıklarından biri olarak orta yerde duruyor.

Doğanın milyonlarca yıl içinde oluşmuş dengesinin kapitalist üretimin ve çılgınlığın bir sonucu olarak önemli ölçüde bozulduğu ve böyle giderse canlı yaşamın yok olma akıbetiyle karşı karşıya kalacağı gerçeği bilim insanlarıncı belgeleniyor. Bunun yıkıcı sonuçları ise daha şimdiden sayısız göstergeler üzerinden açığa çıkmış bulunuyor. Bunun da etkisiyle iklim değişikliği ve ekolojik kriz, özellikle de son yıllarda toplumun temel gündemlerinden birine dönüştü. Daha fazla tartışılmaya başlandı, önemli bir duyarlılığın konusu haline geldi. Kapitalizmin suçlanmasına ve sorgulanmasına vesile oldu. Zirvelerin, çeşitli platform ve anlaşmaların değişmez konusu oldu. Düzenli olarak yayınlanan raporlarda ise yakın geleceğin en büyük riskleri arasında sayıldı.

Sorunun tüm yıkıcılığıyla ve daha etkin bir tarzda, özellikle de son birkaç yılda gündeme oturmasında İsveçli iklim aktivisti Greta Thunberg’in İsveç parlamentosunun önüne oturmasıyla başlayan “Fridays for Future” hareketinin rolü büyük oldu. Hareket, “B gezegeni yok” sloganıyla, giderek güçlenip milyonları kapsayan küresel ve güçlü bir eylem dalgasına dönüştü. Sorunun “sıcaklığını” ortaya koymakta son derece önemli bir etken oldu. Küresel düzeyde milyonları kucaklayan protestolar, burjuva hükümetler üzerinde de bir basınca yol açtı. “Medeniyetimiz, çok az sayıda insanın muazzam miktarda para kazanmaya devam edebilmesi için feda ediliyor” diyen 15 yaşındaki Greta’nın tetiklediği iklim karşıtı hareketin sosyal ve politik etkisi de büyük oldu. Hareket, genç kuşakların politikleşmesinde önemli rol oynadı.

“İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ” ADINDA BİR FELAKET YAŞANIYOR

Konuyla ilgili yayınlanan bütün raporlar ve bilimsel araştırmalar iklim değişikliğinin beklenenden daha sert ve daha hızlı hissedildiği konusunda uyarılarda bulunuyor. Son beş yılın, tarihteki en sıcak yıllar olduğu belirtiliyor ve afetlerin daha yoğun ve daha sık yaşanır hale geldiğine dikkat çekiliyor. 2019 ve 2020 yılında dünya çapında “benzeri görülmemiş aşırı hava” olaylarının yaşandığı ve bunun da insanlık için şimdiden ağır sonuçlara yol açtığı ileri sürülüyor. Dola-

yısıyla bilim insanları ve uzmanlar, iklim değişikliğinin etkilerini günümüzün en tehlikeli risklerden biri olarak değerlendiriyor, “gezegende acil durum” oluşturacağını öngörüyorlar.

Dünya Ekonomik Forumu’na göre şu anki türlerin yok olma hızı, tarihte görülmemeyen bir yükseklik ve hızda ilerliyor. Türlerin neslinin tükenmesiyle ilgili BM’nin Mayıs 2019’da yayınlanan raporuna göre, yeryüzündeki sekiz milyon hayvan ve bitki türünün bir milyonunun nesli tükenme tehdidi altındadır. Diğer 4,9 milyon türün ise uzun vadede neslinin tükenme tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceği belirtiliyor. Küresel ısınmadan kaynaklı olarak kutuplardaki ve Fransa, İsviçre, Avusturya, İtalya ve Himalaya dağlarındakiler olmak üzere buzulların dünya çapında gittikçe daha büyük bir hızla erimesi, insanlığa büyük faturaya dönüşecek sonuçlara yol açıyor.

İnsanlar daha şimdiden iklim değişikliğinin yarattığı felaketler sonucu evlerini ve yurtlarını terk etmek zorunda kalıyorlar. Dünya genelinde halihazırda 210 milyon “iklim mültecisi” olduğu bildirilmekte ve yaklaşık 25 yıl içinde bu sayının 1 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Yaşanan iklim değişikliği tarım üzerinde de yıkıcı etkilerde bulunmaktadır. Endüstriyel tarım ve fabrika hayvancılığı sadece toprağı kirletmekle kalmıyor, aynı zamanda iklim değişikliğini de tetikliyor. Zira endüstriyel gıda sisteminin atmosferin ısınmasındaki payının yüzde

20’nin üzerinde olduğu tahmin ediliyor. Araştırmalar, küresel ısınma, tarımı gittikçe daha fazla etkilediği için 821 milyon insanın açlık riski altında olduğunu gösteriyor. Afrika’da birçok ülkede yaşanan çekirge istilaları tarımsal mahsulü ve bitki örtüsünü talan ederken, 8,5 milyar dolara ulaştığı tahmin edilen zarara neden oldu. İstilaların iklim değişikliğinin tetiklediği olağan dışı yağışlarla ortaya çıkan nemli koşullarla ilişkili olduğu düşünüyor. Öte yandan iklim değişikliğinin sonucu olarak salgın hastalık riskleri de artmakta ve çeşitlenmektedir.

Küresel ısınmayla birlikte yaşanan kuraklık ve çölleşme de dehşetli boyutlar kazanmış durumda. 3,6 milyar hektarlık alan çölleşmiş, 100’ü aşkın ülke ve 1,5 milyar insan çölleşmeden doğrudan etkilenmiştir. Sıcaklığın bu hızla artmaya devam etmesi durumunda, 3,2 milyar insanın yaşamakta olduğu alanların gelecekte on yıl içinde artık yaşanamayacak yerlere dönüşeceği iddia edilmektedir. 1990-2015 yılları arasında 129 milyon hektar orman kaybının yaşandığı söylenirken, 2013’ten 2019 yılına kadar da orman yangınlarında %83 oranında artış yaşandığı belirtiliyor. Orman yangınlarında, ormanlarla birlikte sayısız bitki ve hayvan türünün de yanıp yok olduğunu belirtmeye gerek bile yok. Öte yanda aşırı hava olaylarının yol açtığı maddi yıkım, milyarlarca doları buluyor. “2020 için Maliyet Hesabı: İklim Yıkımıyla Dolu Bir Yıl” başlıklı yeni Christian Aid raporu,

yılın en yıkıcı 15 iklim felaketini tespit etti ve bunların milyarlarca dolarlık zarara yol açtığını kayda geçti. 2020'nin iklim krizi bağlantılı felaketlerini derleyen Greenpeace ise, krizin faturasının 2020 yılında 145 milyar olduğunu açıkladı ve atmosferdeki karbondioksit miktarının Mayıs ayında 417 ppm (milyonda bir birim) ile en yüksek seviyeye ulaştığını belirtti.

Bugün yaşanmakta olan iklim değişikliği, gezegenimize kapitalist sömürü düzeni kadar onulmaz zararlar veren bir başka toplumsal düzenin olmadığını gerçeğini ortaya koymaktadır. Küresel ısınmanın yol açtığı felaketlerden tüm insanlığın eşit derecede etkilenmediğini, dünya çapında artan afetlerden ve ekolojik krizden en çok işçi sınıfının ve emekçilerin etkilenip acı çektiğini de gerçekten belirtmek durumundayız. Yayınlanan raporlar da buna fazlasıyla ışık tutmaktadır.

SORUNUN KAYNAĞI

Ekolojik yıkımın ulaştığı yıkıcı boyutlar ve kitlelerin gösterdiği duyarlılık ve basınç karşısında kapitalist dünya sisteminin efendileri-sözcüleri, kapitalist hükümetler ve partiler sözüm ona konuyu "çözmek" üzere iklim zirveleri düzenliyor, anlaşmalar gerçekleştiriyorlar. Ancak bunu yapmaktaki asıl amaçları, dikkatleri ana sebeplerden uzaklaştırmak ve yıkımın biricik suçlusunu olan kapitalist sistemi aklamak, başka günah keçisi aramaktır. *Örneğin* kapitalistler, iklim değişikliğinin temel nedenlerinin "aşırı bireysel tüketim" ve "aşırı nüfus" olduğunu da iddia etmektedirler. Böylece kapitalizmin insanlığa ve doğaya karşı işlediği suçları, sorunun oluşmasında hiçbir payı olmayan sıradan insanların ve dünyanın emekçilerinin üzerine yıkmaktadırlar.

Oysa iklim değişikliğinin temel nedeninin kapitalist üretim tarzı ve uluslararası dev kapitalist şirketlerin faaliyetleri olduğu yeterince açıktır. Örneğin, 2017'de yayınlanan Carbon Majors Raporu, 1988'den 2015'e kadar salınan tüm sera gazlarının yüzde 70'inin sadece 100 büyük şirketten geldiğini göstermektedir. Araştırmalar, bankaların ve sigorta şirketlerinin iklime onulmaz zararlar veren büyük projeler için kömüre ve petrole on milyarlarca dolar yatırım yaptığını, iklime en çok zarar veren büyük ölçekli fosil yakıt çıkarma projelerini desteklediklerini ortaya koyuyor. Bu gerçek, çevre koruma ve sivil toplum kuruluşlarının kömür, ham petrol ve doğal gaz çıkarımı için 12 uluslararası mega projenin finansmanını incelediği "*Kaybedilen beş yıl*" çalışmasının temel bulgusu olarak kamuoyuna sunulmuş bulunuyor. Söz konusu çalışmaya göre, banka ve şirketler kömür madenlerini, kömür ve gazla çalışan elektrik santrallerini ve denizlerdeki petrol kuyu-

larını yüz milyar doları bulan miktarlarla dolaylı olarak finanse ediyorlar. Yani sıra BP, DuPont, Royal Dutch/Shell, Ford Motor Company, Daimler Chrysler, Texaco ve General Motors vb. gibi otomobil ve enerji alanında faaliyet gösteren çokuluslu şirketler de iklim değişikliğine neden olan enerji politikalarına destek vermeye devam ediyorlar. Dünyada en fazla karbon salınımına yol açan ülkeler ise ABD başta olmak üzere AB ve Çin gibi kapitalist merkezlerdir. Dolayısıyla *sıcaklık artışına neden olan kirletici emisyonların başlıca sorumluları, bankalar, petrol şirketleri, otomotiv ve metal endüstrileri ve dev emperyalist ülkelerdir.*

Bu nedenle, sorunun çözümü, "bireysel tasarruf"la, "bireysel aşırı üretime" son vermekle, "aşırı nüfusu önlemekle" değil, kapitalizmi aşmakla mümkündür. Aşırı bireysel tüketim çılgınlığından söz edilecekse eğer, bu bir avuç asalaklar takımı için geçerlidir. Zira milyarlarca işçi-emekçi ve yoksul bırakılma aşırı tüketimi, yaşayabilmeleri için zorunlu olan ihtiyaçlarını bile tüketme olanaklarından yoksun bulunmaktadır. Bir avuç asalağın dünya servetinin neredeyse tümüne sahip olduğu, zenginliğin yüzde birin elinde toplandığı bir dünyada ekolojik yıkımdan, iklim değişikliğinden bireyleri-emekçileri sorumlu tutmak, kapitalistlere özgü rezilce bir aldatma ve yüzüstülük örneğidir. Karbon salınımının başlıca sorumlusu emperyalist kapitalist sistem ve bu sistemin olmazları olan tekeller, soluduğumuz havayı bile öldürücü derecede kirletmiş bulunuyorlar. *Avrupa Kalp Araştırmaları Dergisi'nde (European Heart Journal)* yayınlanan bilimsel bir araştırmada, 2015 yılında hava kirliliği yüzünden 8,8 milyon kişinin hayatını kaybettiği kaydediliyor.

Sorunu çözmeye iddiasında bulunan kapitalist hükümetler ve iklim değişikliğinin sorumluluğunu taşıyan şirket ve tekeller sorunu "çözmekle" görevlendirilen

kapitalist kurum ve kuruluşların başında yöneticiler olarak durmakta ya da bu kurumları yönlendirmektedirler. Sorunu çözmeyi ifade eden Paris İklim Zirvesi, Kyoto Protokolü, Kopenhag Zirvesi vb. etkinliklerde, çözüm yönünde "tarihi önemde adımlar" attıklarını her defasında ilan etmelerine rağmen atmosfere karışan sera gazı miktarının artmaya devam ediyor olması tesadüf değildir. Tüm göstermelik adımlara rağmen sıcaklık seviyesinin, sera gazı emisyonunun, kuraklık ve okyanuslardaki yükselmenin önemli artışlar göstermesi, atılan "tarihi adımların" palavradan ve gelişen duyarlılığı ve tepkiyi yatıştırmaktan ibaret olduğunu göstermektedir.

"SİSTEM DEĞİŞSİN, İKLİM DEĞİŞMESİN!"

Milyonları kapsayan iklim karşıtı hareketin dile getirdiği bu şiar, farkında olunsun ya da olunmasın, iklim değişikliğiyle kapitalist sistem arasındaki dolaysız ilişkiye işaret ettiği gibi, iklim değişikliğini durdurmanın kapitalist sistemin ortadan kaldırılması zorunluluğuna bağlandığına da işaret etmektedir. Aşırı üretim, aşırı tüketim, aşırı sömürü ve dünya kaynaklarının sınırsızca-vahşice talan edilmesi üzerine kurulmuş kapitalist sistem, tüm canlı türünü ve uygarlığı yok edecek olası gelişmelerin şartlarını yaratmakta ve insanlığın sonunu hazırlamaktadır. Bu, en dehşetli bilimsel gerçeklerden biridir. Sınıfsal eşitsizlikler, derin sosyal kutuplaşmalar, sömürü, işsizlik, yoksulluk, açlık ve daha nice sosyal felaketin yanı sıra bir tür olarak insanlığın yok oluşu, kapitalizmin nasıl bir barbarlık olduğunun, nedenli insan ve doğa düşmanı bir sistem olduğunun çarpıcı kanıtıdır.

Sömürüye ve sınıflara dayanan kapitalizm, nasıl ki tüm toplumsal çelişkilerin ve biriktirdiği devasa sorunların kaynağıysa ekolojik yıkımın da temel kaynağıdır. Tüm öteki temel toplumsal-sosyal

sorunlarda olduğu gibi kapitalizmin iklim sorununu çözebilecek niteliğe sahip olmadığı ve reforme edilemez olduğu gerçeği, kapitalizmden radikal bir kopuşu zorunlu kılmaktadır. Zira kapitalist dünya sistemi iklim değişikliği gibi bir felaketin yalnızca temel kaynağı değil, fakat bunun önlenmesi önündeki en temel engeldir de. Zira kapitalist ekonominin temel işleyiş yasası artı-değer sömürüsü ve buna dayalı olarak sürekli sermaye birikimidir. Bu da emeğin yanı sıra doğanın kurlsızca sömürülmesi demektir. Kapitalizmin, doğası gereği, insan ve doğayı, insan ve doğa arasındaki uyumu değil, ama aşırı kâr ve sınırsız büyümeyi düşündüğü, her şeyi metalaştırdığı için iklim değişikliğini ve ekolojik yıkımı önlemesi mümkün değildir. Tüm iddiaların aksine, kapitalist hükümetlerin iklim konusundaki politika ve tercihlerini belirleyen şey, hiç de insanlığın ve doğanın geleceği değil, fakat yalnızca kapitalist tekellerin, bankaların ve şirketlerin çıkar ve ihtiyaçlarıdır. Bunun ibretle izlenen sayısız örnekleri gözler önündedir. Dolayısıyla iklim değişimine karşı verilen mücadele de kapitalizme karşı mücadelenin ayrılmaz bir parçası olmak durumundadır.

Bunalımlar, savaşlar ve devrimlerle karakterize olacak olan yeni yüzyıl, aynı zamanda gezegenin yıkıma uğrama sürecini de hızlandırıyor. Orman yangınları, derelerin, akarsuların ve göllerin kuruması, deniz ve okyanusların kimyasal atıklarla zehirlenmesi, çöplerle kirlenmesi, buzulların erimesi ve sonuçları, kuraklık, seller, şiddetli kasırgalar, hortumlar, ozon tabakasında tahribat, sera etkisi, yenilenemez kaynakların hızlı tükenişi ve tüm canlı yaşam dengesinin gitgide bozulması, biyo-çeşitlilikte fakirleşme, bitki ve hayvan türlerinin kayboluşu, gezegenimizi bir yok oluşa doğru sürüklüyor. Eğer şimdiden radikal önlemler alınmaz, sera etkisi yaratan gaz emisyonu durdurulmazsa "yeni bir tip iklim"e geçilebileceği, bunun da gezegenimiz ve üzerindeki canlı yaşam için tam bir felaket olacağı bilim insanları döne döne uyarılara konu ediliyor.

Kapitalizmin biriktirdiği envai çeşit sorunlardan ve yol açtığı felaketlerden en çok işçi sınıfı ve emekçi kitleler etkilenmekte ve acı çekmektedirler. Küresel ısınmanın etkilerinden en çok zarar görmekte olanlar da onlardır. Kapitalizmi yıkmak, üretim araçlarının özel mülkiyetini ortadan kaldırmak ve böylece kendisiyle birlikte tüm insanlığı ve gezegeni yıkımdan kurtarmak görevi işçi sınıfının omuzlarındadır. Kapitalist sistemin yıkıcı doğasının en yıkıcı ifadesinden biri olan küresel ısınma-iklim değişikliği, insanlığın ve doğanın sosyalizme olan acil ihtiyacını ortaya koymaktadır.

“Bu karanlığı ancak biz yırtabiliriz!”

AKP-MHP iktidarının üniversitelere dönük saldırıları ve bunun karşısında gelişen gençlik eylemleri hakkında bir Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi ile konuştuk.

-Boğaziçi Üniversitesi'ne AKP'li Melih Bulu'nun rektör olarak atanması ile başlayan eylemler, hızla toplum gündemine girdi. Daha ilk günden itibaren farklı üniversitelerden öğrencilerin de katılımıyla Boğaziçi eylemleri, birleşik bir gençlik mücadelesine dönüştü. Tüm bu gelişmeleri ön süreci ile birlikte anlatır mısınız?

Boğaziçi Üniversitesi'ne kayyum 1 Ocak gece yarısı atandı. Bunun ardından öğrenciler hemen aynı gece Twitter'dan tepkilerini kitlesel bir biçimde dile getirdiler. Melih Bulu'nun rektör değil kayyum olarak atandığının altı çizildi hemen o gece. Ardından, 4 Ocak Pazartesi günü yapılacak olan basın açıklaması için kayyumcu zihniyete karşı olan herkese çağrı yapıldı. Okulun içindeki ve dışındaki polis ablukasına rağmen kitlesel bir katılım gerçekleşti. Bunun üzerine Sarıyer ve Beşiktaş'ta eylem yasağı konduğunun bilgisi geldi. Çarşamba günü Kadıköy'de eylem yapıldı ve son zamanlarda yapılan en kitlesel gençlik eylemiydi yüksek ihtimalle. Üniversitelere atanan kayyumlar icratlarıyla birçok öğrenciyi öfkelenmişti bence. Bu eylemliliğin ardından birçok şehirdeki birçok üniversitede kayyum karşıtı eylemler yapılmaya başlandı ve hala devam ediyor. Boğaziçi Üniversitesi'nde ise kayyum nöbeti devam ediyor.

-Başta kayyum rektör atamalı olmak üzere, üniversitelere dönük baskı ve anti demokratik uygulamalar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Boğaziçi öğrencileri kayyum atandığından beri aynı şeyleri dile getiriyor. Üniversitelerde bilim üretebilmek, siyasi iktidarların baskısından uzak kalmasıyla mümkündür. Üniversiteyi kendi içindeki bileşenler yönetmeli, akademik ve sosyal programlarını kendi istedikleri gibi belirleyebilmelidir. Üniversitelere yapılan dayatmalar toplumsal olarak ezilen kesimleri daha da ezmeye yönelik politikalar üretilmesine sebep olmaktadır. Örneğin önceki kayyum Mehmed Özkan ilk geldiğinde hemen LGBTİ+ kulübü etkinliklerini engellemeye dönük hareketlerde bulunmuştu.

-Boğaziçi'nde yapılan eylemler hangi aşamada? BOUN'deki süreç hangi dinamikler üzerinden ilerliyor?

Boğaziçi'de eylemlilikler devam ediyor. Sürekliliğin sağlanması adına şu sıralar her gün kampüste nöbet var. Dışarı ile de bağ kopartılmıyor tabii. Örneğin bugün (13 Ocak) okulumuzda çalıştırılan ve Vedat Akgiray tarafından hakları gasp edilmiş Bimeks işçileriyle dayanışmak için Çağlayan Adliyesi önüne basın açıklamasına gidildi.

-Boğaziçi'nde başlayan eylemli süreç farklı üniversitelerde de eylemlerin başlamasını tetikledi. Akademiyi hedef alan saldırıların geri püskürtülmesi açısından bu önemli bir gelişme. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Kayyumların yalnızca Boğaziçi'ne atanmadığı aşikâr. Yalnızca Boğaziçi'nde direnilirse gitmeyecekleri de aşikâr. Bu sebeple bu eylemliliklerin diğer kampüslere de yayılması kayyumları silip atmanın tek yolu. Bunu biliyoruz ve dayanışmanın önemini bir kere daha kuvvetle hissediyoruz. Gençliğin sorunlarının ne kadar ortak olduğunu da bu eylemler sayesinde tekrar görmüş olduk.

-BOUN'de başlayan ve yayılan gençlik mücadelesinin güçlendirilmesi önemli bir yerde duruyor. Buradan hareketle, gençlik hareketinin bundan sonraki sürecinde neler yapılmalı?

Gençliğin parçalanmışlığı dönüştürme gücünü zedeliyor. Beraber hareket edilmesi güçlenmenin tek yolu gibi.

-BOUN ve diğer üniversitelere dönük anti-demokratik uygulamalar ve saldırılar, “özerk-demokratik üniversite” talebini daha da yakıcı bir hale getirmiş bulunuyor. Sizce bugün başlayan eylemlerin ve gençliğin ortak talebi ne olmalı?

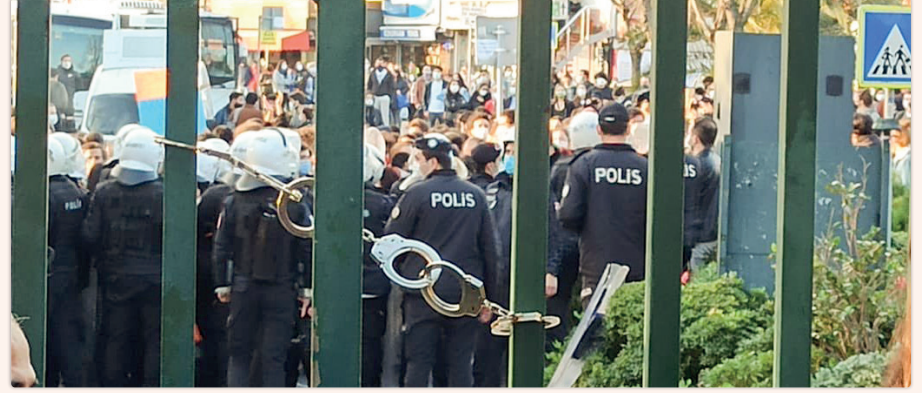
Gençliğin talepleri şu aşamada üniversitelere atanan tüm kayyumların acilen istifa etmesi ve üniversitelerin tüm bileşenlerinin katılımıyla rektörlük seçimlerinin yapılması olmalıdır.

-Son olarak üniversite gençliğe neler söylemek istersiniz?

Dönüştürme, iyiye taşıma gücümüzün farkında olmalıyız. Bizler karanlık bir dönemden geçiyoruz ama bu karanlığı ancak biz yırtabiliriz.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

Üniversitelere dönük saldırılar sürüyor

Geçtiğimiz hafta AKP'li Melih Bulu'nun Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak atanması ile başlayan eylemler hala sürüyor. Dinci gerici AKP iktidarının, üniversitelere dönük bu saldırı girişimi ise elbette boşa değil.

Tek adam rejiminin tahakkümü toplumsal yaşamın her alanında sürdürülüyor. Üniversiteler ise bu planda her zaman ayrı bir yere sahip. AKP'nin her fırsatta yakındığı “kültürel iktidar olamama” sorunu, dindar ve kindar bir neslin yetişme hedefi üniversitelere dönük saldırının arka planını oluşturuyor. Bu kapsamda yıllardır sistematik olarak saldırıyor.

Darbe girişimini fırsata çeviren AKP iktidarı, üniversitelerdeki ilerici-muhafiz akademisyenlerin neredeyse tamamını ihraç etmiş, üniversitelerde devreye soktuğu siyaset yasakları ile ilerici muhalif öğrencilere dönük soruşturma, uzaklaştırma saldırısı ile adeta cadı avı başlatmıştı. Tüm bunlara paralel olarak AKP iktidarı üniversiteleri dikensiz gül bahçesi haline getirmeye çalışıyor.

Öte yandan, tüm bu saldırılara rağmen üniversitelerde yer yer akademik ya da siyasi talepler üzerinden gelişen hareketlilik ve eylemli süreçlerden korkuyor. Çünkü bu çıkışlar AKP iktidarının bam teline dokunuyor. Zira, iktidarın dayatmalarına karşı gelişen hareketlilikte Haziran Direnişi korkusuna kapılıyorlar. O çok bilindik sözleri ile Haziran Direnişi'ne olmadık hakaretler edip, yaşananları Haziran direnişine benzetip, direnenleri terörist ilan ediyorlar!

Boğaziçi Üniversitesi'nde 4 Ocak günü başlayan eylemler de AKP'nin Haziran Direnişi sendromunu bir kez daha tetikledi. Bu nedenle daha ilk günün

aşamı tek adamın tescilli dalkavukları, eylemcileri “terörist” ilan edip çeşitli tehditler savurdular. Üniversitelilerin haklı ve meşru taleplerini o bilindik terör demagogjisi ile karalamaya çalıştılar. İlk iki günün sabahında, eylemlere katılan devrimci-ilerici öğrencilere dönük ev baskınları ve gözaltı saldırılarını devreye soktular. Gece yarısında özel harekât polisleri ile gerçekleştirilen ev baskınlarında yaşanan şiddet tüm kamuoyunun gözleri önüne serildi. Kimi evlerin duvarları kırılırken, öğrencilere ve aile bireylerine uzun namlulu silahlar ile tehditler savurdular. Gözaltında öğrencilere çıplak arama ve ters kelepçe uygulaması dayatıldı, öğrenciler taciz ve tecavüzle tehdit edildi. Dışarıda ise saray medyası, AKP iktidarın şefi ve dalkavukları, örgütlü öğrencileri hedef göstermeye devam ettiler. Bu kadar açık yaşanan işkenceleri meşru göstermek için gözaltına alınanların Boğaziçili olmadıklarını, “terör örgütü üyeleri” olduklarını propaganda ettiler. Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri okullarına girebiliyor dediler. Yani 4 Ocak'ta kapiya vurulan ve AKP iktidarın üniversitelere dönük bakış açısını özetleyen “kelepçenin” hedefinde üniversitelilerin mücadelesinin yer aldığını ilan ettiler!

AKP iktidarının terör demagogjisine rağmen Boğaziçi'nde başlayan eylemler hala sürüyor. Birçok üniversitede ise dayanışma eylemleri örgütleniyor. Üniversitelerden yükselen öfkenin tıpkı kayyum rektör saldırısında olduğu gibi başka saldırılarda da ortaya çıkacağını öngörmek mümkün. Kuşkusuz AKP iktidarı gelecekte yeni direniş ve eylemleri de baskı ve zorbalıkla karşılayacaktır. Bu baskı ve zorbalığın gerisinde yer alan ise, saltanatlarının sarsılması ve yıkılması korkusu yer almaktadır.

İ. Y. GÜN

Çocuklarımızı uysal, itaatkâr ve kaderci köleler haline getirmeye çalışıyorlar...

Gerici-faşist saldırılara karşı mücadeleye!

“Davranışçı psikolojiye göre eğitim, kişide öğrenme yaşantıları yoluyla isten-
dik davranış değişiklikleri oluşturma süre-
cidir. Yapılandırıcı yaklaşıma göre ise,
eğitim, yaşantılar yoluyla, deneyimle-
yerek, gözlemleyerek, deneme-yanılma
yoluyla, kendi bilişsel şemalarını yapılan-
dırma sürecidir.” Buradan da anlaşılacağı
üzere eğitim süreci, kişinin şekillenme-
sinde büyük rol oynayan etkenlerden
biridir. Toplumun gelişimi açısından ise
eğitim, en temel insani ihtiyaçlarımızdan
birisidir. Öte yandan eğitim sistemi, ege-
men sınıfın kendi çıkarları doğrultusunda
kullandığı en güçlü araçtır.

“Ağaç yaş iken eğilir” mantığı ile ha-
reket eden düzen temsilcileri nasıl bir
nesil yetiştirmek istediklerini de gizleme
gereği duymuyorlar. Bu nedenle, Tayyip
Erdoğan’ın her fırsatta “Dindar ve kindar
bir nesil hayal ediyoruz” söylemlerini
gündeme getirmesi tesadüfi bir yerde
durumuyor. Onlar hedeflerine hızla ve
sistemik bir şekilde ulaşmak için uysal
bireyler yaratmanın en güçlü silahını kul-
lanıyorlar: Dini eğitim. Bundandır ki bir
tarafa uzaktan eğitime ulaşamayan 8
milyon öğrenci gerçeği duruyorken, dini
eğitim için yeni yönetmelikler, uygula-
malar geliştiriliyor, bin bir yolla okullarda
dini eğitimin önü açılıyor.

Örneğin “seçmeli” ders adı altında,
çeşitli ayak oyunları ile din derslerinin
zorunlu hale getirilmesi AKP döneminde
hayatımıza giren bir uygulama. Bu uygu-

lamaya göre çeşitli branş ve alanlarda
bulunan ders listesinde bir sınıfta en çok
ne tercih edilirse ders programına bu
seçmeli derslerin eklenmesi gerekiyor.
Fakat bu uygulama hayata geçirildiğin-
den beri sınıf çoğunluğuna bakılmaksızın
(çoğu zaman yalnızca bu dersin öğretme-
ni müsait ya da mevcut değil denilerek)
seçmeli ders adı altında zorunlu din ders-
leri ders programlarına ekleniyor.

Bu yıl seçmeli dersler 04-22 Ocak
tarihleri arasında seçilecek. Yansıyan
haberlere göre ise okul yöneticileri dini
derslerin seçilmesi yönünde veli ve öğ-
retmenlere baskı uyguluyor. Örneğin
Bolu’da bulunan bir imam hatip ortaoku-
lunda müdür velilere şu şekilde bir mesaj
yolladı: “Önümüzdeki sene için seçmeli
ders seçimi toplantıda alınan karar doğ-
rultusunda Kur’anı Kerim dersi seçildi. Siz
de isim soyisim muhakkak yazarak Ku-
ran-ı Kerim’i seçiniz.”

İğdir İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün
ise il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerine
WhatsApp gibi gayri resmi bir ortamda
“Kur’an-ı Kerim”, “Peygamberimizin Ha-
yatı” ve “Temel Dini Bilgiler” derslerinin
seçilmesi için yönlendirme yaptığı ve bir
slyat gönderdiği ortaya çıktı. Ayrıca Aynı
İl Milli Eğitim Müdürü’nün yine resmi
olmayan bir şekilde öğrencilerin yönlendirilmesi için cami imamlarının cemaat-
lerine “gerekli telkini” yapması gerektiği
yönünde girişimlerde bulunduğu dair
haberler yansıdı.

Aynı içeriklerin İzmir Bornova İlçe
Milli Eğitim Müdürlüğü ile Samsun Hav-
za İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından
okul müdürlerinin WhatsApp gruplarına
yollandığı da ortaya çıktı.

Eğitim-Sen İstanbul 2 No’lu Şube Ba-
şkanı Yurttaş Yıldırım konuya dair şu açıklama-
larda bulundu: “TÜRGEV’den Din
Öğretim Genel Müdürlüğü’ne kadar ‘Eği-

time Destek Platformu’ adı altında tüm
illerde ve ilçelerde toplantılar yapılıyor.
Buralarda öğrencilerin seçmeli din ders-
lerine nasıl yönlendirilebileceği konu-
sunda birtakım çalışmalar yürütüyor. Bu
seçme değil, doğrudan ders atamaktır.”

Tüm bunlar olurken yakın zamanda
İstanbul Eğitim-Sen üyesi öğretmenler,
“Seçmeli dersleri okul yönetimleri değil
öğrenciler seçer” şiarlı afişler asmak ist-
erken polis tarafından karakola götürü-
lüp para cezası kesildi.

Gelinen yerde AKP iktidarının “din-
dar ve kindar bir nesil” yetiştirme hayali
doğrudan bir kampanya sürecine dönüş-
türülmüş durumda. Veliler ve öğrenciler
dini içerikli ders istemeseler dahi zorla
bu derslere maruz kalmaktadır, karşı
çıkanlar ise usulsüz bir şekilde cezalandırılmaktadır. Veli ve öğrencilerin kendi
tercihlerine göre seçim yapmaları gere-
kirken tüm süreç oldu bitti durumuna
getirilmiştir.

AKP iktidarı eğitim alanını hedef
alan saldırılarını artık alenen ve aymaz-
ca yürütüyor. Hedefi ise sorgulamayan
ve itaat eden uysal köleler yaratmaktır.
Dolayısıyla sorun toplumsal bir muhteva
taşımaktadır. Bu nedenle çocuklarımıza
ve doğrudan topluma yönelik bu saldırı-
lara karşı mücadelenin de tek muhatapı
çocuklar ve gençler olamaz. Gençlerle
birlikte bu gerici-faşist saldırılara karşı iş-
çiler ve emekçiler de ses yükseltmelidir.

M. NEVRA

Eğitim Sen İstanbul 3 Nolu Şube ba-
sın toplantısı düzenleyerek “Uzaktan
eğitime not verilmez” dedi. Toplantıda
basın metnini Eğitim Sen 3 Nolu Şube
Başkanı Ayfer Koçak okudu.

Açıklamada ilk olarak “Aileler diyor
ki: Ders yapacak odalarımız yok! Oda-
sı olanın her odayı ısıtacak yakıt parası
yok! Tableti yok! İnternet erişimi yok!
Ama sen not ver diyorsun!” ifadeleriyle
eğitimde derinleşen eşitsizliği vurgula-
yan Koçak “En az üç çocuk önerisi yapan
iktidar, çocukların geleceklerini korumak
için bir şey yapıyor mu?” diye sordu.

KATILIM PUANIYLA NOT VERİLECEK

MEB’in “sınavların ertelendiği” iddi-
asını değerlendiren Koçak, sınav ve not
verme ısrarının yanlışlığını şöyle ifade

Uzaktan eğitimde not ısrarından vazgeçin!

etti:

“Milli Eğitim Bakanlığı, 04-22 Ocak
tarihleri arasında sınavların yüz yüze
yapılması kararını almış ve pandemi
döneminde öğrencilerin okula çağırılma-
sına getirilen tepkiler sonrasında da sı-
navların ertelendiğini açıklamıştı. Ancak
söz konusu erteleme kararıyla birlikte
ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin kar-
ne notlarının ders etkinliklerine katılım
puanı ile belirleneceği, ortaöğretim ku-
rumlarında ise sınavların eğitim öğretim
yılıının ikinci dönemine erteleneceği de
ifade edilmişti. Not verilmesinin yarata-
cağı en büyük problemlerden biri de yüz
yüze olmayan, denetlenemeyen ve şart-

ları olgunlaştırılmamış uzaktan eğitim
sürecinin tüm müfredatını işlenmiş say-
mak ve kazanımların yeterince oluşma-
mış olduğu gerçeğini yok saymak anla-
mına gelecektir. İleride yapılacak seçme
sınavlarında dezavantajlı çocukların ek-
sikliklerini derinleştirecek, gelecek iddia-
larını ortadan kaldıracaktır.”

NOT ISRARINDAN VAZGEÇİLMELİ

Ailesinin durumundan kaynaklı EBA
erişemeyen çok sayıda ilkokul ve or-
taokul öğrencisi bulunduğunu, bu bil-
giyi öğrenci adları da verilerek MEB’e
ilettiklerini belirten Koçak “Dağıtımlar,

taleplerin büyük kısmını henüz karşıla-
yamamışken bu gerçeğin yok sayılarak
öğrencilere not verilmek istenmesi, var
olan eşitsizlikleri ve mağduriyetleri yok
saymakla kalmayacak, aksine daha da
derinleştirecektir. Not vermeye zorlan-
mak; öğretmenleri aldıkları pedagojik
eğitimiyle çelişen, adalet duygularını
zorlayan ve aynı zamanda öğrenci ve
velilerle de karşı karşıya getiren bir du-
ruma düşürüyor” dedi.

Koçak MEB’in not verme kararını ip-
tal etmesini şu ifadelerle belirtti: “Adil
olmadığını bile bile not vermek, de-
ğerlendirme değil cezalandırmadır. Bu
gerçek asla unutulmamalıdır. MEB bu
yanlıştan acilen dönmeli ve bu dönem
öğrencilerin notla değerlendirilmemesi
kararı almalıdır.”

ЛЕНИН –
ЖИЛ,
ЛЕНИН –
ЖИВ,
ЛЕНИН –
БУДЕТ ЖИТЬ!

В.А. МАЯКОВСКИЙ.

Tarihin gördüğü en büyük devrimci

*V.İ. Lenin'i ölümünün 97. yılında
saygıyla anıyoruz!*